



Nordland
FYLKESKOMMUNE

Tilstandsrapport for videregående opplæring i Nordland fylkeskommune skoleåret 2023-2024



Innhold

Forord	4
Sammendrag	5
Om tilstandsrapporten	10
1. Videregående skoler	13
1.1 Elevtallsutvikling	13
1.2 Valg av utdanningsprogram.....	17
1.3 Ressursbruk.....	20
1.4 Gjennomføring i videregående skole	22
1.5 Skoleårssluttere	30
1.6 Fravær	32
1.7 Overgang til neste trinn	37
1.8 Resultater	39
1.9 Elever med innvandrerbakgrunn	42
1.10 Samisk	44
1.11 Elev- og lærlingtjenesten	45
1.12 Læringsmiljø for elever	49
2. Fag- og yrkesopplæring i bedrift	52
2.1 Lærlinger.....	52
2.2 Formidling og godkjente kontrakter.....	55
2.3 Alternative opplæringsmodeller innenfor yrkesfag.....	59
2.4 Læreplassgaranti.....	60
2.5 Lærebedrifter i Nordland.....	62
2.6 Fag- og svenneprøver	63
2.6 Gjennomføring av læretiden.....	67
2.7 Årlig heving av lærekontrakter.....	69
2.8 Ute av lære uten å ha fullført for kullet.....	71
2.9 Overgang - progresjon mellom Vg2 og Vg3 på yrkesfag.....	72
2.10 Læringsmiljø for lærlinger.....	76
2.11 Yrkesfaglig rekvalifisering.....	77
3. Videregående opplæring for voksne	78
Endringene i lovverket	79
Karriere Nordland	83
Kompetanseforum Nordland.....	84
Opplæringstilbud spesielt organisert for voksne	85
Modulstrukturert fag- og yrkesopplæring for voksne.....	90

Kombinasjonsløp	91
Fagbrev på jobb.....	92
Nettskolen i Nordland	93
Prosjekter.....	97
4. Sammen mot felles mål 2021–2024. Strategiplan for realisering av Nordlandsmodellen.....	99

Forord

Tilstandsrapporten for videregående opplæring i Nordland fylkeskommune for skoleåret 2023-2024 gir en helhetlig oversikt over status, utvikling og utfordringer i fylket. Rapporten gir oss som skoleeier et solid kunnskapsgrunnlag som kan brukes til å styrke kvaliteten i videregående opplæring.

Rapporten viser til flere positive utviklingstrekk. Gjennomføringen i videregående opplæring har økt betydelig, og hele 78,0 % av 2017-kullet fullførte og bestod innen to år etter normert tid. Dette er en fremgang på 4,4 prosentpoeng fra forrige kull og er det høyeste nivået Nordland har ligget på siden vi startet å måle på denne måten. Det er særlig økningen for yrkesfagelevne som bidrar til at økningen er så stor. Dette er spesielt gledelig å registrere i et stort yrkesfagfylke som Nordland er.

Det jobbes systematisk og godt for å øke gjennomføringen i videregående opplæring i Nordland, noe resultatene viser. Det er viktig å holde stø kurs med dette arbeidet, og jobbe for at alle elever og lærlinger skal møtes av kvalifiserte lærere og veiledere. Alle skal oppleve trygghet og mestring, og flere skal fullføre sin videregående opplæring. Et fleksibelt og desentralisert studietilbud skal gi god læring hele livet.

Vi må ha en fremtidsrettet nordlandsskole som er til for elevene våre, som treffer morgendagens behov for kompetanse, og som inkluderer enda flere. Alle som jobber med ungdom og opplæring i Nordland har det samme målet. At den enkelte skal gis mulighetene til å lykkes, og at Nordland skal fortsette å utvikle seg som en attraktiv og skapende region.

Jeg håper de positive trendene kan bidra til å inspirere til videre innsats for alle aktører innenfor opplæringsfeltet, og at de områdene hvor det er forbedringspotensial kan motivere til å strekke oss enda lengre. Inkludering og bekjemping av utenforskapet må fortsette med høy prioritet fremover, og være en del av alle relevante fylkeskommunale aktiviteter og ansvarsoppgaver. Ikke minst må vi samarbeide på tvers av forvaltningsnivåer. Vi kan alle bidra med noe!

Joakim Sennesvik
fylkesråd for utdanning og kompetanse

Sammendrag

Tilstandsrapporten er en årlig rapportering til fylkestinget om læringsresultater, gjennomføring og læringsmiljø for elever, lærlinger og lærekandidater i videregående opplæring. Rapporten tar utgangspunkt i fylkestingets visjon om at alle skal fullføre og bestå opplæringsløpet sitt.

Tilstandsrapporten for videregående opplæring i Nordland har som hovedmål å gi skoleeier og beslutningstakere et solid og omfattende kunnskapsgrunnlag. Funn og resultat skal bidra til at aktører på alle nivå kontinuerlig reflekterer over egen aktivitet. Tiltak settes inn der det er avdekket svakheter og man ser et forbedringspotensial. Tilstandsrapporten skal legges til grunn for videre utviklingsarbeid og strategier både på fylkesnivå og lokalt på skolene.

Rapporten inneholder hovedsakelig informasjon om resultater og aktivitet i skoleåret 2023-2024 (det tredje året i en fireårig tilbudsstruktur) og informasjon om gjennomføring for 2017-kullet.

Tilstandsrapporten for skoleåret 2023-2024 indikerer til at det er en **positiv utvikling** på flere viktige områder innen videregående opplæring i Nordland:

Gjennomføring

- Nordland fylkeskommune har oppnådd en imponerende gjennomføring på 78,0% for 2017-kullet, noe som utgjør en forbedring på 4,4 prosentpoeng sammenlignet med 2016-kullet. Dette markerer det beste resultatet fylket har hatt til nå og er et tydelig tegn på fremgang.
- Med den betydelige framgangen for 2017-kullet har Nordland ytterligere redusert avstanden til det nasjonale snittet, og differansen er nå på 4,2 prosentpoeng.
- Det er en stadig økning i gjennomføringen for studieforbereende utdanningsprogram, som nå har nådd 90,2 prosent for 2017-kullet, og nærmer seg landsgjennomsnittet.
- Samtidig har yrkesfag opplevd en betydelig forbedring på 6,5 prosentpoeng siden forrige kull, og står nå på 67,0 prosent. Nordland har en overvekt av elever innen yrkesfag, så det er spesielt gledelig å se en så markant fremgang for denne elevgruppen.
- I Nordland har det vært en lang periode med nedgang i både andel og antall skoleårssluttere. For skoleåret 2023-2024 er andelen skoleårssluttere på 3,8 prosent, noe som er nærmere landsgjennomsnittet enn noen gang tidligere. Dette utgjør det laveste resultatet for Nordland så langt og er svært gledelig.

Læringsmiljø

- Elevundersøkelsen og Lærlingundersøkelsen viser gode resultater. Andelen og antall lærlinger og lærekandidater som rapporterer om mobbing og trakassering, fortsetter å synke.

Læringsresultater

- Gjennomsnittet av alle gitte karakterer for elever i videregående skole i Nordland viser en generell liten nedgang i karakterer etter pandemiårene, men nivået holder seg fortsatt over det som ble observert før pandemien. Dette mønsteret antyder en effekt av pandemiens påvirkning på utdanningen, samtidig som man ser en gradvis normalisering.

Fag- og yrkesopplæring

- Flere yrkesfagelever går rett ut i lære samme høst som de avsluttet Vg2, andelen var 51 prosent i 2023 (30,0 prosent i 2010).
- Det ble inngått 1372 lærekontrakter i 2023, av de nye lærlingene var 987 ungdom med rett. Foreløpige tall tyder på at det er god formidling også i 2024.
- Per 1 oktober 2023 var det totalt 2731 løpende lærekontrakter og opplæringskontrakter i fylket. 1967 av disse var ungdomsrettslæringer.
- I 2022-2023 ble det utstedt i alt 1692 fag- og svennebrev i Nordland, også dette bestenotering. 570 ble fagarbeider etter å ha gjennomført prøve som praksiskandidat, mens de resterende 1122 gikk opp etter fullført læretid.
- Mer enn 8 av 10 søkere som søkte om læreplass i Nordland i 2023 og 2024, fikk innvilget plass.
- Totalt var det 1603 godkjente lærebedrifter i 2023-2024. Av disse hadde 72 prosent lærlinger det siste året.
- 85,6 prosent av lærlingene med ungdomsrett fikk fag- eller svennebrev innen fem år etter at de startet i lære.

På tross av mange forbedringer, gode resultater og positiv utvikling på de fleste indikatorene, avdekker tilstandsrapporten også **svakheter, utfordringer og forbedringspunkt:**

Gjennomføring

- Gjennomføringsandel per skoleår i Nordland i 2023-2024 har hatt en nedgang på 3,1 prosentpoeng sammenlignet med året før, men den ligger likevel over landsgjennomsnittet. Det er allerede mulig å se utfordringer i horisonten med tanke på nedgangen de siste tre årene, spesielt hvis tallene neste år blir enda lavere. Utviklingsmønsteret henger sammen med Covid-19-pandemien og fraværsutviklingen. Videre kan man konkludere med at tallene for 2019-2020 og 2020-2021 er kunstig høye, ettersom eksamenene ble avlyst. Derfor er de ikke helt sammenlignbare med påfølgende år.
- Selv om det har skjedd stor forbedring i fullføringsandelen på yrkesfag, fullførte likevel kun 67 prosent av 2017-kullet i løpet av seks år. En del yrkesfagelever trenger lengre tid enn seks år. 70,6 prosent av 2013-kullet hadde fullført i løpet av ti år.
- Yrkesfag har fortsatt en lavere fullføringsgrad enn studieforbereidende utdanninger, med 67,0 prosent mot 90,2 prosent. Mens Elektro og datateknologi hadde en fullføringsgrad på 78 prosent og Helse- og oppvekstfag på 69 prosent, fullførte bare 57 prosent av de som startet på Restaurant- og matfag.
- Fraværet i skolen har økt betydelig både i Nordland og nasjonalt i skoleårene 2022-2023 og 2023-2024. I Nordland er fraværsprosenten nå 7,4, noe som er litt lavere enn landsgjennomsnittet, men følger samme bekymringsfulle trend. Denne utviklingen kan ikke sammenlignes med Covid-19-årene, som var unntakstilstander. Skoleårene 2022-2023 og 2023-2024 bør derfor sammenlignes med skoleårene 2017-2018 og 2018-2019. Elever kan ha mistet vanen

med fraværreglene etter pandemien, noe som gjør overgangen til en normal skolerytme utfordrende. Man kan håpe at dette vil avta og normalisere seg igjen når de nye elevene blir vant til de strengere fraværreglene på skolen.

- Overgangstallene viser at av yrkesfagelevne som startet på Vg1 høsten 2022, var det kun 84,6 prosent som fortsatte til Vg2 høsten 2023. 9,5 prosent var ute av opplæringen, og 9,5 prosent fortsatt var på Vg1 (enten ved repetisjon av samme utdanningsprogram eller omvalg). For Vg2-elever på yrkesfag høsten 2022 var det hele 15,5 prosent som ikke var i Vg3-opplæring høsten 2023. Det er svært viktig at dette blir fulgt opp.

- Når det gjelder videregående opplæring for voksne er det utfordrende å måle gjennomføring blant disse, dette skyldes kontinuerlig inntak i løpet av kalenderåret og ulike former av opplæringen.

Læringsmiljø

- Lærlinger og lære kandidater rapporterer generelt om mindre mobbing. Andelen er relativt lik på alle utdanningsprogrammene med noen unntak. Det er så få respondenter og svar bak mobbetallene at ikke alle detaljer kan offentliggjøres.

- Det er få enkeltelever i fylket som rapporterer om mobbing. Ifølge Elevundersøkelsen opplever flere gutter enn jenter mobbing, men forskjellen har blitt mindre over årene i takt med den generelle nedgangen. Det er også forskjeller mellom yrkesfag og studieforbereidende; elever på yrkesfag opplever mest mobbing.

Læringsresultater

- Gjennomsnittet av alle gitte karakterer for elever i videregående skole i Nordland viser en generell liten nedgang etter pandemiårene.

Elevtallsutvikling

I Nordland var det totalt 7053 elever som gikk på de offentlige videregående skolene i løpet av skoleåret 2023-2024. Dette representerer en betydelig reduksjon på omkring 25 prosent, eller nærmere 2300 færre elever, sammenlignet med toppåret 2012-2013 til tross for rekordhøy innvandring. Den primære årsaken til denne trenden kan tilskrives synkende fødselstall i fylket, samtidig som en positiv utvikling viser seg ved at stadig flere elever fullfører skoleåret med normal progresjon til neste trinn, noe som naturlig reduserer antallet som må repetere samme klasses trinn.

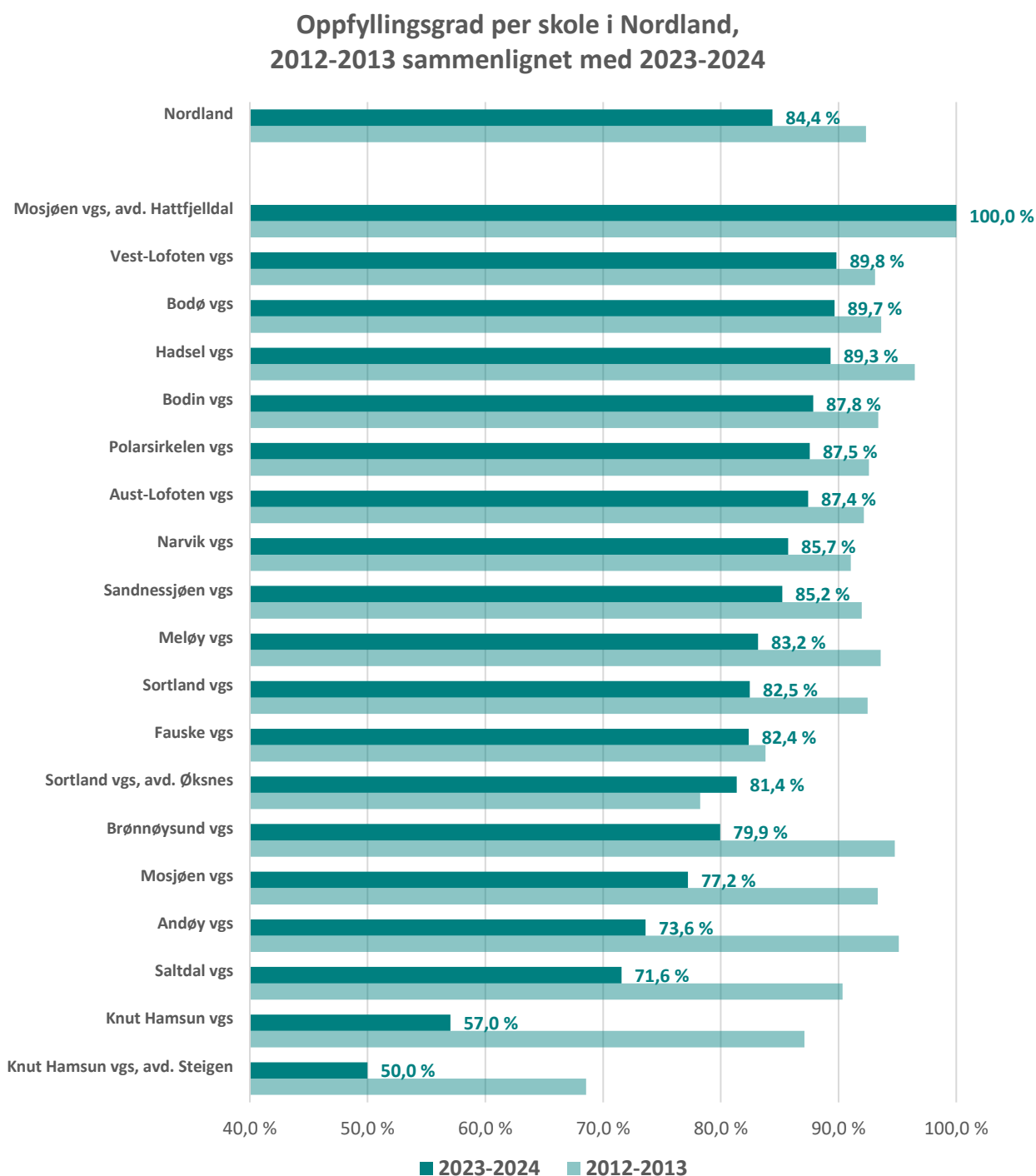
Den langsiktige prognosen indikerer en fortsatt nedgang i antall elever i 16-årskullet etter 2026 ifølge SSB. Dette vil få utslag på antall paralleller og tilbud.

Oppfylingsgrad

Oppfylingsgraden refererer til andelen av tilgjengelige skoleplasser som faktisk er i bruk. Oversikten over oppfylingsgraden per skole i Nordland viser en kraftig nedgang de siste 12 årene, spesielt ved Knut Hamsun, Saltdal, Andøy og Brønnøysund videregående skoler. Videregående opplæring har vært skjermet fra kutt i flere år med tanke på å beholde den desentraliserte skolestrukturen. Men det begynner å bli et veldig stort sprik mellom plasstallet i videregående

opplæring og det reelle behovet. Det ble prioritert ressurser for å opprettholde en så bred tilbudsvifte som mulig, noe som har gått utover muligheten for nytenkning og tilpasning til det nye arbeidslivet.

Den positive siden ved dette er at man i stor grad har klart å bevare en desentralisert skolestruktur og en bred tilbudsvifte i distriktene. Konsekvensene på den andre siden er at man låser seg til en eksisterende struktur som ikke lenger er tilpasset næringslivets reelle behov og synkende elevtall.



Figur: Oppfylingsgrad per skole i Nordland, 2012-13 sammenlignet med 2023-24 (Kilde: NFK)

Strategiplanen 'Sammen mot felles mål 2021–2024'

Strategiplanen 'Sammen mot felles mål 2021-2024' for realisering av Nordlandsmodellen, lansert i 2021, er et sentralt verktøy for å følge opp den politisk vedtatte strategien for økt gjennomføring i videregående skole. Planen fokuserer på profesjonell skoleledelse, profesjonell undervisning og profesjonell fag- og yrkesopplæring, samt et system for oppfølging og dialog. Nå, i slutfasen av strategiplanperioden, viser de oppnådde resultatene en betydelig framgang på alle indikatorer, fra 2013-kullet til 2017-kullet. Nordland har systematisk og kontinuerlig arbeidet mot å nå sine langsiktige mål over en periode på flere år. Resultatene indikerer at de implementerte tiltakene, prosjektene og god samhandling mellom alle ledd som har ansvar for kvalitet i opplæringen, har fungert effektivt. Strategiplanen vil bli grundig evaluert før nye mål formuleres.

Indikator	Status 2020	Status 2021	Status 2022	Status 2023	Status 2024	Mål 2024
Gjennomføring						
Fullført og bestått innen to år etter normert tid – alle	72,4 % (2013-kull)	75,5 % (2014-kull)	76,6 % (2015-kull)	73,6 % (2016-kull)	78,0 % (2017-kull)	80,0 % (2017-kull)
Fullført og bestått studieforberedende på normert tid	73,7 % (2013-kull)	77,6 % (2014-kull)	79,1 % (2015-kull)	80,9 % (2016-kull)	86,3 % (2017-kull)	82,0 % (2017-kull)
Fullført og bestått yrkesfag på normert tid	40,3 % (2013-kull)	42,7 % (2014-kull)	44,8 % (2015-kull)	40,9 % (2016-kull)	49,8 % (2017-kull)	50,0 % (2017-kull)
Sluttet underveis i fem-/seksårsperioden	15,9 % (2013-kull)	14,5 % (2014-kull)	13,1 % (2015-kull)	17,1 % (2016-kull)	13,9 % (2017-kull)	10,0 % (2017-kull)

Tabell: Gjennomføring i Nordland (Kilde: Utdanningsdirektoratet)

Om tilstandsrapporten

I henhold til den tidligere opplæringsloven var det fastsatt at skoleeier pliktet å utarbeide en årlig rapport om tilstanden i opplæringen, knyttet til læringsresultater, frafall og læringsmiljø. Denne årlige rapporten ble drøftet av skoleeier, det vil si fylkestinget (§ 13-3e). Med den nye opplæringsloven, som trådte i kraft 1. august 2024, ble formuleringen av dette kravet endret. Nå skal fylkestinget minst én gang i året motta informasjon om læringsmiljøet, læringsresultatene og gjennomføringen av opplæringen for elevene (§ 17-12).

I praksis innebærer dette at årlig rapportering til fylkestinget fortsatt er lovpålagt og vil dekke den samme typen informasjon om videregående opplæring som var relevant tidligere.

Tilstandsrapporten har som mål å gi skoleeiere og andre beslutningstakere et solid og omfattende grunnlag av kunnskap som kan støtte deres arbeid med videregående skole i Nordland. Hensikten med presentasjonen av funn og resultater er å stimulere aktørene på alle nivåer til å reflektere over sin egen aktivitet, og dermed bidra til en felles innsats for å oppnå vedtatte mål.

Tilstandsrapporten for skoleåret 2023-2024 omhandler i hovedsak informasjon om aktivitet, resultater, gjennomføring for 2017-kullet, gjennomføring av skoleåret og skoleårssluttere samt resultater i fagopplæringen slik som avlagte fag-, svenne- og kompetanseprøver og gjennomføring av læretiden. Videre presenteres resultater fra både Elevundersøkelsen og Lærlingundersøkelsen. I tillegg beskrives aktiviteten innen videregående opplæring for voksne. Rapporten inneholder primært oppdaterte tall for skoleåret 2023-2024, men for noen indikatorer foreligger ikke tall enda. I de tilfellene benyttes tall fra 2022-2023.

Tilstandsrapporten gir en beskrivelse av tilstanden på fylkesnivå. I dialogen mellom skoleeier og skoler er det viktig å legge stor vekt på at hver enkelt skole også skal ha egne målsettinger og at de skal ha kunnskap om og reflektere over egne resultater på skolenivå, avdelingsnivå og klassenivå. I forbindelse med fylkesdirektørens skolebesøk og andre resultatoppfølgingsmøter benyttes resultater og indikatorer på skolenivå.

Fullføringsreformen

Stortingsmeldingen om Fullføringsreformen ble vedtatt av Stortinget i 2021 og foreslår over 100 tiltak for å forbedre videregående opplæring. Utdanningsdirektoratet jobber med oppfølging av disse tiltakene, som har en tidshorison på ti år. Målet er å kvalifisere ungdom og voksne til å møte kravene i utdanning og arbeidsliv, samt å oppdatere sin kompetanse gjennom hele livet. Flere av rettighetene fra reformen er innført med den nye opplæringsloven.

De vesentlige endringene i regelverket som følge av den nye opplæringsloven har ikke påvirket resultatene i videregående skole for skoleåret 2023-2024, som beskrives i denne rapporten. Likevel har disse endringene hatt innvirkning på visse aktiviteter innen fag- og yrkesopplæring samt voksenopplæring, ettersom disse områdene opererer med både kalenderår og skoleår. Året 2024 kan betraktes som et overgangså. Informasjon om relevante endringer vil bli presentert i tilsvarende kapitler av denne rapporten.

Føring

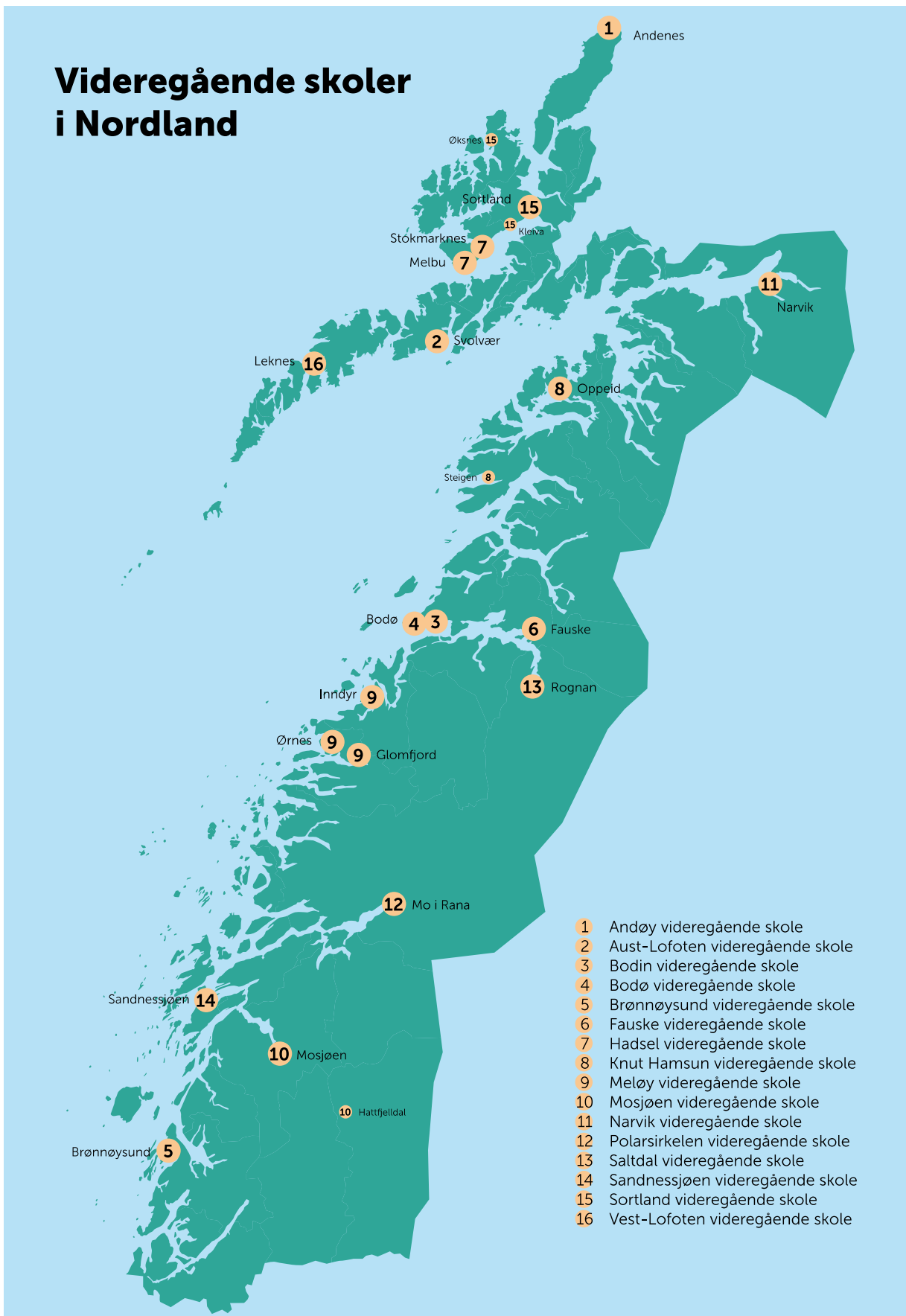
På nasjonalt nivå har regjeringen fastsatt tre overordnede mål for grunnopplæringen. Disse målene fungerer som styrende prinsipper i utviklingsarbeidet, læreplanverket og regelverket

og omhandler inkludering, deltakelse og kompetanse. De utgjør en viktig del av mandatet og samfunnsoppgaven til Kunnskapsdepartementet:

- Alle deltar i arbeids- og samfunnsliv.
- Alle har den kompetansen som de selv og samfunnet trenger.
- Samfunnet har tilgang til oppdatert kunnskap av høy kvalitet.

Det overordnet målet for videregående opplæring i Nordland ble av fylkestinget uttrykt som en visjon om full gjennomføring for alle. Denne målsettingen ble videre konkretisert av fylkestinget i *Nordlandsmodellen – strategi for økt gjennomføring 2018-2022* (FT-sak 022/2018):

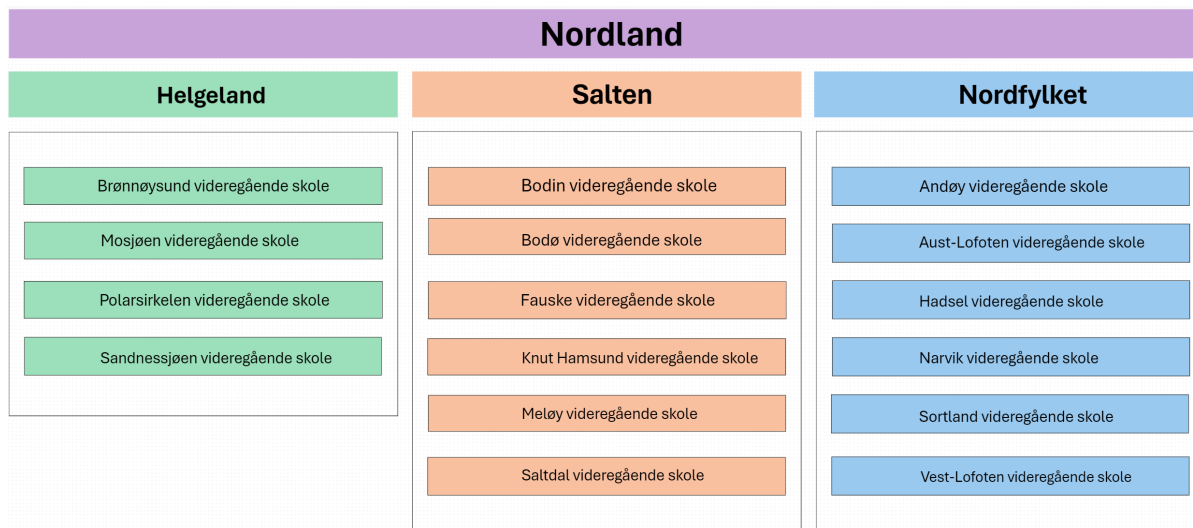
Alle som påbegynner videregående skole, skal gjennomføre videregående opplæring. I løpet av strategiperioden skal andelen som fullfører og består sin videregående opplæring økes, og alle som er kvalifiserte skal få læreplass.



Figur: Videregående skoler i Nordland - kart (Kilde: NFK)

1. Videregående skoler

Rapporten fokuserer på de offentlige videregående skolene i Nordland, med totalt 16 ordinære skoler fordelt på 28 studiesteder i fylket for skoleåret 2023-2024. Andelen elever som velger private videregående skoler er relativt lav, kun 3,6%.

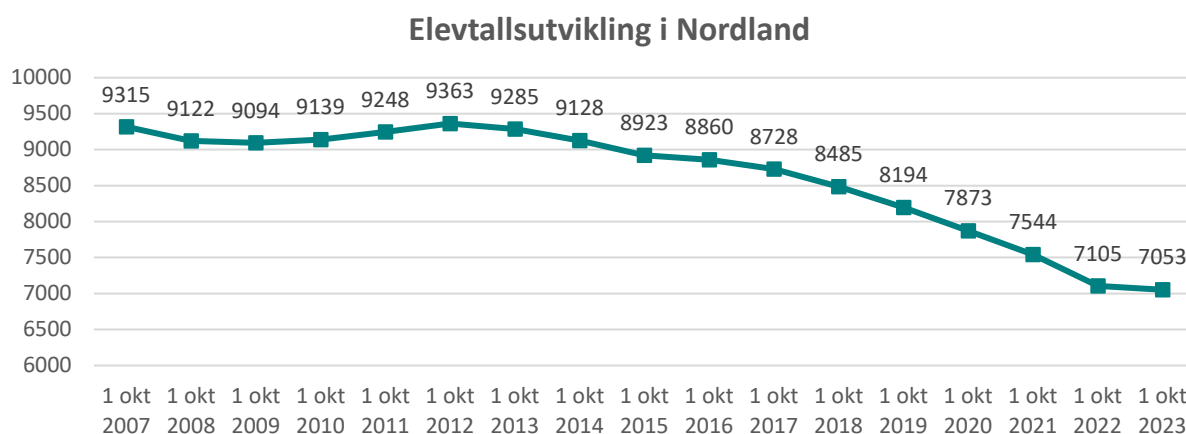


Figur: Videregående skoler i Nordland (Kilde: NFK)

I tillegg til de ordinære skolene har Nordland fylkeskommune Mellomåsen skole og voksenopplæring, som tilbyr videregående opplæring til pasienter ved Nordlandssykehuset, Valnesfjord Helse- og aktivitetssenter og beboere ved Bodø behandlingssenter.

1.1 Elevtallsutvikling

I Nordland var det totalt 7053 elever som gikk på de offentlige videregående skolene i løpet av skoleåret 2023-2024. Dette representerer en betydelig reduksjon på omkring 25 prosent, eller nærmere 2300 færre elever, sammenlignet med toppåret 2012-2013 til tross for rekordhøy innvandring. Den primære årsaken til denne trenden kan tilskrives synkende fødselstall i fylket, samtidig som en positiv utvikling viser seg ved at stadig flere elever fullfører skoleåret med normal progresjon til neste trinn, noe som naturlig reduserer antallet som må repetere samme klassetrinn.



Figur: Elevtallsutvikling i Nordland, 2007–2023 (Kilde: Utdanningsdirektoratet)

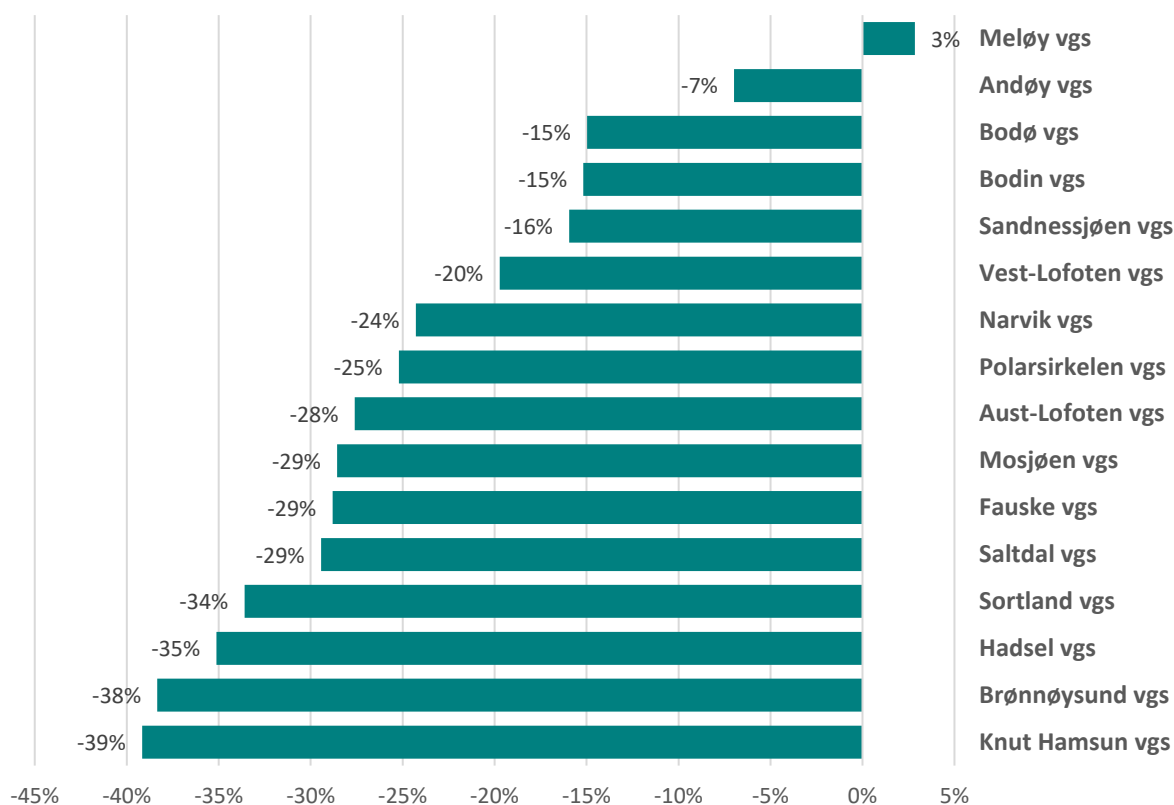
Andelen ungdommer som begynner i videregående opplæring i Nordland samme år som de går ut av grunnskolen, er på 96 prosent. Det er flest elever på Vg1 og færrest på Vg3. Dette henger sammen med at yrkesfagelevene normalt går ut i lære etter Vg2.

	Vg1	Vg2	Vg3
Studieforberedende utdanningsprogram	1 238	984	1 477
Påbygg etter yrkesfaglig Vg2			306
Påbygg etter oppnådd yrkeskompetanse			55
Yrkesfaglige utdanningsprogram	1 773	1 442	139
Alle utdanningsprogram	3 011	2 426	1 616

Tabell: Antall elever i videregående skole i Nordland, 2023–2024 (Kilde: Utdanningsdirektoratet)

Reduksjonen i elevtall påvirker fylkets skoler i varierende grad. De mest markante prosentvise nedgangene observeres ved Knut Hamsun, Brønnøysund, Hadsel og Sortland videregående skoler. Særlig merkbar er effekten på de mindre skolene i Nordland, hvor svingninger i elevmassen får større utslag og konsekvenser for skolenes drift og tilbud.

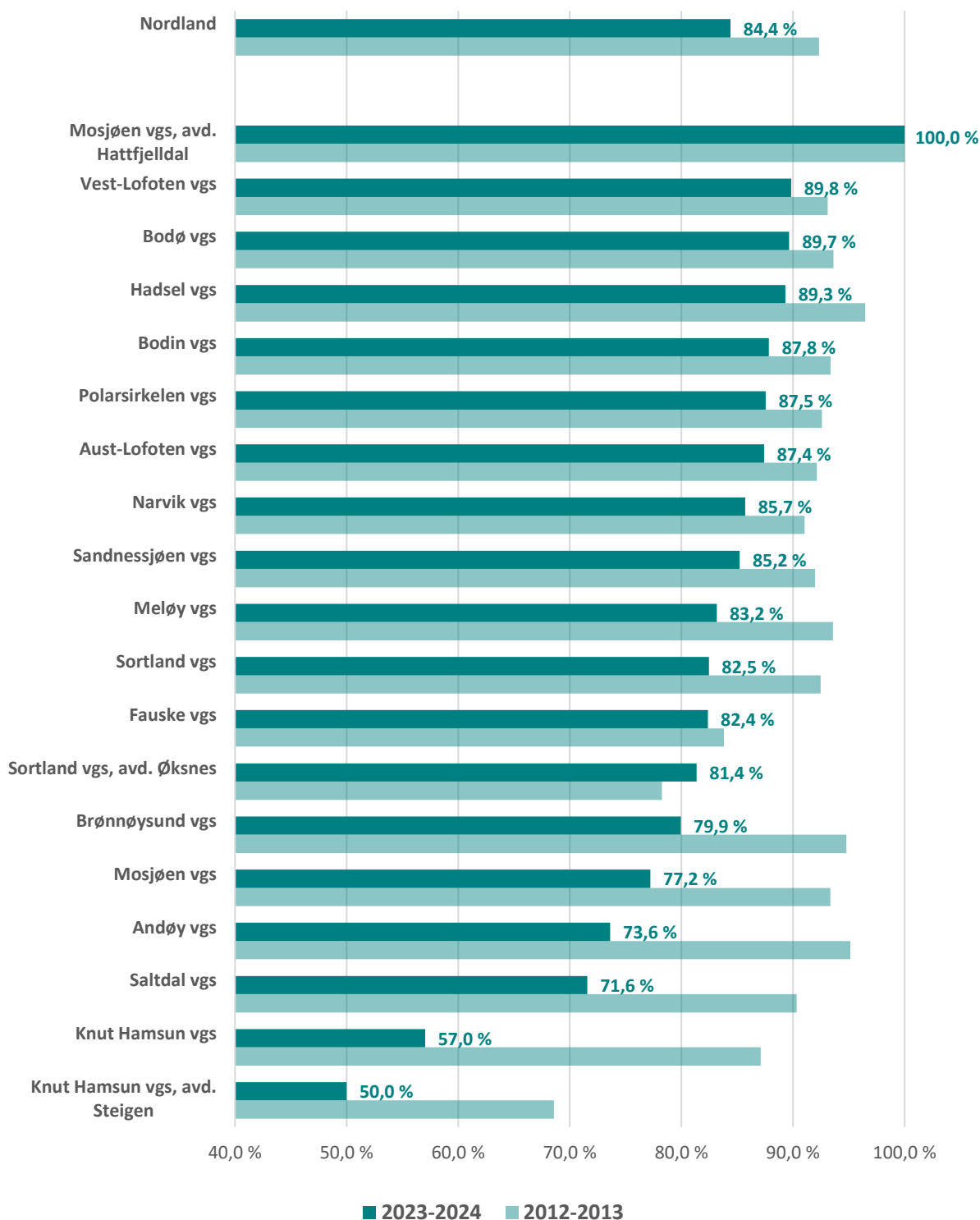
Elevtallsutvikling per skole i perioden 2016-2017 - 2023-2024, prosent



Figur: Elevtallsutvikling per skole i perioden 2016-2017–2023-2024, prosent (Kilde: Utdanningsdirektoratet)

Et synkende elevtall har resultert i lavere oppfylingsgrad både på fylkesnivå og ved hver enkelt skole. Effekten av denne nedgangen har imidlertid blitt moderert gjennom en tilpasning av tilbudsstrukturen.

Oppfylingsgrad per skole i Nordland, 2012-2013 sammenlignet med 2023-2024



Figur: Oppfylingsgrad per skole i Nordland, 2012-13 sammenlignet med 2023-24 (Kilde: Utdanningsdirektoratet)

Den følgende tabellen gir en oversikt over antall elever i videregående skole per 1. oktober 2023, med fordeling etter skole og de ulike studiestedene for de skolene som har flere studiesteder.

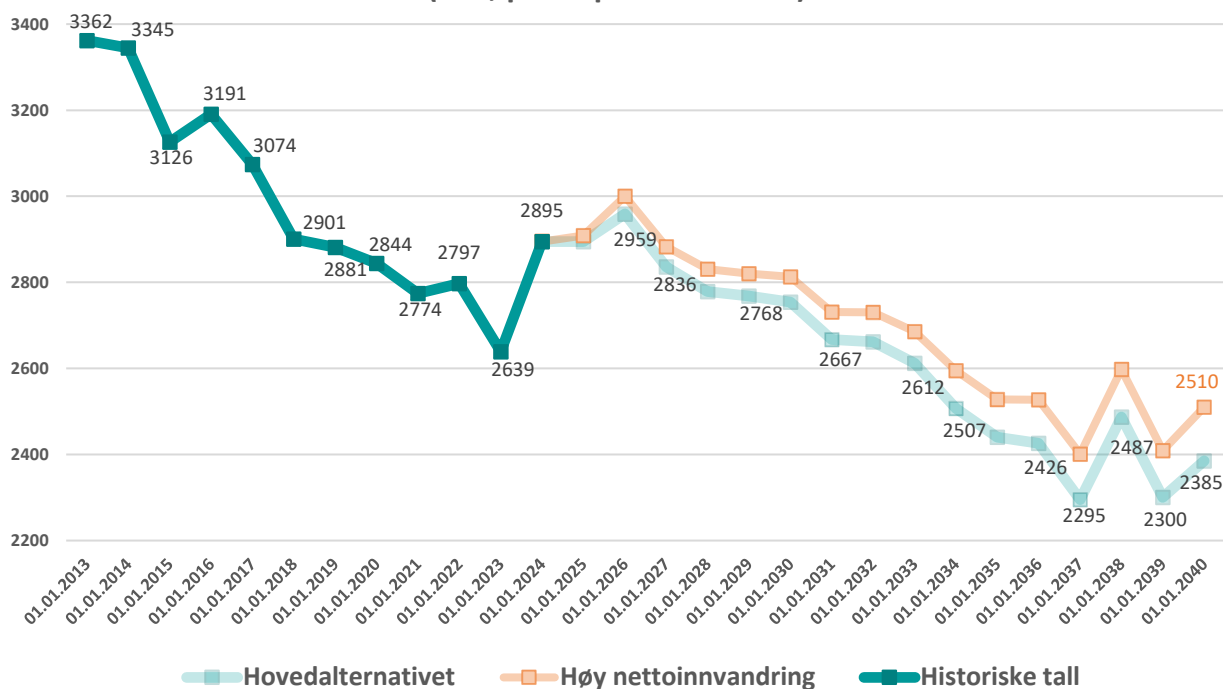
Enhet	Antall elever 2023-2024
Andøy videregående skole	120
Aust-Lofoten videregående skole	278
Bodin videregående skole	766
Bodø videregående skole	1170
Brønnøysund videregående skole	259
Fauske videregående skole	299
Hadsel videregående skole (totalt)	351
<i>studiested Melbu</i>	150
<i>studiested Stokmarknes</i>	201
Knut Hamsun videregående skole (totalt)	87
<i>avdeling Steigen</i>	10
Meløy videregående skole (totalt)	252
<i>studiested Ørnes</i>	64
<i>studiested Inndyr</i>	88
<i>studiested Glomfjord</i>	100
Mosjøen videregående skole (totalt)	578
<i>avdeling Hattfjelldal</i>	12
<i>studiested Marka</i>	117
<i>studiested Kippermoen</i>	261
Narvik videregående skole	636
Polarsirkelen videregående skole	893
Saltdal videregående skole	151
Sandnessjøen videregående skole	369
Sortland videregående skole (totalt)	429
<i>avdeling Øksnes</i>	48
<i>studiested Kleiva</i>	96
Vest-Lofoten videregående skole	415

Tabell: Elevtall per skole 2023-2024 (Kilde: Utdanningsdirektoratet, Qlik Sense)

Den langsiktige trenden viser en fortsatt nedgang i antall elever i 16-årskullet ifølge SSB, men reduksjonen vil avta i en periode fram til 2026. Samme mønsteret gjenspeiles i grunnskolen. Dette vil få utslag på antall paralleller og tilbud.

Med den nye opplæringsloven som trådte i kraft høsten 2024, innføres det nye rettigheter for elevgruppen. Dette vil også ha betydning for fremtidig elevtall.

Antall 16-åringer i Nordland - historiske tall og prognose (SSB, per september 2024)

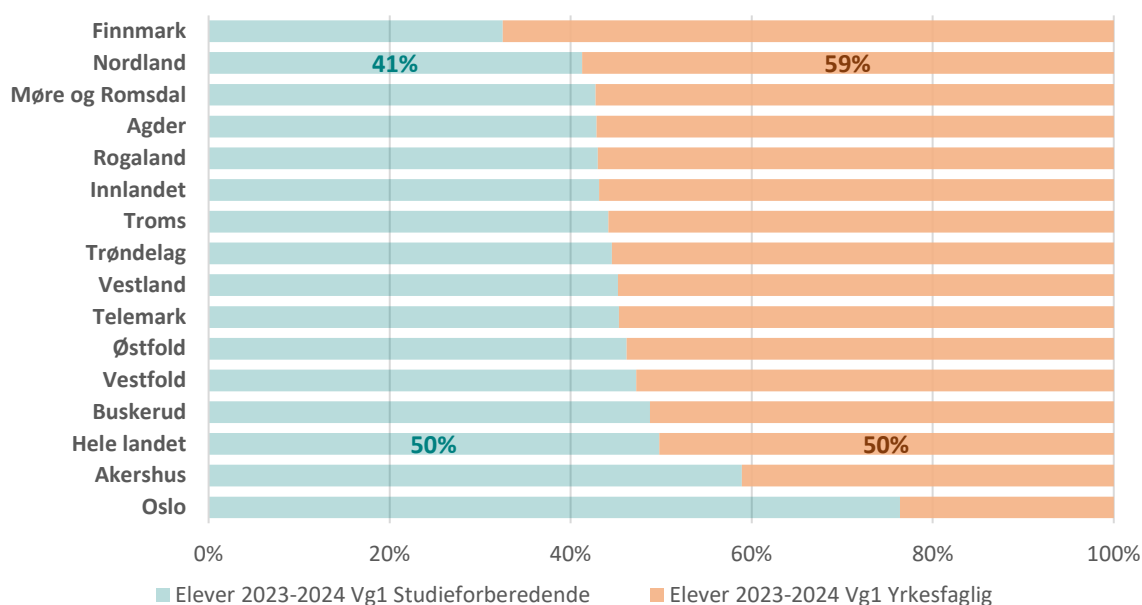


Figur: Antall 16-åringer i Nordland - historiske tall og prognose (Kilde: SSB)

1.2 Valg av utdanningsprogram

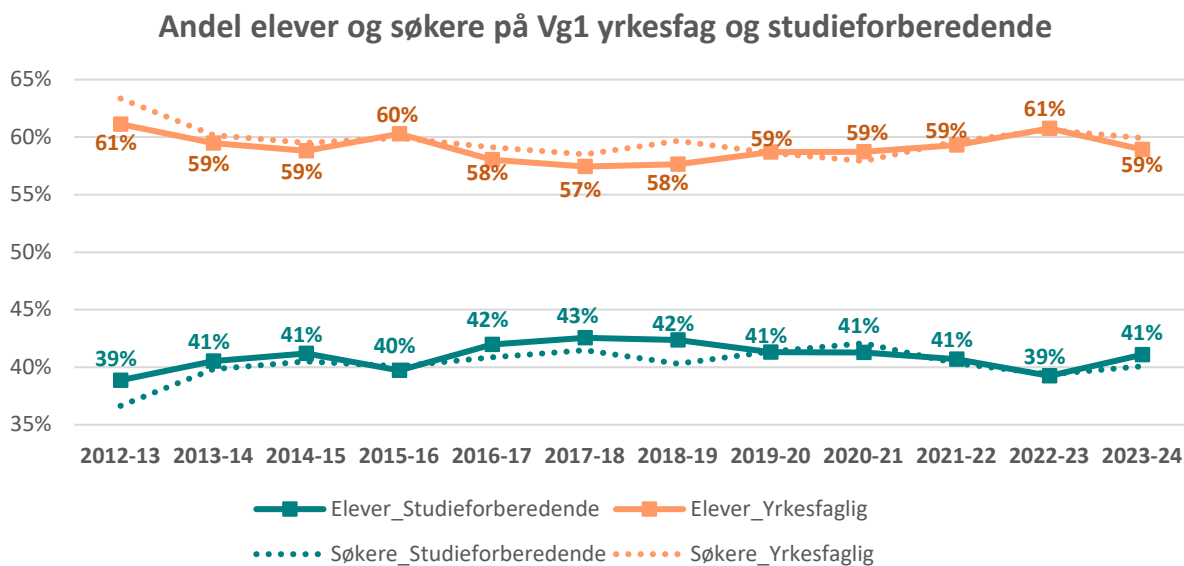
Nasjonalt fordeler Vg1-elevene seg jevnt mellom yrkesfaglige og studieforberedende programmer. I Nordland er situasjonen annerledes, da 59 prosent av elevene velger yrkesfag. Dette plasserer fylket på andreplass nasjonalt.

Studieforberedende/yrkesfag Vg1, 2023-2024



Figur: Fordeling studieforberedende/yrkesfag på Vg1 2023-2024 per fylke (Kilde: Utdanningsdirektoratet)

Fordelingen mellom studieforbereidende og yrkesfaglige utdanningsprogrammer i Nordland har vært stabil over flere år.



Figur: Andel elever på Vg1 yrkesfag og studieforbereidende (Kilde: Utdanningsdirektoratet)

Elevene på studieforbereidende utdanningsprogrammer går tre år på skole og oppnår studiekompetanse ved fullføring. Dette gir dem grunnlag for opptak til universiteter og høyskoler.

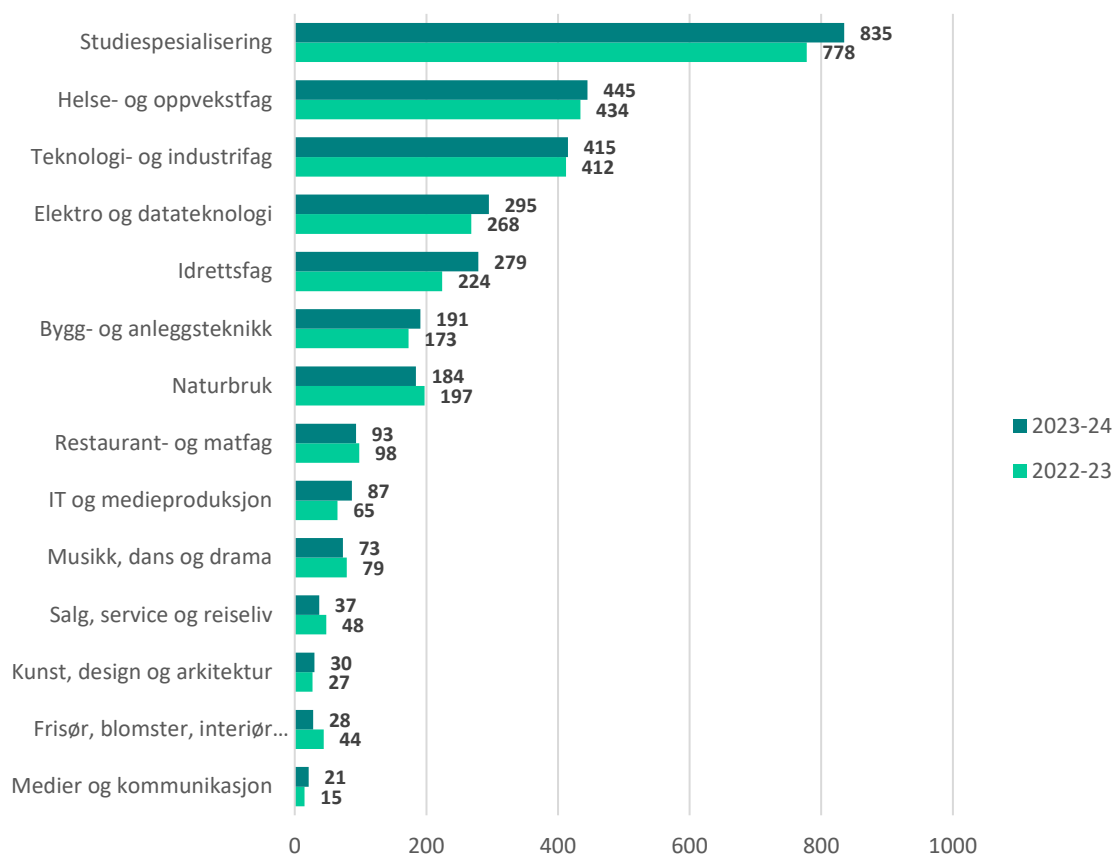
I skoleåret 2023-2024 kunne Vg1-elevene velge mellom fem studieforbereidende utdanningsprogrammer: Idrettsfag, Kunst, design og arkitektur, Medier og kommunikasjon, Musikk, dans og drama, samt Studiespesialisering.

Yrkesfaglige utdanningsprogrammer i videregående opplæring følger vanligvis en 2+2-modell: to år på skole etterfulgt av to år som lærling i en bedrift. Noen programmer avviker fra dette mønsteret med tre år i skole, enten før eller i stedet for læretid. Ved fullført opplæring oppnår elevene enten fagbrev, svennebrev eller yrkeskompetanse, avhengig av det spesifikke utdanningsløpet.

For skoleåret 2023-2024 kunne Vg1-elever velge mellom ti yrkesfaglige utdanningsprogrammer: Bygg- og anleggsteknikk, Elektro og datateknologi, Frisør, blomster, interiør og eksponeringsdesign, Helse- og oppvekstfag, Håndverk, design og produktutvikling, Informasjonsteknologi og medieproduksjon, Naturbruk, Restaurant- og matfag, Salg, service og reiseliv og Teknologi og industrifag.¹

¹ Utdanningsdirektoratet

Antall elever på Vg1 i Nordland per utdanningsprogram, 2022-23 og 2023-24



Figur: Antall elever på Vg1 i Nordland per utdanningsprogram, 2022-23 og 2023-24 (Kilde: Utdanningsdirektoratet)

Studiespesialisering er det største av de studieforbereende utdanningsprogrammene, med omtrent 28 prosent av elevene på Vg1 som velger dette tilbudet. Blant de yrkesfaglige utdanningsprogrammene er Helse- og oppvekstfag samt Teknologi- og industrifag de mest populære valgene.

Over flere år har enkelte utdanningsprogrammer konsekvent vist lavere popularitet blant søkerne. Dette gjelder særlig Medier og kommunikasjon, Frisør, blomster, interiør og eksponeringsdesign, Kunst, design og arkitektur, samt Salg, service og reiseliv. Trenden med lavere søkertall til disse programmene har holdt seg stabil over tid, noe som kan indikere et vedvarende mønster i elevenes utdanningsvalg og interesser.

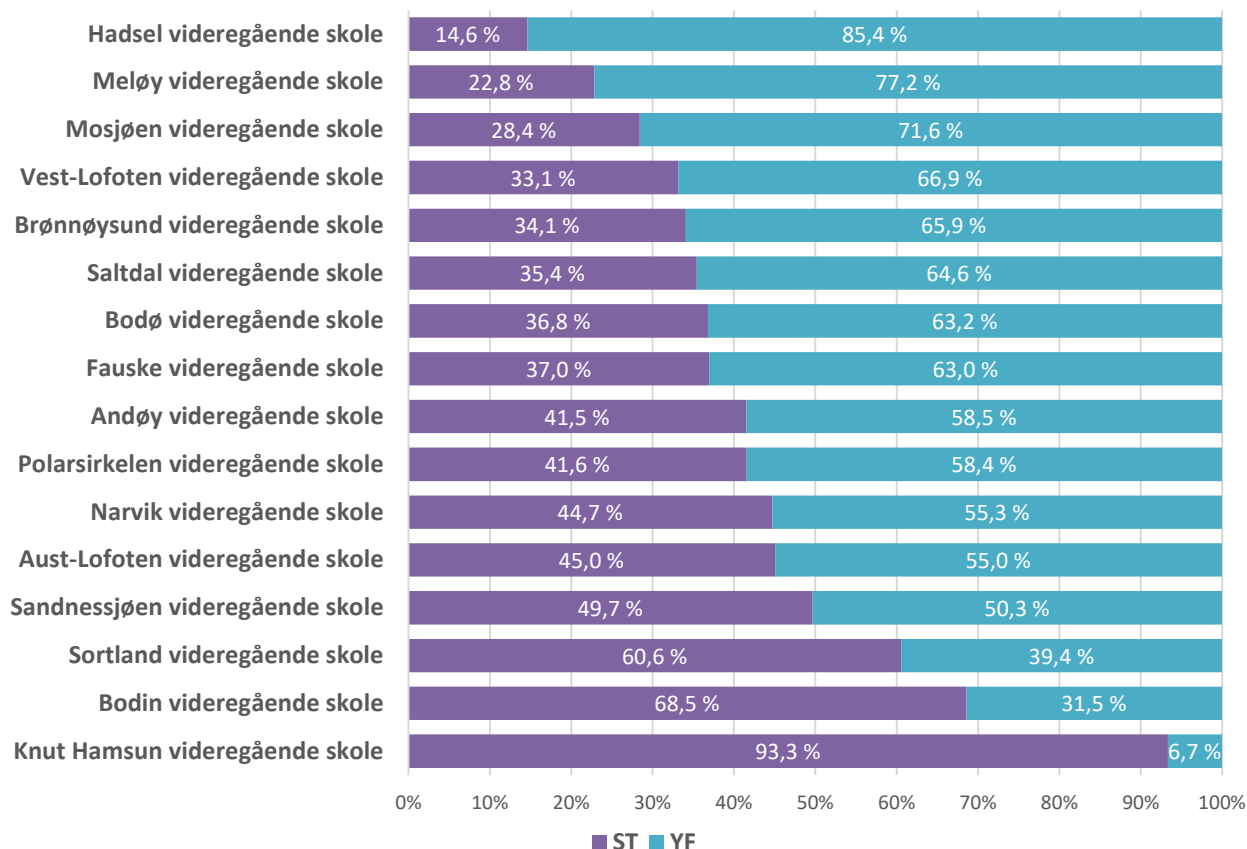
For skoleåret 2023-2024 fikk 89 prosent av søkerne innfridd sitt primærønske, hvilket indikerer en god tilpasning av tilbudsstrukturen. Denne høye andelen er positiv, men det er fortsatt potensial for ytterligere forbedring i samsvaret mellom elevenes ønsker og tilgjengelige utdanningstilbud. Imidlertid er det flere faktorer som kompliserer muligheten for å øke denne andelen ytterligere:

- ❖ Desentralisert skolestruktur: Den spredte geografiske fordelingen av skoler i fylket begrenser muligheten for å tilby alle utdanningsprogrammer på hver enkelt skole.
- ❖ Arbeidsmarkedets behov: Det er ikke alltid samsvar mellom elevenes ønsker og arbeids- og næringslivets kompetansebehov. En balanse mellom disse hensynene er nødvendig for å sikre relevante utdanningstilbud.

- ❖ Ressursbegrensninger: Å oppfylle alle førsteønsker ville kreve betydelige ressurser og kunne føre til ineffektiv bruk av skolenes kapasitet.

Tilbudsprofilen ved de videregående skolene i Nordland viser betydelig variasjon. Noen skoler, som Bodin, Sortland og Knut Hamsun, har en markant overvekt av studieforbereidende programmer. I motsetning til dette har skoler som Hadsel, Meløy og Mosjøen en tydeligere yrkesfaglig profil. Denne diversiteten i skolenes tilbud reflekterer både lokale behov og tradisjoner.

Fordeling studieforbereidende/yrkesfag på Vg1 2023-2024 per skole

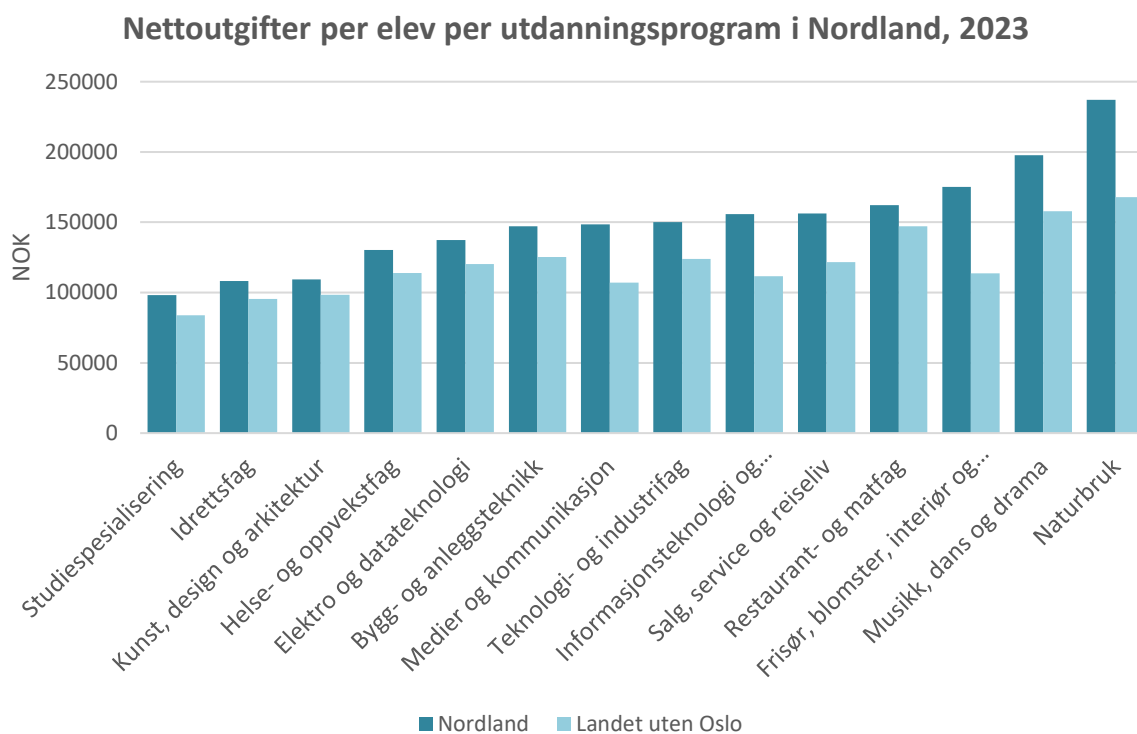


Figur: Fordeling studieforbereidende/yrkesfag på Vg1 per skole, 2023-2024 (Kilde: Utdanningsdirektoratet)

Elever på studieforbereidende utdanningsprogrammer har en tendens til å prestere bedre enn elever på yrkesfaglige utdanningsprogrammer på flere kvalitetsindikatorer, som fullføringsandel, beståtte skoleår og antall skoleårssluttede. Denne trenden er tydelig på tvers av hele landet. Selv om situasjonen har endret seg i forhold til forbedringer på yrkesfag i løpet av de siste årene, er det fortsatt betydelige forskjeller mellom studieforbereidende og yrkesfaglige utdanningsprogrammer på flere områder.

1.3 Ressursbruk

Driftskostnadene for undervisning varierer betydelig avhengig av utdanningsprogrammet. I Nordland er den gjennomsnittlige kostnaden per elev for et utdanningsprogram 125 805 kroner. Dette beløpet omfatter kostnader som er direkte knyttet til det spesifikke utdanningsprogrammet.



Figur: Nettoutgifter per elev per utdanningsprogram i Nordland, 2023 (Kilde: SSB)

Studiespesialisering er det billigste utdanningsprogrammet, hovedsakelig på grunn av høy klassestørrelse med opptil 30 elever per klasse og muligheten for undervisning i store grupper, også i programfag. Idrettsfag har utgifter knyttet til utstyr og aktiviteter, og en del programfagsundervisning foregår i mindre grupper med maksimalt 15 elever. Musikk, dans og drama har høye kostnader per elev. Musikkundervisning foregår ofte i små grupper eller individuelt, noe som fører til høyere kostnader enn andre studieforbereende programmer.

På yrkesfag er det et betydelig behov for utstyr, materiell og infrastruktur, særlig innen Naturbruk, som var det dyreste utdanningsprogrammet i Nordland for skoleåret 2023-2024. Dette fører til høyere kostnader per elev. I noen fag er det nødvendig å undervise i mindre grupper på grunn av sikkerhetshensyn. Klassestørrelsen for de fleste yrkesfag er begrenset til 15 elever, og dette fører til høyere kostnader per elev. Uansett utdanningsprogram vil kostnadene per elev øke dersom det er mange klasser som ikke har fullt elevtall. Dette skyldes at det er faste kostnader som må fordeles på færre elever i en klasse.

I Nordland varierer utgiftene per elev betydelig mellom ulike utdanningsprogrammer, og generelt ligger kostnadene høyere enn landsgjennomsnittet. Dette skyldes i stor grad en mer spredt skolestruktur med flere små skoler og skolesteder enn i mange andre fylkeskommuner, noe som gjør driften av skolene dyrere.

I tillegg er elevtallet per lærerårsverk lavere i Nordland enn i resten av landet. Hvert år opprettes det en rekke klasser med færre elever for å sikre at ungdom i alle deler av fylket får et best mulig opplæringstilbud, spesielt med tanke på søkerens ønsker og lokaliseringen av tilbudene.

1.4 Gjennomføring i videregående skole

I konteksten av videregående opplæring brukes begrepene 'å gjennomføre' og 'fullføre og bestå' ofte som synonymer.

Et av hovedmålene for grunnopplæringen i Norge er at alle elever og lærlinger som har mulighet til det, skal gjennomføre videregående opplæring med kompetanse som kan verdsettes for videre studier eller i arbeidslivet. Gjennomføring defineres som å fullføre og bestå alle trinn i videregående opplæringsløp med vitnemål. De som gjennomfører som lærling med fagopplæring i bedrift, får i tillegg til vitnemålet også fag- eller svennebrev.

Fylkestinget i Nordland vedtok i FT-sak 022/17 '*Helhetlig melding om videregående opplæring i Nordland*' en visjon om full gjennomføring for alle. Denne målsettingen ble videre konkretisert av fylkestinget i sak '*Nordlandsmodellen – strategi for økt gjennomføring 2018-2022*' (FT-sak 022/2018):

Fylkestinget har en visjon om at alle som påbegynner videregående opplæring i Nordland skal fullføre og bestå.

Gjennomføring av videregående opplæring har blitt stadig mer avgjørende i takt med samfunnsutviklingen og arbeidslivets økende etterspørsel etter faglært arbeidskraft og høyere utdanning. Dette gjør situasjonen for dem som ikke gjennomfører, alvorlig, ettersom jobbmulighetene for de uten formell utdanning blir stadig færre, og konkurransen om disse stillingene intensiveres. Uten gjennomført videregående opplæring står unge i fare for å møte betydelige utfordringer med å etablere en stabil tilknytning til arbeidslivet.

Det finnes to distinkte metoder for å måle graden av gjennomføring i videregående opplæring:

1. Gjennomføring i løpet av fem/seks år / Fullført og bestått videregående opplæring i løpet av fem/seks år

Dette målet fungerer som en indikator på utdanningssystemets effektivitet gjennom hele løpet. Det viser hvor stor andel av elevene som har oppnådd studie- eller yrkeskompetanse i løpet av de fem eller seks første årene etter at de begynte i videregående opplæring.

2. Gjennomføring per skoleår / Fullført og bestått per skoleår

Dette refererer til andelen elever som fullfører og består skoleåret og regnes med utgangspunkt i antall elever registrert ved skolene det aktuelle skoleåret, som følger et normalt opplæringsløp med fullført og bestått i alle fag som mål.

1.4.1 Gjennomføring i løpet av fem/seks år / Fullført og bestått videregående opplæring i løpet av fem/seks år

Indikatoren for gjennomføring i videregående opplæring produseres av Statistisk sentralbyrå (SSB). Statistikken for gjennomføring i videregående opplæring omfatter elever som begynte i videregående opplæring for første gang en gitt høst, og deres status for gjennomføring innen to år etter normert tid. I denne tilstandsrapporten presenteres elevkullet som begynte i videregående opplæring høsten 2017:

- Elever som begynte på ett av de studieforbereidende utdanningsprogrammene (normert tid på tre år) følges over fem år. 2017-kullet ble dermed målt 1. oktober 2022.
- Elever som begynte på ett av de yrkesfaglige utdanningsprogrammene (normert tid på hovedsakelig fire år, med to år i skole og to år i lære) følges over seks år etter skolestart. 2017-kullet ble dermed målt 1. oktober 2023.

Elevene deles inn i fem kategorier:

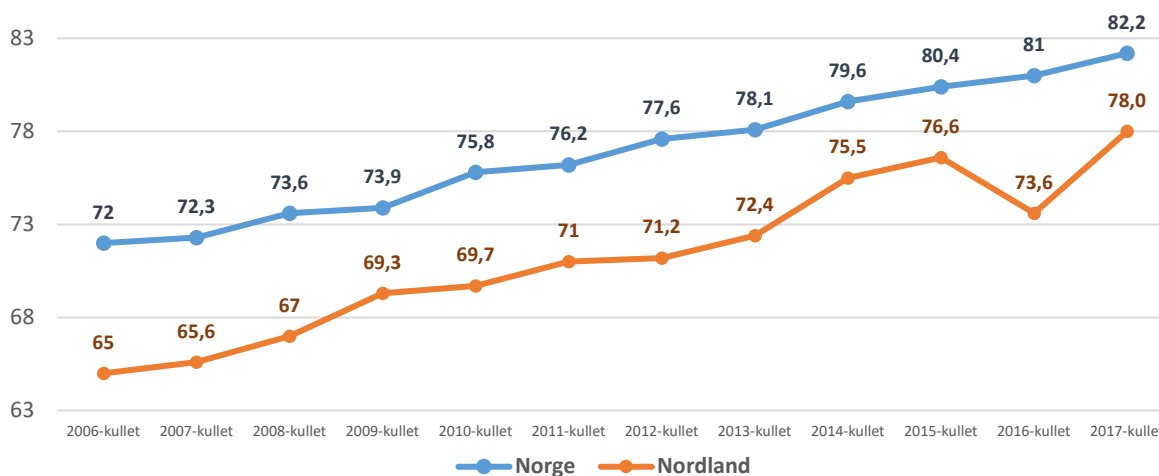
- **Fullført og bestått innen to år etter normert tid**
Dette gjelder elever og lærlinger som har bestått alle årstrinn i videregående opplæring, noe som fører til vitnemål eller fag- og svennebrev. Andelen som har oppnådd studie- eller yrkeskompetanse innen fem år (for studieforbereidende utdanningsprogram) og seks år (for yrkesfaglige utdanningsprogram) inngår her.
- **Fullført med planlagt grunnkompetanse**
Dette omfatter elever som, innen fem eller seks år, ikke har fullført med studie- eller yrkeskompetanse, men som har gjennomført et planlagt løp mot grunnkompetanse (lærekandidater).
- **I videregående opplæring**
Dette refererer til elever eller lærlinger som er registrert i opplæring fem eller seks år etter at de startet Vg1 for første gang.
- **Fullført, ikke bestått**
Denne kategorien gjelder elever som har fullført Vg3, samt lærlinger som har fullført læretiden, men som mangler karakter i ett eller flere fag eller ikke har bestått fag-/svenneprøve.
- **Sluttet underveis**
Definert som de som avslutter opplæringen før de har fullført Vg3, eller før læretiden er fullført (dvs. frafall).

Nordland fylkeskommune har oppnådd en imponerende gjennomføring på 78,0% for 2017-kullet, noe som utgjør en forbedring på 4,4 prosentpoeng sammenlignet med 2016-kullet. Dette markerer det beste resultatet fylket har hatt til nå og er et tydelig tegn på fremgang.

En nøkkelfaktor i denne suksessen er den markante forbedringen innen yrkesfag, som tradisjonelt har hatt høyest frafall, men nå viser en fremgang.

Til tross for denne positive utviklingen ligger imidlertid Nordland fortsatt 4,2 prosentpoeng under landsgjennomsnittet, noe som indikerer at det fremdeles er rom for forbedring for å nå nasjonalt nivå.

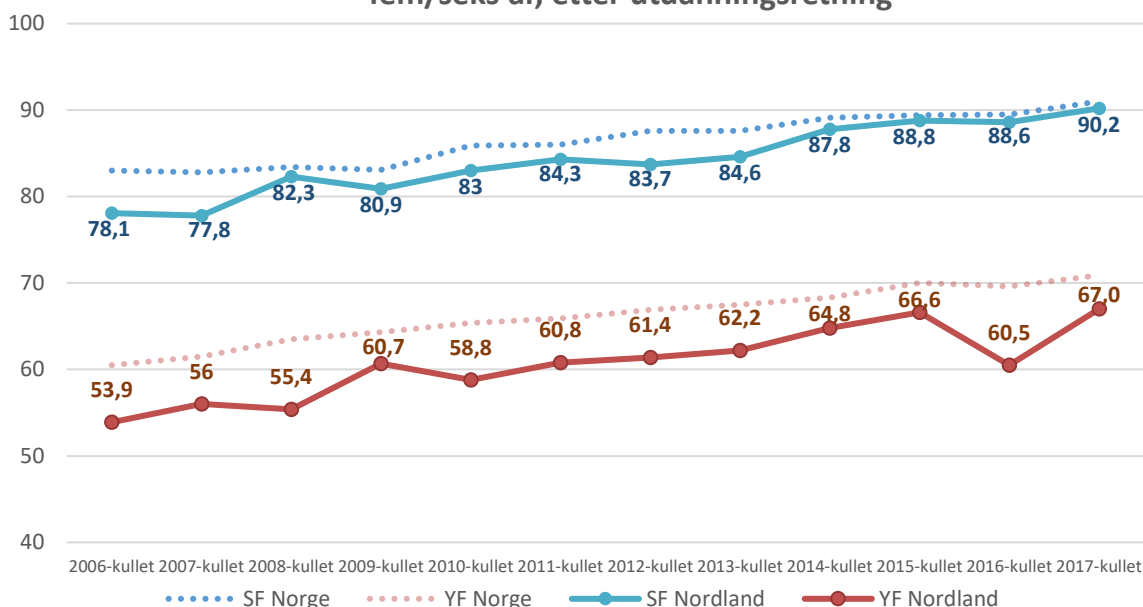
Andel elever som har fullført og bestått videregående opplæring i løpet av fem/seks år



Figur: Andel elever som har fullført og bestått videregående opplæring i løpet av fem/seks år
(Kilde: Utdanningsdirektoratet)

Det er en stadig økning i gjennomføringen for studieforberevende utdanningsprogram, som nå har nådd 90,2 prosent for 2017-kullet, og nærmer seg landsgjennomsnittet. Samtidig har yrkesfag opplevd en betydelig forbedring på 6,5 prosentpoeng siden forrige kull, og står nå på 67,0 prosent. Nordland har en overvekt av elever innen yrkesfag, så det er spesielt gledelig å se en så markant fremgang for denne elevgruppen.

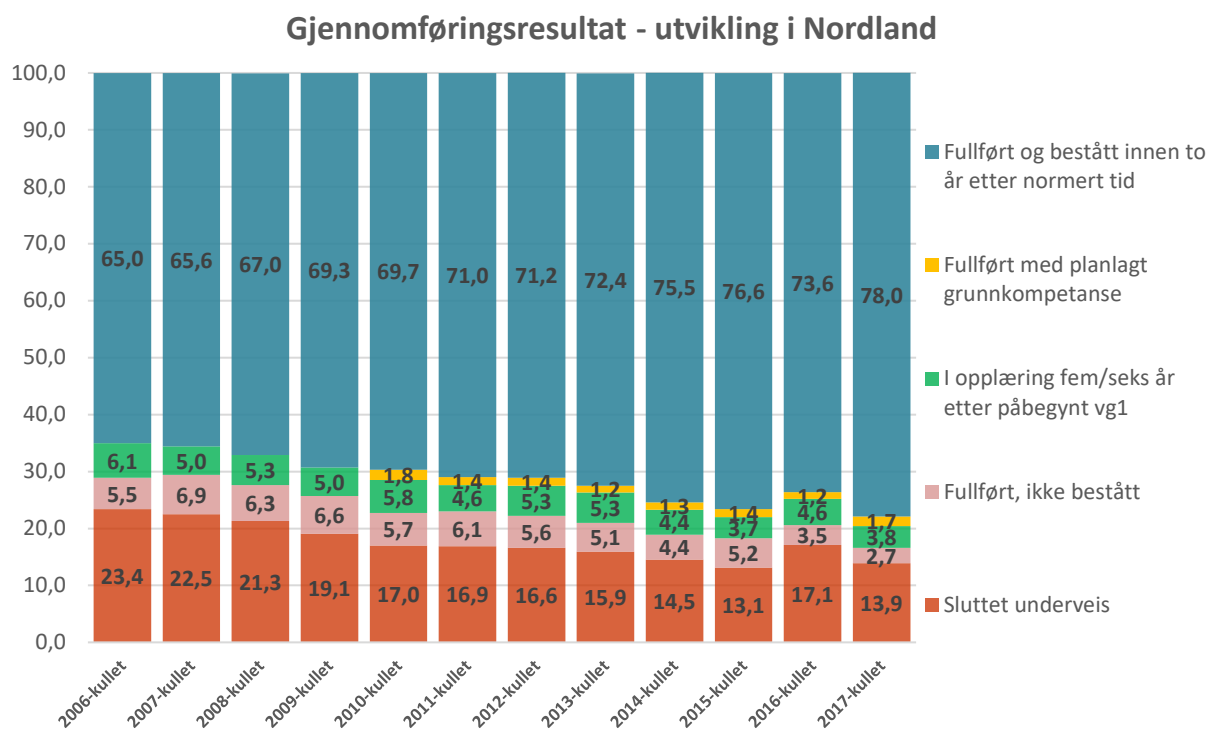
Andel elever som har bestått videregående opplæring i løpet av fem/seks år, etter utdanningsretning



Figur: Andel elever som har bestått videregående opplæring i løpet av fem/seks år, etter utdanningsretning
(Kilde: Utdanningsdirektoratet)

Det er observert fremgang i alle kategorier siden 2016-kullet. De røde sektorene i figuren representerer andelen elever og lærlinger som har droppet ut eller sluttet underveis, og denne andelen har sunket med 3,2 prosentpoeng. Den grønne sektoren viser at 3,8 prosent av ungdommene trenger mer enn fem eller seks år i opplæring. De fleste av disse var lærlinger ved

tellepunktet, og man kan anta at mange av dem fullførte og bestod senere. I tillegg er det 2,7 prosent som har gjennomført, men ikke bestått – den rosa sektoren.

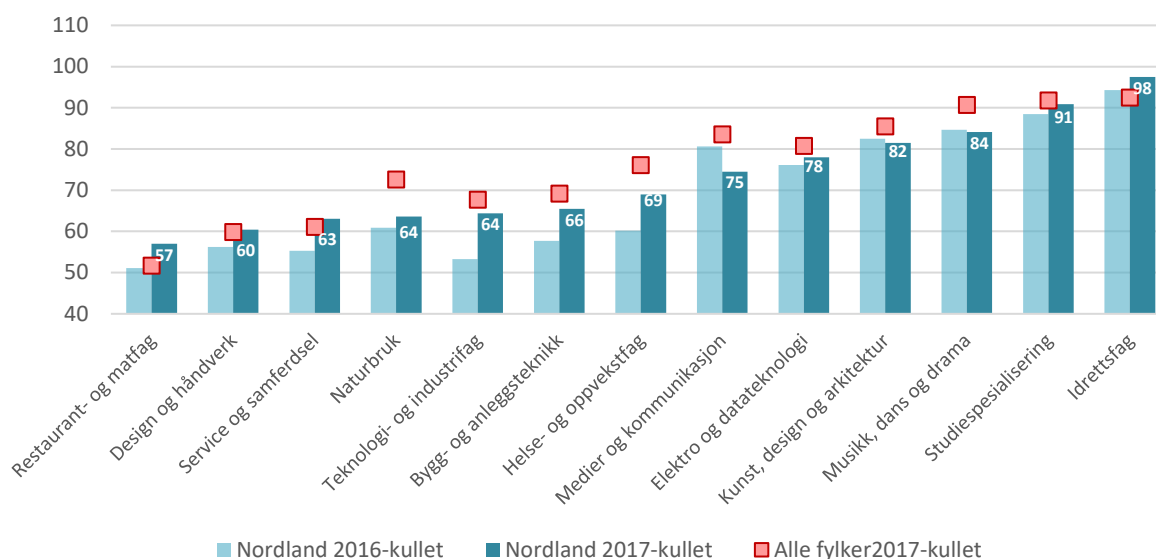


Figur: Gjennomføringsresultat – utvikling i Nordland (Kilde: Utdanningsdirektoratet)

Gjennomføringsandelen er betydelig høyere for studieforbredende utdanningsprogrammer enn for yrkesfaglige. Idrettsfag og Studiespesialisering har de høyeste fullføringsgradene, med Idrettsfag på 97,5 prosent, som er over landsgjennomsnittet.

Nordland har en høyere andel elever på yrkesfaglige utdanningsprogrammer enn nasjonalt, noe som påvirker den totale gjennomføringen i fylket. Det har vært en tydelig fremgang på alle yrkesfaglige utdanningsprogrammer siden 2016-kullet, hovedsakelig fordi flere yrkesfagelever har fått lære plass. Samtidig varierer fullføringsandelen mellom de ulike yrkesfaglige programmene, fra 78 prosent på Elektro og datateknologi til 57 prosent på Restaurant- og matfag, som er høyere enn landsgjennomsnittet. Naturbruk skiller seg negativt ut sammenlignet med nasjonalt nivå.

Andelen av 2017-kullet som har fullført videregående opplæring innen to år etter normert tid, sammenlignet med 2016-kullet og nasjonalt nivå (%)



Figur: Andelen av 2017-kullet som har fullført videregående opplæring innen to år etter normert tid, sammenlignet med 2016-kullet og nasjonalt nivå, prosent (Kilde: Utdanningsdirektoratet)

Faktorer som påvirker gjennomføring

Gjennomføringen i videregående opplæring påvirkes av en rekke komplekse faktorer som er nært knyttet til frafallsfaktorer. Forskning viser at det er flere tilnærminger og perspektiver til dette temaet, og det kan være hensiktsmessig å benytte flere perspektiver samtidig for å trekke meningsfulle konklusjoner, det vil si at problematikken krever en helhetlig tilnærming for å utvikle effektive tiltak.

Individperspektiv: Dette perspektivet setter søkelyset på elevenes personlige forutsetninger og valg. Imidlertid kan dette synet være begrensende, da det ikke alltid tar høyde for at årsakene til frafall som påvirker gjennomføring ofte er sammensatte og strekker seg utover individet selv.²

Systemperspektiv: Skolesystemet er ofte ikke tilpasset elever med svake faglige kvalifikasjoner, noe som kan føre til at disse elevene ikke fullfører sin utdanning. Det er avgjørende at systemet møter elevene ut fra deres faktiske evner og forutsetninger. Det vektlegges betydningen av sosial og akademisk integrasjon ved lærestedet. Elever som føler seg hjemme og integrert, både sosialt og akademisk, har større sannsynlighet for å fullføre utdanningen. Det er en oppfatning om at videregående opplæring krever en minstestandard av faglige prestasjoner, noe som ikke alltid er tilpasset mangfoldet av elever. Skolens utforming kan derfor bidra til frafall ved å ekskludere elever som ikke passer inn i denne standarden.³

Forskning understreker behovet for en mer balansert tilnærming som integrerer både individ- og systemperspektivet for å forbedre gjennomføringen i videregående opplæring.⁴

^{2,3,4} Eriksen, E. M. (2011). Frafallsfaktorer i et system – og individperspektiv. Spesialpedagogikk nr. 9, 2011.

Ved å kombinere disse perspektivene kan man oppnå en dypere forståelse av de utfordringene som elever møter, og dermed utvikle mer effektive strategier for å støtte dem i deres læringsprosess.

En annen tilnærming som komplementerer de allerede nevnte perspektivene, identifiserer fire sentrale faktorer som påvirker gjennomføringen i videregående opplæring:

1. Tidligere skoleprestasjoner: Elever med lavere karakterer fra grunnskolen har en høyere risiko for frafall. Dette kan skyldes manglende faglige ferdigheter og selvtillit, som ofte følger dem inn i videregående opplæring.

2. Sosial bakgrunn: Elevenes sosioøkonomiske situasjon og familiære forhold spiller en avgjørende rolle i deres muligheter for å fullføre utdanningen. Foreldrenes utdanningsnivå og inntekt har stor innvirkning; elever fra familier med lavere utdanning og ressurser har en større sjanse for å oppleve frafall.

3. Faglig og sosialt engasjement: Engasjement, både faglig og sosialt, samt identifikasjon med skolen, er avgjørende for elevenes gjennomføring. Elever som er aktive i skoleaktiviteter og føler en tilknytning til skolen, har større sannsynlighet for å fullføre utdanningen.

4. Utdanningskonteksten: Faktorer som geografi, skolemiljø og utdanningsprogram påvirker elevenes sjanser for å fullføre. Et støttende utdanningsmiljø, inkludert tilgjengelige ressurser og et positivt læringsmiljø, er essensielt. Skoler som tilbyr et trygt og inkluderende miljø bidrar til bedre resultater. Positive relasjoner med lærere og klassekamerater fungerer også som beskyttelsesfaktorer mot frafall; elever som føler seg godt mottatt og støttet, har større sjanser for å fullføre utdanningen.⁵

Ved å forstå disse faktorene kan skoler utvikle mer målrettede strategier for å støtte elever i deres læringsprosess og redusere frafallsraten.

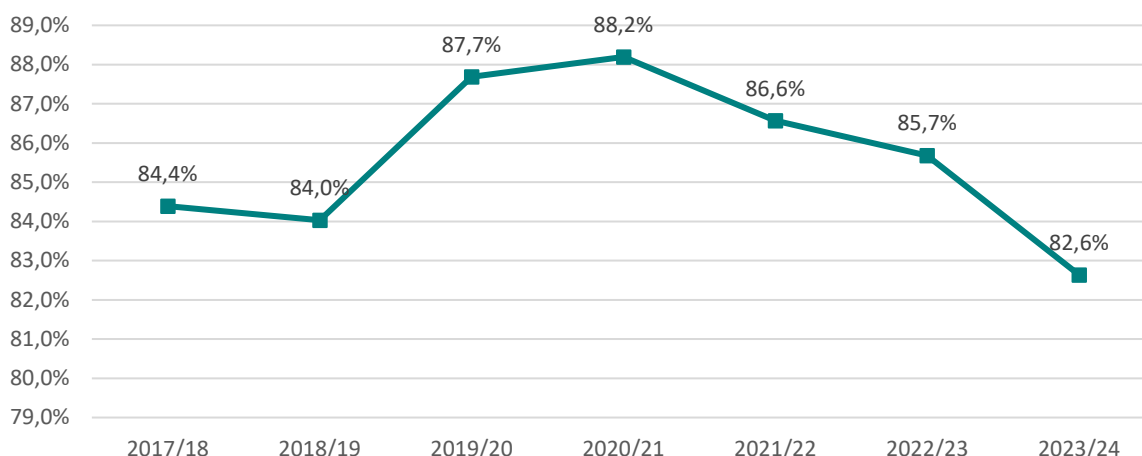
I tillegg til de nevnte faktorene, er det viktig å ta hensyn til eksterne globale forhold som kan ha betydelige konsekvenser for skoleverket. Selv om pandemiperioden med Covid-19 er over, fortsetter effektene å manifestere seg på ulike områder. De langsiktige konsekvensene av pandemien er fortsatt usikre og kan potensielt vise seg å være negative i fremtiden. Det er derfor avgjørende å overvåke og analysere disse utviklingene for å forstå hvordan de påvirker utdanningssystemet og elevenes læring.

1.4.2 Gjennomføring per skoleår / Fullført og bestått per skoleår

Gjennomføring per skoleår er en viktig indikator som forteller hvor stor andel av elevene som fullførte og fikk bestått karakter i alle fag og på alle eksamener. Den gir kjennskap til nyere data for både skolene og skoleeier for å kunne ta grep dersom utviklingen går i feil retning.

⁵ Lillejord, S. m.fl (2015). Frafall i videregående opplæring: En systematisk kunnskapsoversikt. Kunnskapssenter for utdanning, Oslo.

Gjennomføring per skoleår/ fullført og bestått per skoleår i Nordland

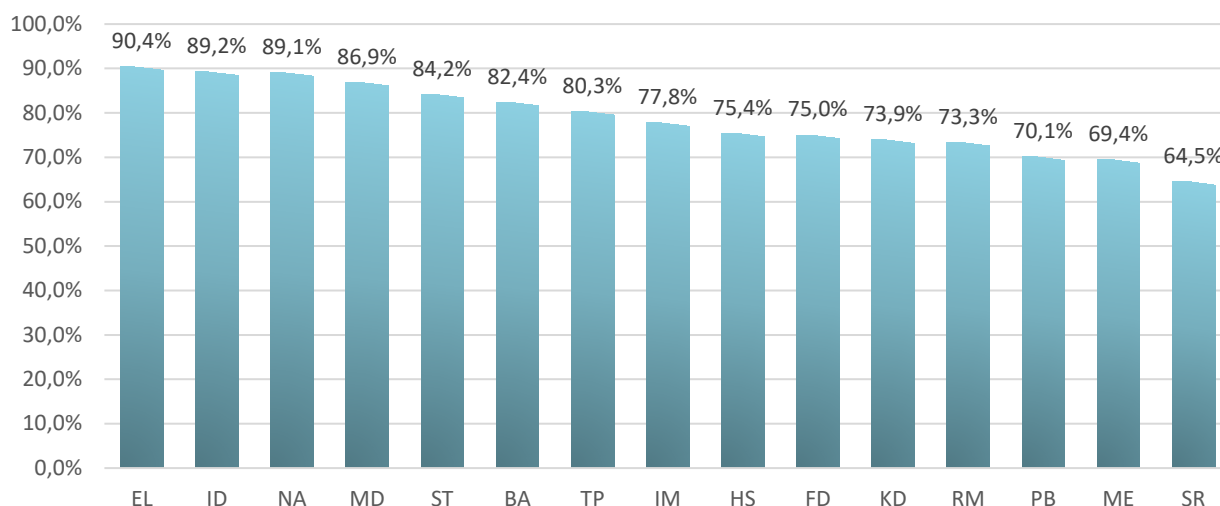


Figur: Gjennomføring per skoleår/ fullført og bestått per skoleår i Nordland (Kilde: Qlik Sense)

Gjennomføringsandel per skoleår i Nordland i 2023-2024 har hatt en nedgang på 3,1 prosentpoeng sammenlignet med året før, men den ligger likevel over landsgjennomsnittet.

Det er allerede mulig å se utfordringer i horisonten med tanke på nedgangen de siste tre årene, spesielt hvis tallene neste år blir enda lavere. Utviklingsmønsteret henger sammen med Covid-19-pandemien og fraværutviklingen. Videre kan man ut fra grafene konkludere med at tallene for 2019-2020 og 2020-2021 er kunstig høye, ettersom eksamenene ble avlyst. Derfor er de ikke helt sammenlignbare med påfølgende år.

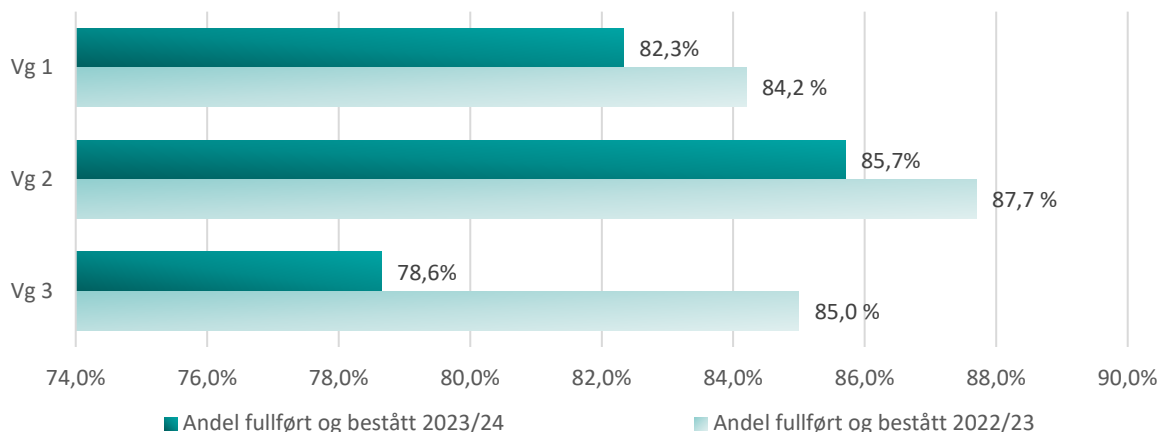
Gjennomføring per skoleår/ fullført og bestått per skoleår per utdanningsprogram i Nordland, 2023-2024



Figur: Gjennomføring per skoleår/ fullført og bestått per skoleår per utdanningsprogram i Nordland, 2023-2024 (Kilde: Qlik Sense)

Blant de ulike utdanningsprogrammene i Nordland skiller Elektro og datateknologi (EL) seg ut med den høyeste andelen fullført og bestått for 2023-2024, mens Salg, service og reiseliv (SR) har den laveste andelen.

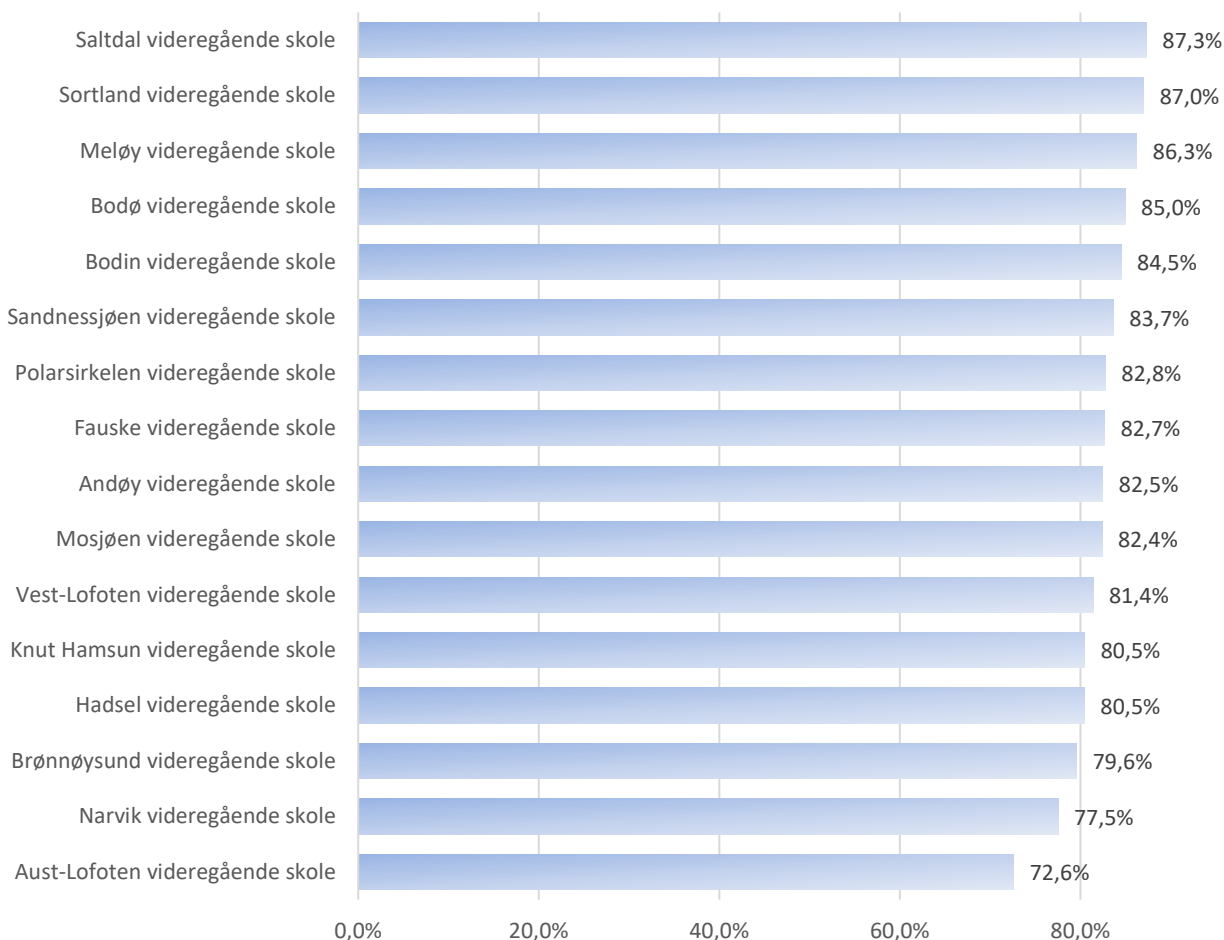
Gjennomføring per skoleår/ fullført og bestått i Nordland per skoleår, per trinn



Figur: Gjennomføring per skoleår/ fullført og bestått i Nordland, per skoleår, per trinn (Kilde: Qlik Sense)

Resultatene på alle trinn har vist en nedgang sammenlignet med forrige skoleår.

Gjennomføring per skoleår/ fullført og bestått per skoleår, per skole



Figur: Gjennomføring per skoleår/ fullført og bestått per skoleår, per skole (Kilde: Qlik Sense)

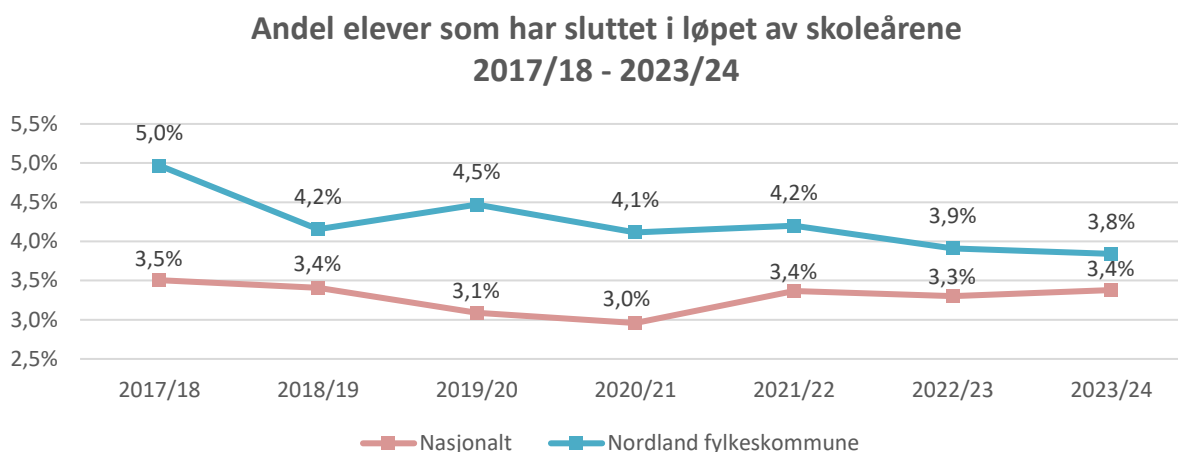
Tall på skolenivå har en tendens til å variere mye fra år til år, spesielt når det gjelder små skoler. Tilfeldige omstendigheter kan gi relativt store utslag på små skoler, derfor er det viktig å se på utviklingen over tid.

Skoleåret 2023-2024 oppnådde Saltdal videregående skole og Sortland videregående skole de beste resultatene for fullført og bestått i Nordland, mens Aust-Lofoten videregående skole og Narvik videregående skole hadde rom for forbedring.

1.5 Skoleårssluttere

Skoleårssluttere er elever som avbryter sin utdanning i løpet av skoleåret. Denne indikatoren gir verdifull styringsinformasjon til skoler og skoleeier, da den kan peke på potensielle utfordringer med frafall. Det er imidlertid viktig å merke seg at mange av disse elevene kun tar en midlertidig pause og gjenopptar sin utdanning påfølgende høst.

I Nordland har det vært en lang periode med nedgang i både andel og antall skoleårssluttere. For skoleåret 2023-2024 er andelen skoleårssluttere på 3,8 prosent, noe som er nærmere landsgjennomsnittet enn noen gang tidligere. Dette utgjør det laveste resultatet for Nordland så langt og er svært gledelig.

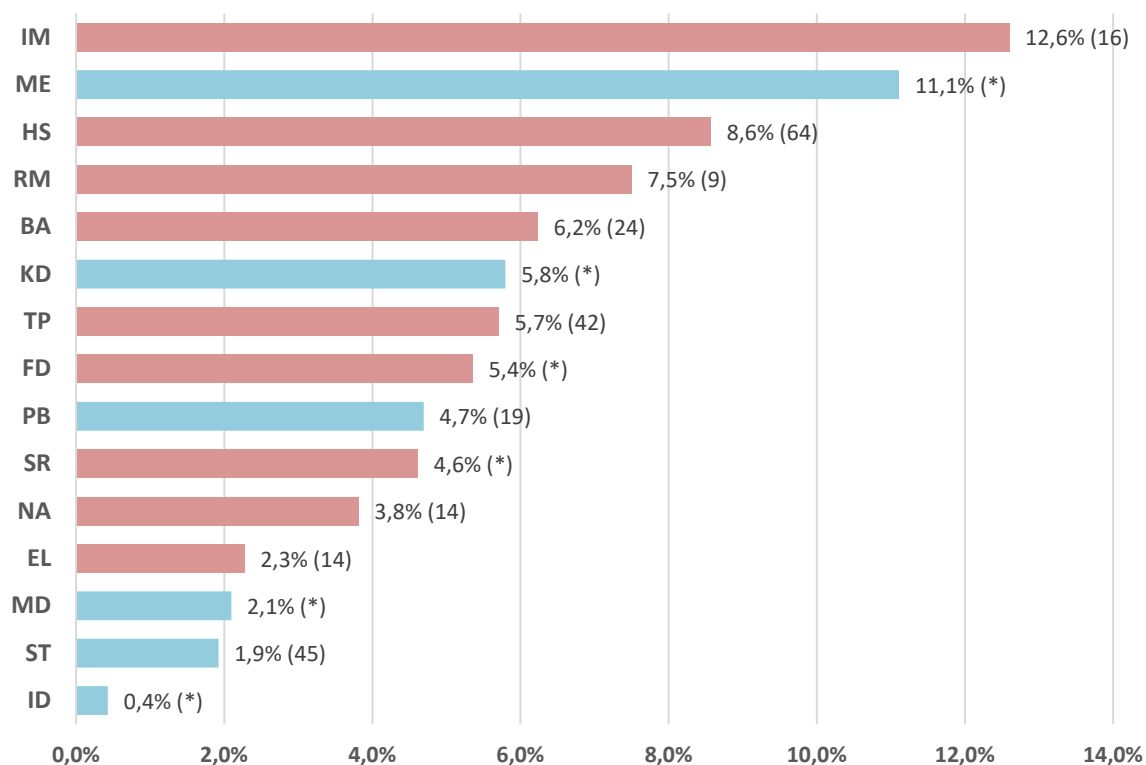


Figur: Andel elever som har sluttet i løpet av skoleårene 2017-18 – 2023-24 i Nordland og Norge
(Kilde: Qlik Sense)

Det er betydelige forskjeller mellom utdanningsprogrammene når det gjelder andelen skoleårssluttere. De studieforberedende programmene, spesielt de to største - Studiespesialisering og Idrettsfag, har en lav andel elever som slutter på skolen.

Medie- og kommunikasjon har den høyeste andelen skoleårssluttere blant studieforberedende utdanningsprogrammer. Programmet tilbys kun på én skole, og det er preget av ustabilitet. Når søkere til Studiespesialisering og Kunst, design og arkitektur ikke får plass, ender de ofte opp i Medie- og kommunikasjon, som alltid har ledige plasser.

Skoleårssluttere per utdanningsprogram i Nordland 2023-2024, prosent og antall



Figur: Skoleårssluttere per utdanningsprogram i Nordland 2023-2024, prosent og antall (Kilde: Qlik Sense)

Blant yrkesfagene har Elektrofag og Naturbruk en lav andel skoleårssluttere. På utdanningsprogram med få elever kan det være store variasjoner fra år til år, dette gjelder flere yrkesfag.

IT og medieproduksjon har prosentvis flest elever som avbryter skoleåret, hvilket indikerer at det er behov for en grundig gjennomgang av programmets innhold. Det kunne oppstå misforståelser mellom hva elevene forventer å oppleve i utdanningsprogrammet og hva de faktisk møter når de begynner på skolen. Dette kan skyldes utilstrekkelig informasjon om hva de skal starte med, noe som fremhever viktigheten av god rådgivning.

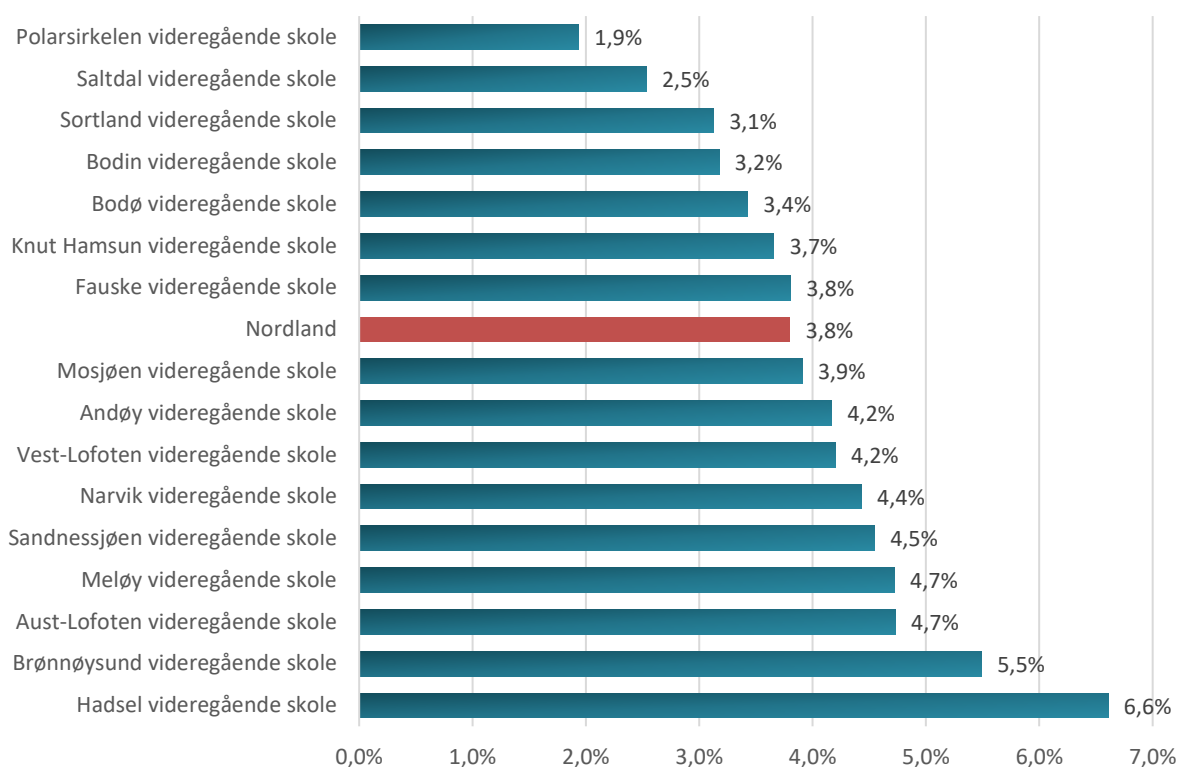
Helse- og oppvekstfag har ofte en høy andel årssluttere, og dette henger sammen med elevenes forutsetninger. Elever med lave karakterer fra grunnskolen er ofte representert i denne gruppen. I tillegg kan forventningene avvike fra virkeligheten når man kommer ut i praksis, og ikke alle takler denne overgangen like godt.

På Vg1 yrkesfag er andelen skoleårssluttere høyest, med 7,8 prosent. Dette er en økning på 1,2 prosentpoeng sammenlignet med fjoråret. Majoriteten av yrkesfagelever starter med god motivasjon for sitt valgte opplæringsløp. Likevel finnes det et mindretall som begynner på videregående med svakere forutsetninger. Disse elevene har ofte færre grunnskolepoeng, mer uklare framtidsplaner og lavere skolemotivasjon. Slike faktorer bidrar til at yrkesfag opplever et høyere frafall i løpet av skoleåret sammenlignet med studieforbereende programmer. Det er imidlertid viktig å merke seg at dette bare er noen av flere årsaker til den observerte forskjellen i frafallsrater.

På Vg2 er andelen skoleårssluttere vesentlig lavere, med 4,1 prosent på yrkesfag og kun 1,8 prosent på studieforbereende.

Skolene jobber systematisk for å forebygge frafall ved å skape et inkluderende læringsmiljø som motiverer elevene. Kontaktlæreren spiller en nøkkelrolle i dette arbeidet, med rutiner for å identifisere tidlige tegn på fravær og faglige utfordringer, samt gjennomføre samtaler med elever i risikozonen. Når det er nødvendig, involveres Elev- og lærlingtjenesten for ytterligere støtte. Denne helhetlige tilnærmingen er avgjørende for å redusere frafallet i videregående opplæring.

Skoleårssluttere per skole i Nordland 2023-2024, prosent



Figur: Skoleårssluttere per skole i Nordland 2023-2024, prosent (Kilde: Qlik Sense)

De skolene i Nordland som har færre sluttet enn fylkesgjennomsnittet har også en relativ høyere andel studieforberedende tilbud, mens mange skoler under dette gjennomsnittet har en overvekt av yrkesfagstilbud.

Elever kan slutte av ulike årsaker, og noen av disse kan være personlige årsaker og sykdom, feil valg av utdanningsprogram, stort fravær, fått arbeid eller læreplass, samt skolelei og manglende motivasjon.

1.6 Fravær

Elevenes tilstedeværelse i skolen er en nødvendig forutsetning for læring og suksess, selv om det ikke i seg selv garanterer gode resultater. Derfor har arbeidet med å redusere fravær og hindre fravær uten gyldig grunn blitt en prioritert oppgave for lærere, skoleledere, skoleeier og nasjonale myndigheter. Elever har både frammøteplikt og aktivitetsplikt i videregående skole, noe som er essensielt for kontinuerlig vurdering og standpunkt karakterer.

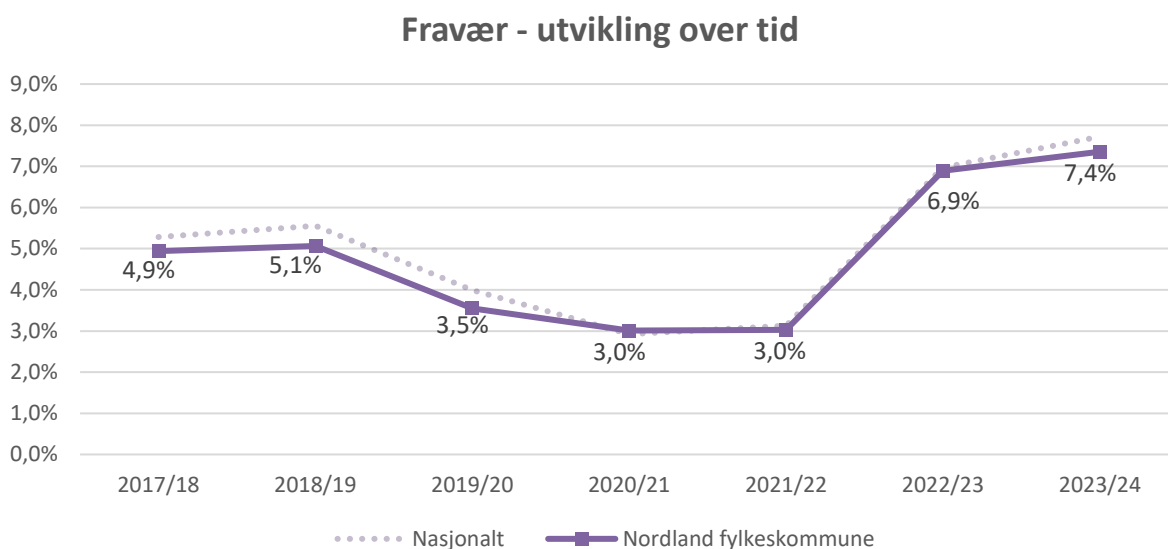
I Nordland har skolene jobbet målrettet for å øke elevenes tilstedeværelse. Gode lærer-elev-relasjoner, der elevene føler seg sett og hørt, er avgjørende for oppmøte. Relasjonsbygging

og klasseledelse har vært sentrale temaer i skoleutviklingsarbeidet, noe som har ført til en nedgang i fraværet.

Høsten 2016 innførte nasjonale myndigheter en fraværsgrense på ti prosent for udokumentert fravær. Denne regelen medførte at elever med mer enn 10 prosent udokumentert fravær mister retten til halvårsvurdering og standpunktkarakter. Innføringen av denne grensen hadde umiddelbar effekt, med en merkbar nedgang i både dag- og timefravær.

Det ble innført midlertidige endringene i fraværreglene i videregående skoler for skoleårene 2019-2020, 2020-2021 og 2021-2022. Disse endringene var en del av tilpasningene som ble gjort for å håndtere utfordringene knyttet til koronapandemien og dens påvirkning på skolehverdagen.

Fra og med skoleåret 2022-2023 ble de ordinære fraværreglene for videregående skoler gjeninnført.



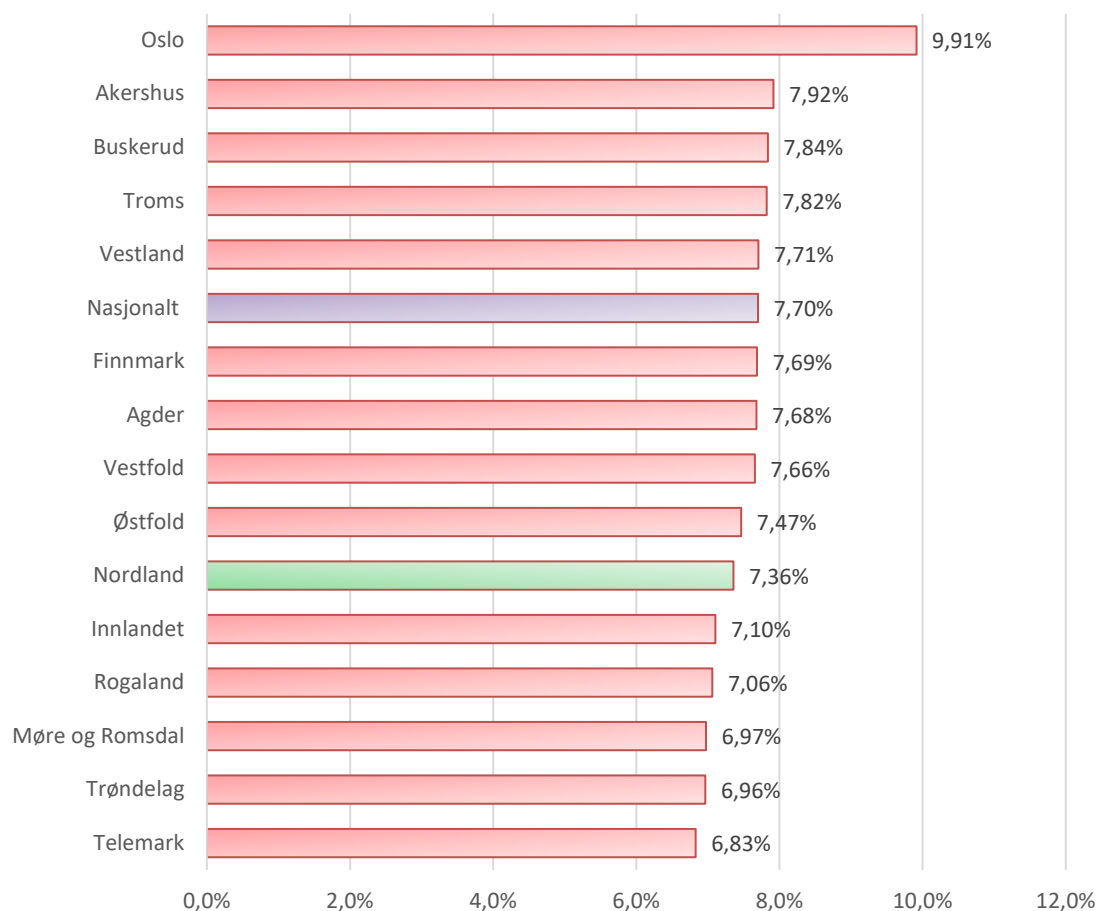
Figur: Fravær – utvikling over tid, prosent (Kilde: Qlik Sense)

Fraværet i skolen har økt betydelig i både Nordland og nasjonalt i skoleårene 2022-2023 og 2023-2024. I Nordland er fraværsprosenten nå 7,4, noe som er litt lavere enn landsgjennomsnittet, men følger samme bekymringsfulle trend. Denne utviklingen kan ikke sammenlignes med Covid-19-årene, som var unntakstilstander og hadde et annet regelverk. Skoleårene 2022-2023 og 2023-2024 bør derfor sammenlignes med skoleårene 2017-2018 og 2018-2019.

Elever kan ha mistet vanen med fraværreglene etter pandemien, noe som gjør overgangen til en normal skolerytme utfordrende. Man kan håpe at dette vil avta og normalisere seg igjen når de nye elevene blir vant til de ordinære fraværreglene på skolen.

Det er tydelig at tre år med Covid-19 har påvirket fraværet. Alle som var en del av skolevesenet i denne perioden, ble berørt, uavhengig av klasse. Det er vanskelig å si hvor mange år dette vil ha konsekvenser for oss.

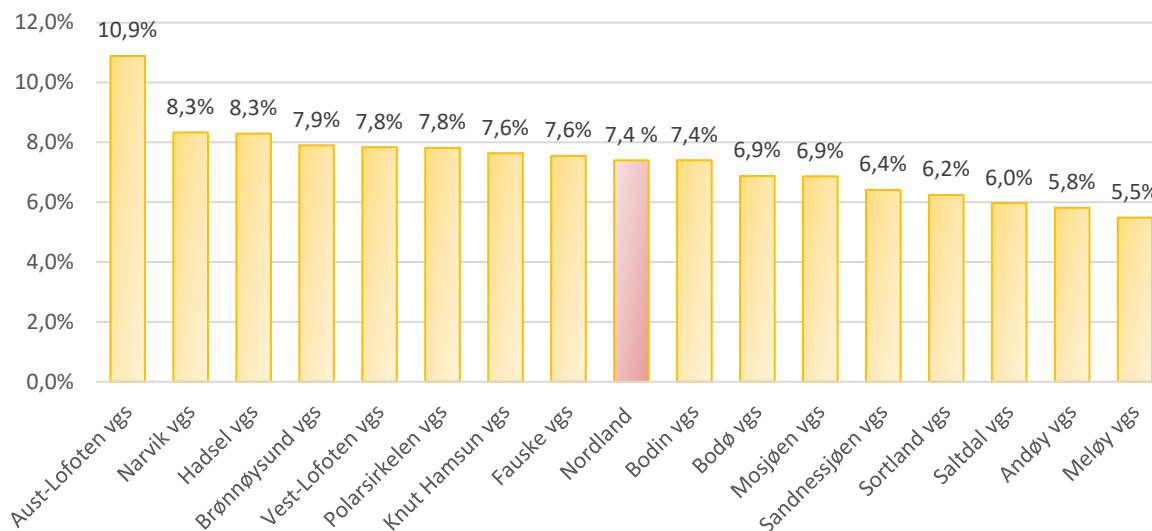
Gjennomsnittlig fravær per fylke i 2023-2024, prosent



Figur: Gjennomsnittlig fravær per fylke i 2023-2024, prosent (Kilde: Qlik Sense)

Alle skoler i Nordland står overfor denne felles utfordringen, og det vil ta tid for elevene å tilpasse seg og gjenopprette gode oppmøterutiner. Målrettede tiltak, som informasjonskampanjer og støtte for elever med høyt fravær, kan være nødvendige for å hjelpe dem tilbake til en stabil skolehverdag. Det er viktig å ha tålmodighet og forståelse i denne prosessen, da regelmessig oppmøte er avgjørende for elevenes læring og utvikling. Skolene må være forberedt på å støtte elevene i denne overgangen.

Totalfravær per skole 2023-2024, prosent

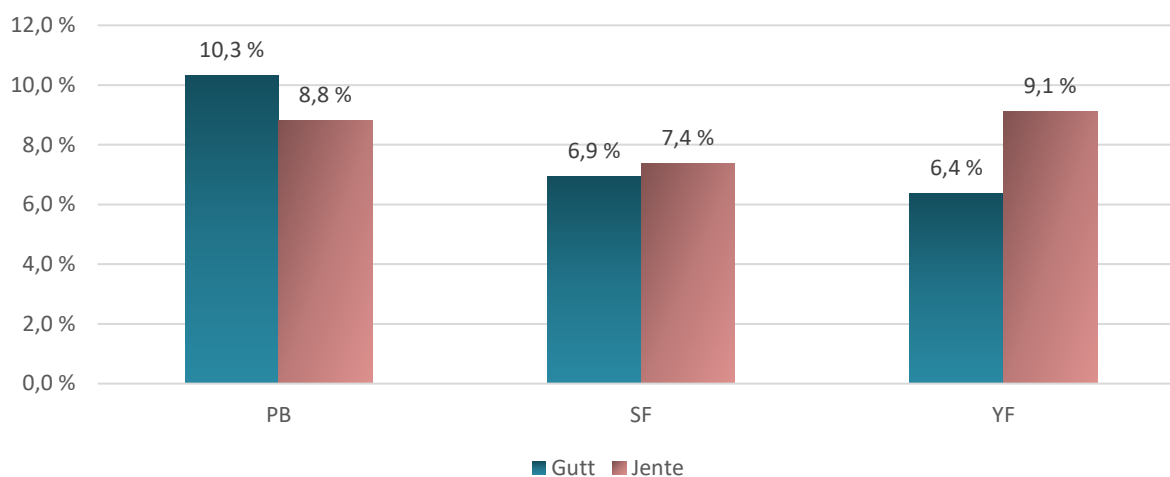


Figur: Fravær skoleåret 2023-2024 etter skole, prosent (Kilde: Qlik Sense)

Selv om variasjoner i fraværstall ofte kan være tilfeldige, spesielt på mindre skoler, er det bemerkelsesverdig at enkelte skoler lykkes bedre enn andre med å sikre elevenes oppmøte og deltakelse i undervisningen. Dette fremhever betydningen av et kontinuerlig og målrettet arbeid med nærvær, som krever jevn innsats og oppmerksomhet fra alle nivåer i skolemiljøet.

Høyt fravær er ofte et varsel om at elever kan komme til å avbryte opplæringen. I tillegg er tilstedeværelse og aktiv deltakelse i undervisningen viktig for læringsutbyttet, som igjen påvirker elevenes resultater og gjennomføringsgrad. Alle videregående skoler jobber kontinuerlig med å forebygge og følge opp elevers fravær.

Fravær etter kjønn og utdanningsretning



Figur: Fravær skoleåret 2023-2024, etter kjønn og utdanningsretning (Kilde: Qlik Sense)

Blant elevgruppene med høyt fravær utmerker jenter på yrkesfag seg særlig negativt. Dette kan delvis forklares med at mange unge jenter strever med manglende mestringfølelse og lav selvtillit, samt andre utfordringer. Slike faktorer krever at skolene iverksetter målrettede tiltak for å støtte disse elevene. Det er spesielt viktig ettersom disse elevene snart skal ut i lære og deretter inn i arbeidslivet, hvor de vil møte strengere krav til oppmøte. Å forberede dem på

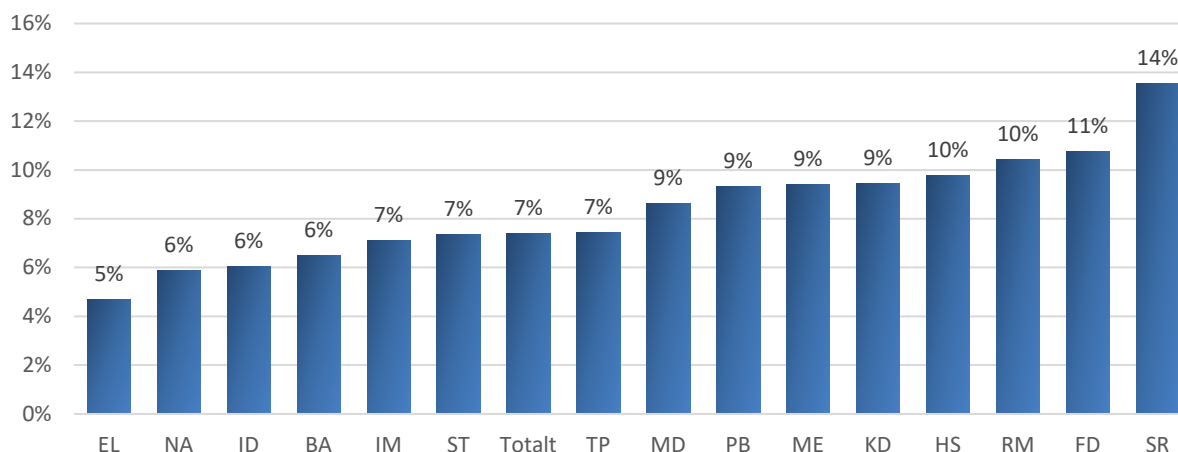
disse forventningene gjennom aktiv oppfølging og støtte i skoletiden er derfor avgjørende for deres fremtidige suksess i arbeidslivet.

Høyt fravær på påbygg kan skyldes flere faktorer:

- Akademisk press: Overgangen fra yrkesfag til teoretiske fag kan være utfordrende og stressende for mange elever.
- Motivasjon: Noen elever er usikre på sine fremtidige studievalg, noe som kan påvirke deres engasjement og oppmøte.
- Studieteknikk: Manglende erfaring med teoretiske studier kan føre til frustrasjon og fravær.
- Psykisk helse: Stress og press kan resultere i økt fravær blant elever som sliter med psykiske utfordringer.
- Deltidsarbeid: Mange elever har jobber ved siden av skolen, noe som kan gå utover oppmøtet.

For å redusere fraværet er det viktig med støtte og oppfølging fra skolene, samt tiltak som fremmer gode studievaner og et positivt læringsmiljø.

**Totalfravær i Nordland skoleåret 2023-2024
etter utdanningsprogram, prosent**



Figur: Fravær i Nordland skoleåret 2023-2024, etter utdanningsprogram (Kilde: Qlik Sense)

Utdanningsprogrammene Helse- og oppvekstfag, Restaurant- og matfag, Frisør, blomster, interiør og eksponeringsdesign, samt Salg, service og reiseliv skiller seg ut med høyere fraværs-tall enn andre utdanningsprogrammer. Årsakene til denne trenden er sammensatte og kan tilskrives en rekke faktorer. Disse yrkesrettede programmene, som i stor grad forbereder elevene på praktiske yrker, møter unike utfordringer når det gjelder elevenes oppmøte og engasjement. Kompleksiteten i situasjonen antyder at det kan være behov for skreddersydde tilnærminger for å adressere fraværspromatikken innenfor disse spesifikke fagområdene.

Fraværet har økt, samtidig som antallet skoleårssluttere har gått ned i Nordland. Dette er en interessant observasjon, da de to indikatorene vanligvis henger sammen.

1.7 Overgang til neste trinn

Overgangstall gir verdifull innsikt i hvordan ungdomskull beveger seg gjennom videregående opplæring. Selv om disse tallene ikke direkte forutsier fullføringsraten, er det rimelig å anta at en økning i andelen elever med ordinær progresjon vil føre til en høyere andel som fullfører og består opplæringsløpet.

Overganger deles inn i to hovedkategorier, progresjon og ikke-progresjon, den siste med underkategorier:

- **Progresjon:** Majoriteten av elevene har progresjon, det vil si at de har overgang til et programområde på neste nivå.
- **Ikke-progresjon** innebærer at eleven ikke befinner seg på et høyere nivå skoleåret etter:
 - **Repetisjon** vil si at elevene befinner seg på samme programområde og nivå som året før. Dette kan skyldes at eleven har så dårlige resultat at de ikke fyller kriteriene for å bli tatt opp på neste nivå eller det kan bety at eleven har et planlagt toårig løp.
 - **Omvalg** vil si at eleven har valgt et annet utdanningsprogram eller programområde på samme nivå som året før.
 - **Ute av videregående opplæring** vil si at en som var elev 1 oktober ett år, ikke er registrert i opplæring på neste trinn hverken som elev eller lærling. Det kan enten være fordi eleven sluttet i løpet av skoleåret eller at eleven fullførte skoleåret, men ikke har begynt på neste trinn.

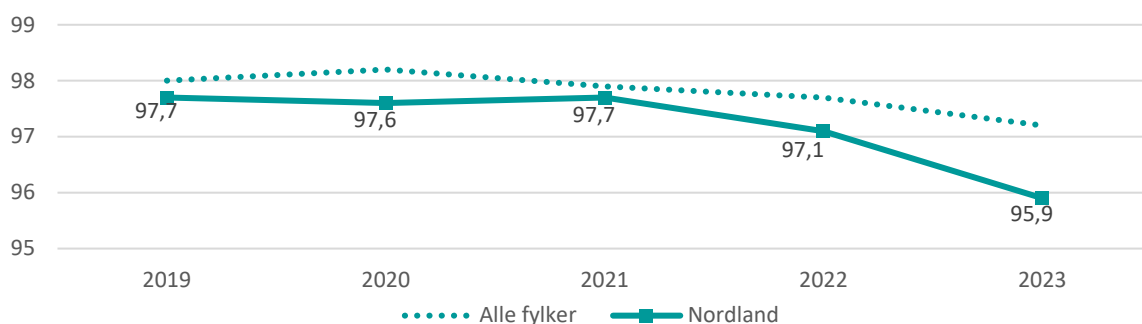
Utdanningsdirektoratet publiserer disse overgangstallene årlig. Resultatene i denne tilstandsrapporten viser situasjonen per 1. oktober 2023 for elever som var registrert høsten 2022, og gir dermed et oppdatert bilde av elevenes progresjon og bevegelser i utdanningsløpet.

Progresjon mellom tiende klasse og Vg1

Denne indikatoren viser andel 16-åringere som går i videregående opplæring samme år som de avsluttet grunnskolen.

Overgangen fra grunnskole til videregående opplæring i Nordland viser en svak nedgang i 2023, men holder seg fortsatt på et høyt nivå. Høsten 2023 var 95,9 prosent av tiendeklassingene i fylket registrert i videregående opplæring, enten som elever, lærlinger eller lærekanidater, mens landsgjennomsnittet var 97,2 prosent. Disse tallene er stabile, og endringene fra år til år er ubetydelige.

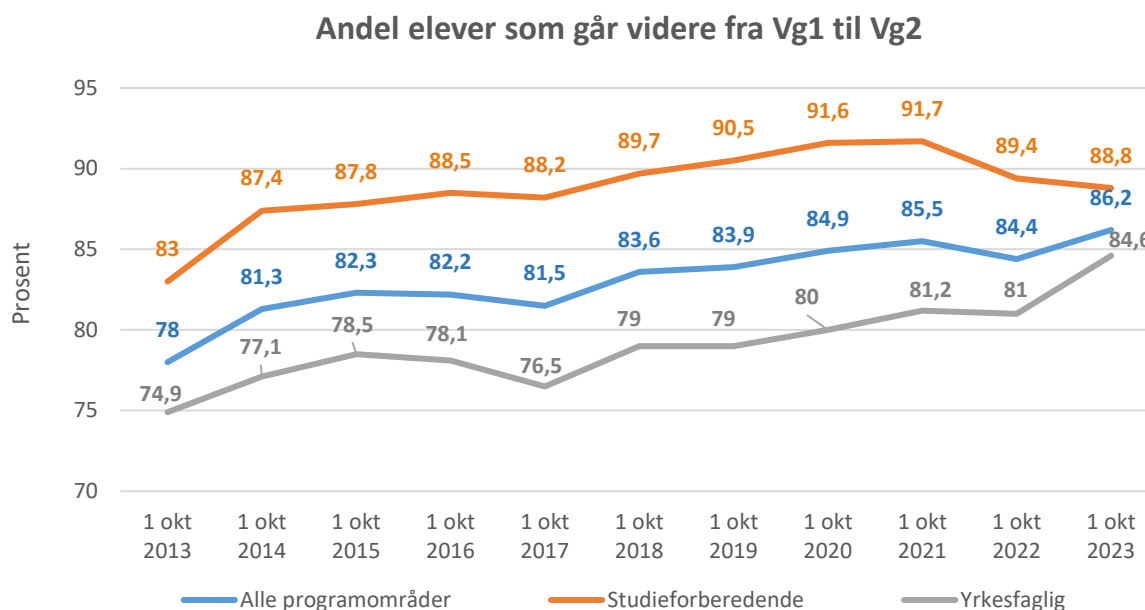
Progresjon mellom tiende klasse og Vg1 - andel overganger



Figur: Progresjon mellom tiende klasse og Vg1 (Kilde: Utdanningsdirektoratet)

Progresjon mellom Vg1 og Vg2

Progresjon mellom Vg1 og Vg2 er en viktig indikator i videregående opplæring som måler andelen elever som, etter å ha fullført første året (Vg1), fortsetter direkte til andre året (Vg2) påfølgende skoleår.



Figur: Ordinær overgang fra Vg1 til Vg2 per utdanningsretning (Kilde: Utdanningsdirektoratet)

Figuren viser at yrkesfaglige utdanningsprogram har hatt en svært positiv utvikling det siste året. Et stort flertall av elevene – åtte av ti – har ordinær overgang fra Vg1 til Vg2, noe som er over landssnittet. Dette kan tyde på at elevene har valgt riktig utdanningsprogram og oppnådd bedre karakterer enn i fjor.

På studieforberedende programmer har det derimot vært liten nedgang. Her har kun 88,8 prosent av elevene hatt progresjon, mot 92,2 prosent nasjonalt. Dette indikerer at man har et noe større frafall allerede etter Vg1 sammenlignet med nasjonale tall på studieforberedende programmer.

Det var registrert 1795 yrkesfagelever på Vg1 i 2022. Slik fordelte de seg per 1 oktober 2023:

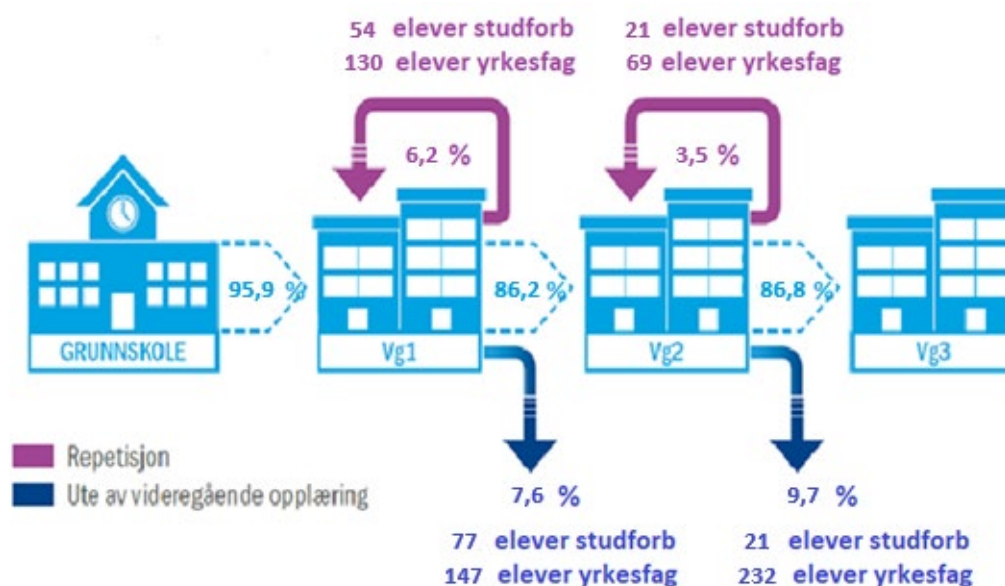
- Progresjon til Vg2 1499 elever (= 81,0 prosent)
- Repetisjon samme Vg1 68 elever (= 3,7 prosent)
- Omvalg nytt Vg1 107 elever (= 5,8 prosent)
- Ute av opplæring 176 elever (= 9,5 prosent)

Frafall allerede etter Vg1 gir grunn til bekymring. Dette tidlige frafallet er ofte forankret i et svakt faglig grunnlag fra ungdomsskolen. Elever som faller fra tidlig i opplæringsløpet, har økt risiko for varig utenforskap. Det er derfor svært viktig å rette søkelyset mot tidlig frafall i videregående opplæring.

Overgangen fra Vg2 til Vg3 for yrkesfagelever blir grundig belyst i kapittelet 'Fag- og yrkesopplæring i bedrift', hvor denne viktige fasen i den yrkesfaglige utdanningen analyseres i detalj.

Overgangen fra Vg2 til Vg3 for studieforberedende utdanningsprogram er på 96,2 prosent, hvilket er over landsgjennomsnittet og representerer den høyeste noteringen hittil.

Neste figur sammenfatter informasjon om progresjon og elevflyt gjennom opplæringsløpet. Den illustrerer overganger og bevegelser i 2023, med telledato 1. oktober:



Figur: Overganger i Nordland, 2023

Figuren viser at en fortsatt betydelig gruppe elever bruker lengre tid enn normert på å fullføre videregående opplæring. I 2023 repeterte 184 elever Vg1, en nedgang på 63 elever sammenlignet med 2022.

Det mest positive og markante utviklingstrekket er den betraktelige reduksjonen i antall og andel elever som faller ut av opplæringen etter Vg2. Selv om det fortsatt er bekymringsfullt at 232 yrkesfagelever er i denne situasjonen, representerer dette en vesentlig forbedring fra høsten 2016, da tallet var så høyt som 443.

Det er viktig å merke seg at de mørkeblå pilene som indikerer "ute av videregående opplæring" ikke nødvendigvis betyr permanent frafall. Mange yrkesfagelever får lærekontrakt på senhøsten, etter telledatoen 1. oktober. For dem som står uten tilbud, trer oppfølgingstjenesten (OT) inn. OTs mål er å hjelpe disse ungdommene til å komme tilbake til skolen på et senere tidspunkt eller sikre dem opplæring i bedrift. Dette understreker viktigheten av kontinuerlig oppfølging i videregående opplæring.

1.8 Resultater

Skolen og lærebedrifter har et viktig oppdrag: å utvikle både sosiale ferdigheter og faglig kompetanse hos elever, lærlinger og lære kandidater. I dette kapitlet retter man blikket mot de faglige resultatene.

Elever vurderes gjennom to typer sluttvurderinger: standpunktkarakterer for alle avsluttede fag og eksamenskarakterer i utvalgte fag, fastsatt etter forskriftsregler. Det er skoleeiers ansvar å sikre at karaktersettingen skjer på en forsvarlig og forskriftsmessig måte, i tråd med prinsippene om likebehandling og forutsigbarhet.

Både standpunkt- og eksamenskarakterer baseres på de samlede kompetansemålene i læreplanen, men de måler kompetanse på ulike måter. Standpunktkarakterer vurderes bredt

gjennom hele opplæringsløpet, mens eksamenskarakterer reflekterer elevens prestasjoner på eksamensdagen. Dette forklarer hvorfor eksamenskarakterene ofte varierer mer fra år til år enn standpunktkarakterene.

Det er viktig å forstå at endringer i eksamensresultater ikke nødvendigvis indikerer endringer i elevenes faktiske kompetanse. Faktorer som oppgaveformat, sammensetning av eksamensoppgavene og hvilke kompetansemål som testes kan påvirke resultatene. Dette gjelder særlig for matematikk, hvor karakterene kan svinge betydelig fra år til år. Siden disse svingningene ofte er liknende på tvers av fylker, kan de ikke brukes til å trekke spesifikke konklusjoner om utviklingen i Nordland.

Skoleåret 2020-21 var det første året med nye fag etter nytt læreplanverk – Læreplanverket for Kunnskapsløftet 2020 (LK20) og Kunnskapsløftet samisk 2020 (LK20S). Innføringen har skjedd trinnvis, slik at i 2022-23 var første skoleår hvor alle trinn fulgte den nye læreplanen. Fordi det er nye læreplaner, må sammenligninger over tid gjøres med forsiktighet.

Standpunktkarakterer

Standpunktkarakteren uttrykker elevens samlede kompetanse ved avslutningen av opplæringen, og vurderes på et så bredt grunnlag som mulig. Den gjennomsnittlige standpunktkarakteren i et fag er normalt stabil fra år til år.

Sammenlignet med fjoråret ser man kun små endringer i de gjennomsnittlige standpunktkarakterene for de enkelte fagene. Under koronapandemien, fra skoleåret 2019-2020 til 2021-2022, opplevde mange fag en økning i gjennomsnittlige standpunktkarakterer. Etter pandemien har disse snittkarakterene sunket noe igjen i flere fag. Likevel er den generelle tendensen at elevenes snittkarakterer i mange fag fortsatt ligger litt høyere i skoleåret 2023-2024 enn de gjorde i årene før pandemien.

Et godt eksempel på denne trenden ser man i fellesfagene engelsk og norsk, hvor snittkarakterene i skoleåret 2023-2024 er marginalt høyere enn de var i 2018-2019. Matematikk skiller seg imidlertid ut fra dette mønsteret. I fellesfagene i matematikk har elevenes standpunktkarakterer falt tilbake til samme gjennomsnittsnivå som i 2018-2019.

Fag	2017-18	2018-19	2019-20	2020-21	2021-22	2022-23	2023-24
Engelsk Vg1 SF	4,3	4,2	4,3	4,5*	4,5*	4,5*	4,4*
Engelsk (Vg2/Vg1) YF	3,6	3,7	3,7	3,8 / 3,7*	3,8*	3,8*	3,8*
Norsk (Vg2) YF	3,8	3,8	3,8	3,9	3,9*	3,9*	3,8*
Norsk hovedmål, Vg3 SF, skriftlig	3,9	4,1	4,2	4,2	4,2	4,1	4
Norsk sidemål, Vg3 SF, skriftlig	3,7	3,9	4	4	4	3,9	3,9
Norsk hovedmål, Vg3 påbygging	3,3	3,4	3,6	3,7	3,6	3,6	3,6
Norsk sidemål, Vg3 påbygging	3,1	3,2	3,5	3,5	3,4	3,3	3,3
Matematikk 1P	3,5	3,5	3,6	3,6*	3,6*	3,6*	3,5*
Matematikk 1T	4	3,9	4	3,9*	3,8*	3,9*	3,8*
Matematikk 2P	3,6	3,7	3,8	3,8	3,7*	3,4*	3,6*
Matematikk 2P-Y	3,3	3,6	3,7	3,6	3,4	3,8*	3,5*

Tabell: Gjennomsnittlig standpunktkarakter i utvalgte fellesfag i Nordland (Kilde: Utdanningsdirektoratet)

I tabellen er standpunktkarakterene basert på nye læreplaner (LK20) merket med stjerne ().

Eksamenskarakterer

Eksamenskarakteren gir et øyeblikksbilde av elevens kompetanse på eksamensdagen. For sentralt sensurerte fag er den ikke egnet til å måle elevenes utvikling over tid. Karakterene kan variere mer fra år til år, påvirket av endringer i oppgaveformat, sammensetning og testede kompetansemål. Disse faktorene kan ha betydelig innvirkning på resultatene.

Sammenlignet med fjoråret ser man en del endringer i snittkarakterene på skriftlig eksamen:

- Norsk hovedmål og norsk for yrkesfagelever hadde uvanlig høye snittkarakterene i fjor grunnet omfattende annulleringer av eksamen forårsaket av innloggingsproblemer.
- Når man ser på fellesfagene i matematikk, tegner det seg et interessant bilde. I motsetning til den nasjonale trenden, viser Nordland en positiv utvikling. Med unntak av matematikk 2P-Y, har snittkarakterene på skriftlig eksamen i fylket steget sammenlignet med 2018-2019, mens de nasjonale tallene viser en nedgang.
- Snittkarakteren i engelsk har de siste to årene ligget litt høyere enn før pandemien

Det er viktig å merke seg at innføringen av nye læreplaner kompliserer sammenligninger på tvers av år. Dette gjør det utfordrende å trekke definitive konklusjoner om langsiktige trender i karakterutviklingen.

Fag	2018-19	2022-23	2023-24
Engelsk Vg1 SF	4,0	4,1	4,2
Engelsk Vg2 YF	3,4	3,6	3,4
Matematikk 1P	2,6	2,7	3,2
Matematikk 1T	2,7	2,7	3,5
Matematikk 2P	2,8	2,7	2,8
Matematikk 2P-Y	2,9	2,9	2,7
Norsk, Vg2 yrkesfaglig*	3,7	4,0	3,2
Norsk hovedmål, Vg3 SF*	3,6	4,2	3,6
Norsk sidemål, Vg3 SF	3,4	3,5	3,5
Norsk hovedmål, Vg3 påbygging*	3,0	3,7	3,3
Norsk sidemål, Vg3 påbygging	2,8	3,4	2,8

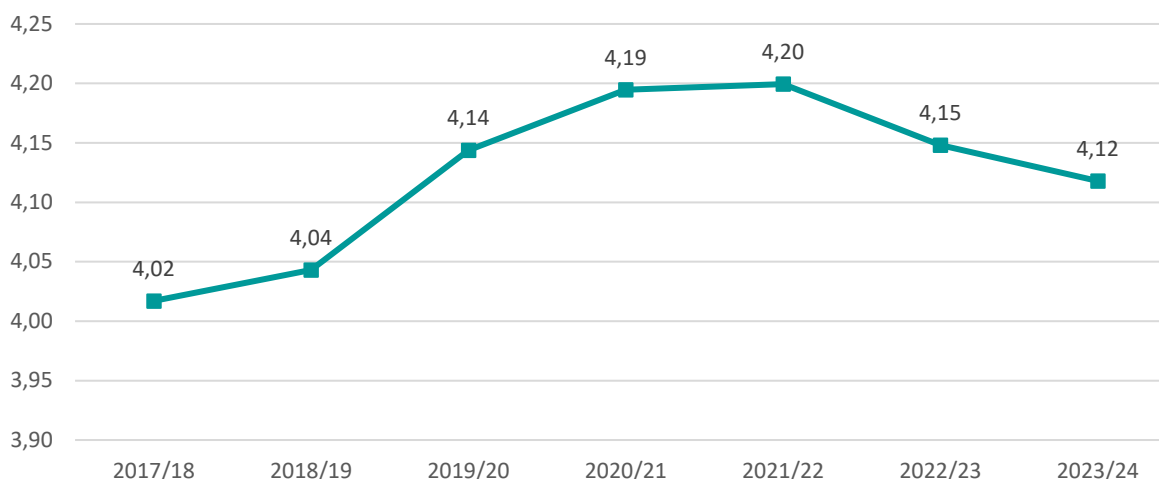
Tabell: Gjennomsnittlig karakter på skriftlig eksamen i utvalgte fellesfag i Nordland (Kilde: Utdanningsdirektoratet)

*Faget hadde skriftlig eksamen 22. mai 2023 og var derfor berørt av de tekniske problemene som gav grunnlag for annullering.

Karaktersnitt

Selv om gjennomsnittskarakteren i enkeltfag kan variere over tid, så viser en oversikt over gjennomsnittet av alle gitte karakterer for elever i videregående skole i Nordland en generell nedgang i karakterer etter pandemiårene, men nivået holder seg fortsatt over det som ble observert før pandemien. Dette mønsteret antyder en effekt av pandemiens påvirkning på utdanningen, samtidig som man ser en gradvis normalisering.

Karaktersnitt årsslutt - utvikling over tid



Figur: Karaktersnitt årsslutt – utvikling over tid (kilde: Qlik Sense)

Årets resultater bekrefter en vedvarende trend: Jenter oppnår gjennomgående høyere standpunkt- og eksamenskarakterer enn gutter i de fleste fag. Dette mønsteret har vært konsistent over flere år.

Likevel finnes det interessante unntak. I kroppsøving og matematikk 2P-Y snur bildet, hvor guttene i snitt presterer bedre enn jentene når det gjelder standpunktkarakterer.

1.9 Elever med innvandrerbakgrunn

Integreringspolitikk

Integreringsloven, som trådte i kraft 1. januar 2021, representerer en viktig milepæl i norsk integreringspolitikk. Loven har som mål å fremme tidlig integrering og økonomisk selvstendighet blant innvandrere i det norske samfunnet. Den legger vekt på å gi innvandrere solide norskkunnskaper, innsikt i norsk samfunnsnivå, formelle kvalifikasjoner og en varig tilknytning til arbeidslivet.

Kjernen i norsk integreringspolitikk er å gi innvandrere og deres etterkommere muligheten til å bidra med sine ressurser til fellesskapet. Loven anerkjenner at nøkkelen til vellykket integrering ligger i arbeidslivsdeltakelse og gode språkferdigheter. For å oppnå dette, åpner den for økte muligheter for nyankomne flyktninger til å ta grunnutdanning, videregående opplæring og fagbrev. Dette skal styrke deres posisjon i arbeidsmarkedet og øke sjansene for varig sysselsetting.

Fylkeskommunene spiller en sentral rolle i implementeringen av loven. De har ansvar for det regionale integreringsarbeidet, inkludert karriereveiledning for nyankomne flyktninger og utarbeidelse av regionalplaner for kvalifisering av innvandrere. Denne helhetlige tilnærmingen sikter mot å skape et mer inkluderende samfunn der innvandrere kan bli aktive bidragsytere til det norske fellesskapet.

Innføringstilbud og andre tiltak

SSB definerer elever med innvandrerbakgrunn som de som enten har innvandret selv eller har innvandrerforeldre. Denne gruppen er mangfoldig og spenner fra godt integrerte andre-generasjonsinnvandrere med norskferdigheter på linje med etnisk norske elever, til nyankomne enslige flyktninger med begrenset skolegang og svake norskkunnskaper. Dermed har ikke alle i denne kategorien nødvendigvis et annet morsmål enn norsk eller behov for særskilt språk-opplæring.

I Nordland har antallet elever med innvandrerbakgrunn økt markant de siste årene.

Videregående skoler står overfor utfordringer når de tar imot nyankomne elever med begrensede norskferdigheter. Til tross for språkbarrierene har flerspråklig ungdom like rettigheter til videregående opplæring som andre elever, forutsatt at de har fullført grunnskolen i Norge eller tilsvarende utdanning i utlandet.

For å imøtekomme disse elevenes behov, opprettholder den nye opplæringsloven fylkeskommunenes mulighet til å tilby innføringstilbud. Disse programmene fokuserer på kjernefag på grunnskolenivå, med særlig vekt på norskopplæring, og gir elevene mulighet til å utforske ulike utdanningsprogrammer før de velger retning for Vg1.

I Nordland fylke har behovet for slike tilbud økt markant de siste årene. Nordland fylkeskommune tilbyr et opplæringstilbud for elever som trenger et overgangstilbud fra grunnskolen til videregående skole, for de som har kommet til Norge sent i grunnskoleløpet og mangler faglige eller språklige forutsetninger for å delta eller gjennomføre videregående opplæring. (Hjemlet i ny opplæringslov § 9-6). Fylkeskommunen har fortsatt valgt å tilby denne opplæringen i egne klasser, innføringsklasser.

Høsten 2024 ble det opprettholdt 19 innføringsklasser, i likhet med foregående år, fordelt på 12 videregående skoler. Majoriteten av elevene i disse klassene er fra Ukraina, men tilbudet omfatter også elever fra andre land.

For å imøtekomme den økte bosettingen av flyktninger, har fylkeskommunen kontinuerlig tilbudt opplæring til nyankomne mellom 16 og 18 år, også utenom ordinære inntaksperioder. Flere skoler opplever en tilstrømning av flerspråklige elever som trenger skoleplass etter at dimensjoneringen og oppfyllingen av innføringsklassene er fullført. Dessverre får ikke alle et innføringstilbud.

Disse elevene kan bli tatt opp til et ordinært studieprogram med vedtak om særskilt språkopplæring. For elever uten norskkunnskaper som ikke får plass og egentlig trenger et innføringstilbud, kan det opprettes et såkalt ventetilbud. I dette tilbudet har ungdommen ikke elevstatus, men får likevel en form for opplæring i påvente av en mer permanent løsning.

Det er laget en veileder/håndbok for retningslinjer for innføringsklassene i Nordland.

Ressursskoler for andrespråkspedagogikk

Skoleåret 2023-2024 ble det etablert seks ressursskoler for andrespråkspedagogikk i Nordland, geografisk spredt i fylket. Disse skolene ble valgt basert på eksisterende kompetanse, med mål om å bevare og videreutvikle denne. Ressursskolene skal ikke bare utvikle sin egen organisasjon, men også fungere som støttespillere for partnerskoler i geografisk nærhet.

Initiativet springer ut fra et økende behov for andrespråkspedagogisk kompetanse i hele organisasjonen, ettersom flere elever trenger nye tilpasninger for å fullføre videregående opplæring. Kartlegginger viser at elever med innvandrerbakgrunn har lavere gjennomføringsgrad enn andre elever.

Arbeidet, som startet forrige skoleår i samarbeid med NAFO, er forankret i skoleledelsen. Fylkeskommunen viderefører nå dette arbeidet med mål om å styrke organisasjonens kompetanse på feltet. Visjonen er at en pedagogikk som gagnar flerspråklige elever, vil komme alle elever til gode.

Læreplan i norsk for språklige minoriteter med kort botid i Norge

Elever i videregående opplæring med et annet morsmål enn norsk, samisk, svensk eller dansk kan følge "Læreplan i norsk for språklige minoriteter med kort botid i Norge" under visse forutsetninger. Denne læreplanen ligger tett opp til den ordinære, men vektlegger språklige ferdigheter sterkere og fritar elevene fra sidemål.

For å kvalifisere må elevene ha mindre enn fire års opplæring i norsk grunnskole fra femte trinn og ha et enkeltvedtak om særskilt språkopplæring. Læreplanen fokuserer på utvikling av grunnleggende språkferdigheter, særlig lytteforståelse, uttale, ordforråd og begrepsapparat.

Standpunkt og eksamen etter denne læreplanen er likestilt med karakterer i ordinær norsk. Dette gjelder for lærekontrakter, vitnemål og søknader til høyere utdanning, noe som sikrer elevene likeverdige muligheter for videre utdanning og arbeid.

1.10 Samisk

Alle samiske elever i videregående opplæring har rett til opplæring i samisk, uavhengig av om de har hatt opplæring i språket i grunnskolen eller om de bor i et samisk distrikt. Retten gjelder også uavhengig av studieretning. Elevene kan velge hvilket samisk språk de ønsker å lære – nordsamisk, lulesamisk eller sørsamisk – da disse språkene er likeverdige med norsk, og sidestilte i samiske forvaltningsområder (Hamarøy og Hattfjelldal). Fylkeskommunen har ansvaret for at kravene i opplæringsloven og tilhørende forskrifter blir oppfylt, noe som innebærer at skoleeier har det overordnede ansvaret for å sikre elevenes rettigheter til samisk opplæring.

Det gis opplæring i samiske språk både som førstespråk og andrespråk, men det er få elever som velger samisk som førstespråk. Elever med samisk som andrespråk har ulike forutsetninger; noen har samiskspråklige arenaer i nærmiljøet der språket høres, mens andre har lite kontakt med språket utenom opplæringsinstitusjonen. For noen elever er samisk et helt nytt språk, mens andre allerede kan språket godt ved oppstart og bruker det som hjemmespråk.

Situasjonen når det gjelder muligheter for å utvikle språket ved å høre og bruke det daglig i nærmiljøet, varierer for elever som har samisk som fag. Læreplanen for samisk som andrespråk er derfor utformet slik at opplæringen skjer på tre ulike nivåer, samisk 2, 3 og 4 (samisk 1 regnes som førstespråk). Elevenes forkunnskaper testes ved oppstart, slik at de får opplæring på et passende nivå.

Samisk 4 er for elever uten samiskundervisning fra grunnskolen, men som er på nybegynnernivå i videregående skole. Samisk 3 retter seg mot elever som startet med samiskopplæring

på barnetrinnet eller ungdomsskolen, samt de som ønsker mer tid til språket. Samisk 2 forutsetter gode forkunnskaper og er for elever som begynte tidlig med samiskopplæring. Samisk 1 regnes som førstespråk og er for elever med skriftlig og muntlig kompetanse i faget.

Elevene i Nordland fordeler seg på alle fire nivåer, men få velger nivå 1. Mange av dem i denne kategorien går over til nivå 2 i videregående skole. Noen dropper ut av samiskopplæringen.

Siden elevene som har valgt opplæring i samisk er spredt på ulike skoler, er det naturlig å tilby undervisning gjennom alternative opplæringsformer som fjernundervisning, intensivundervisning og språksamlinger. I Nordland har man lærere i lulesamisk ved Knut Hamsun videregående skole, samt ved Sørsamisk kunnskapspark i Hattfjelldal. På Knut Hamsun videregående skole undervises elever stedlig, og undervisningen formidles til andre videregående skoler via fjernundervisning. Skolen har fått ekstra støtte til å arrangere språksamlinger, slik at alle elevene kan møtes fysisk, ikke bare gjennom virtuelle klasserom. Elever som studerer nordsamisk får hovedsakelig fjernundervisning organisert fra Nord-Troms videregående skole, mens Sørsamisk kunnskapspark i Hattfjelldal har ansvaret for undervisningen av sørsamiske elever.

I fylkestinget i 2022 ble det vedtatt at Knut Hamsun videregående skole skal fungere som en ressurskole for lulesamisk språk og kultur i et pilotprosjekt. Gjennom dette prosjektet har skolen fått tildelt oppgaver som det nå arbeides med. Evalueringen av prosjektet er planlagt til våren 2025.

Skoleåret 2023–2024 var det 42 elever som mottok samiskundervisning på følgende skoler:

Aust-Lofoten	1
Bodin	6
Bodø	6
Brønnøysund	2
Fauske	1
Knut Hamsun	12
Mosjøen	6
Narvik	4
Saltdal	1
Sortland	2
Vest-Lofoten	1

De fleste elevene har lulesamisk eller nordsamisk:

Nordsamisk: 16 elever

Lulesamisk: 21 elever

Sørsamisk: 5 elever

I Nordland var det 4 elever som hadde samisk som førstespråk skoleåret 2023-2024.

1.11 Elev- og lærlingtjenesten

Noen ungdommer har utfordringer i forhold til skole, venner, helse eller framtidsplaner, og de trenger fagfolk å snakke med og få veiledning av. Alle videregående skoler i Nordland tilbyr elevene ulike tjenester som utdannings- og yrkesrådgiving, pedagogisk-psykologisk tjeneste (PPT) og oppfølgingstjeneste (OT). Skolene skal også tilby andre tjenester, som for eksempel

formidlingskoordinatorer som jobber for å øke formidlingen av de som skal ut i lære. Kommunen skal tilby helsetjeneste i skolen.



Figur: Elev- og lærlingtjenesten (Kilde: NFK)

Håndbok for Elev- og lærlingtjenesten er et felles styringsverktøy som gir føringer og en beskrivelse av oppgaver, ansvar og organisering av Elev- og lærlingtjenesten. Det er et grunnleggende prinsipp at Elev- og lærlingtjenesten skal arbeide forebyggende for å hindre frafall og framtidig utenforskap.

Avdeling for utdanning og kompetanse gjennomfører jevnlig møter med lederne av tjenesten på alle skolene. I dette nettverket kan man fange opp og diskutere erfaringer som kan bidra til forbedringer av tjenestetilbudet. I oktober 2023 ble den første fellessamlingen for hele Elev- og lærlingtjenesten arrangert i Bodø med tema 'Ung inkludering'. I alt 130 ansatte i og tilknyttet tjenesten deltok.

Elev- og lærlingtjenesten deltok på og gjennomførte flere utviklingsprosjekter i skoleåret 2023-2024. Enkelte av disse er tilknyttet handlingsplanen for Ung inkludering vedtatt av Fylkestinget og gjennomføres i samarbeid med faggruppen folkehelse og lokal samfunnsutvikling. Blant disse kan nevnes *MIO (Målrettet og individuelt overgangsarbeid)* og *GPS (Gå på skolen)* som alle skolene deltar på, *Helhetlig oppfølging i lære* ved seks videregående skoler, samt *Sommer- og høstskole* på til sammen seks skoler.

Våren 2023 startet avdeling for utdanning og kompetanse sammen med skolene et samarbeid om trygg og inkluderende russetid og avgangsmarkering. Samarbeidet, både mellom skolene og med andre aktører, var sentralt i forarbeidene til fylkestingssak 024/2024 *Trygg og inkluderende avgangsfeiring og russetid* som ble vedtatt av fylkestinget i februar 2024.

IKO-modellen: Identifisering, Kartlegging og Oppfølging av elever i faresonen

IKO er en modell og en metodikk for systematisk frafallsforebygging som kan benyttes gjennom hele opplæringsløpet. Hovedmålet med IKO-modellen er å gjøre alle elever best mulig faglig og sosialt rustet til å komme seg videre i utdanningsløpet. På den måten vil modellen kunne bidra til å øke andelen som fullfører videregående opplæring. IKO står for identifisering, kartlegging og oppfølging, og bygger på en modell for systematisk frafallsforebygging utviklet i et samarbeid mellom fem fylkeskommuner og forskere ved OsloMet.

I skoleåret 2023-2024 ble dette arbeidet revitalisert og en arbeidsgruppe, med representanter fra skoleeier og skolene, utarbeidet nye felles elevoppfølgingsrutiner for alle videregående skoler i Nordland i tråd med IKO-modellen. Felles rutiner vil føre til mer likeverdig og kvalitets-sikret praksis. Alle de videregående skolene i Nordland skal bruke IKO-metodikken.

IKO-modellen er også sentral i arbeidet med elevens overgang mellom grunnskole og videregående opplæring. Våren 2024 ble det utarbeidet nye felles rutiner for det universelle overgangsarbeidet for alle de videregående skolene. Det er første gang fylkeskommunen har stilt slike felles minstekrav til overgangsarbeidet i skolene.

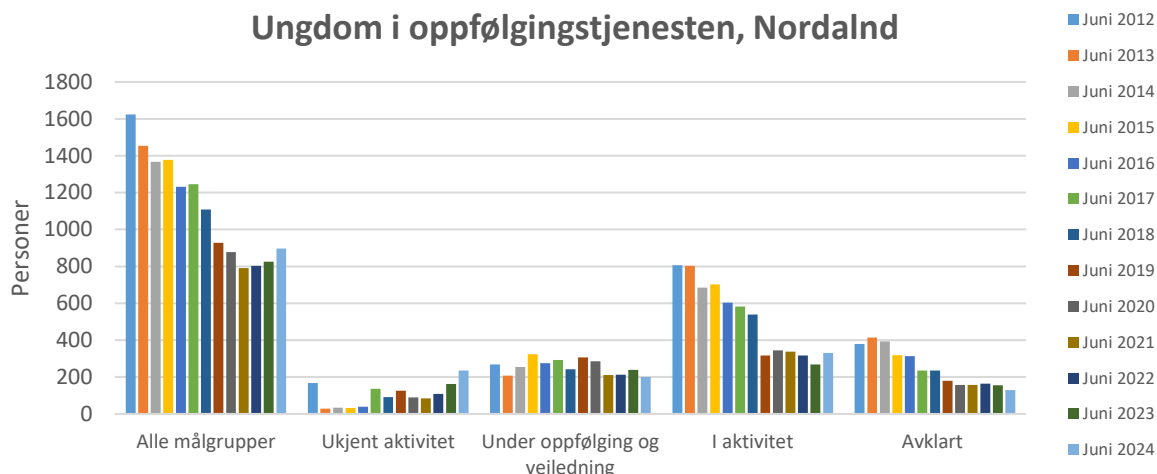
SiDE – Sikker deling av elevinformasjon

SiDE er et digitalt verktøy der faglærere, kontaktlærer, avdelingsleder og elev- og lærlingtjenesten kan samhandle, dele og lagre elev- og oppfølgingsinformasjon på en sikker og lovlig måte. Verktøyet er utviklet ved Bodin videregående skole, og i skoleåret 2023-2024 ble SiDE i tillegg prøvd ut og pilotert på Mosjøen videregående skole og Meløy videregående skole. Målet med piloteringen var å forberede at alle skolene skulle ta verktøyet i bruk fra august 2024. I løpet av skoleåret 2023-2024 er det derfor også gjennomført et omfattende opplærings-utviklings- og prosjekteringsarbeid tilknyttet SiDE i samarbeid med skolene.

Ungdom i oppfølgingstjenesten

Oppfølgingstjenesten (OT) er en lovpålagt fylkeskommunal tjeneste som skal følge opp ungdom til og med 24 år som har rett til opplæring, men som ikke er i arbeid eller opplæring. OTs målgruppe ble endret med ny opplæringslov, så for skoleåret 2023-2024 var målgruppen ungdom til og med 21 år. Hovedoppgaven til oppfølgingstjenesten er å sørge for at ungdommer utenfor skole og arbeidsliv får tilbud om opplæring, arbeid eller andre kompetansefremmende tiltak. Målet er å få ungdom i aktivitet og helst tilbake i opplæring. I Nordland er det bestemt at tjenesten også skal jobbe forebyggende for å forhindre frafall. Alle skolene skal ha ansatte med et spesielt ansvar for oppgaver i oppfølgingstjenesten. I tillegg til tverrfaglig samarbeid internt, har oppfølgingstjenesten også ansvaret for å koordinere og samordne den tverrfaglige innsatsen for disse ungdommene og sikre samarbeid mellom kommuner, fylkeskommunale og statlige instanser. Oppfølgingstjenesten er en del av Elev- og lærlingtjenesten.

I juni 2024 registrerte oppfølgingstjenesten 896 ungdommer, noe som representerer en økning på 8 prosent sammenlignet med samme periode året før. Denne utviklingen er ikke unik for vår region, da lignende trender observeres på nasjonalt nivå.



Figur: Antall ungdommer registrert i oppfølgingstjenesten per aktivitetsstatus (Kilde: Utdanningsdirektoratet)

Andelen 'Ukjent aktivitet' er alltid høyest tidlig i skoleåret, men faller etter hvert samtidig som andelen i aktivitet stiger betydelig.

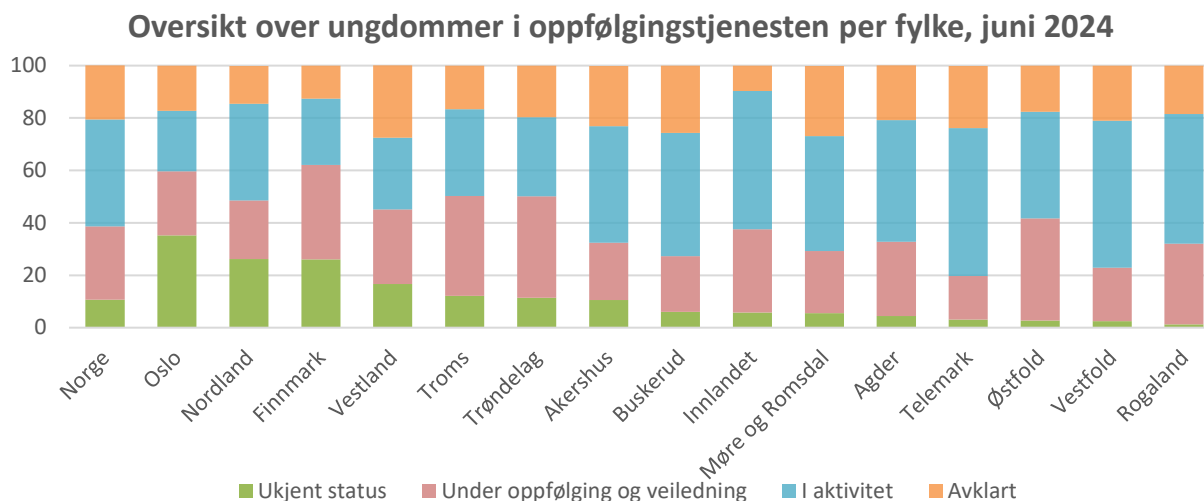
De 330 OT-ungdommene som var i aktivitet, fordeler seg slik:

- Opplæring og arbeidspraksis i regi av fylket 33
- Arbeidspraksis eller annet tiltak i regi av NAV 180
- Kombinasjonstiltak - fylkeskommunen og NAV 14
- I arbeid 43
- Elev 38
- Lærling/lærekandidat 22

130 OT-ungdommer hadde status avklart, noe som betyr at deres situasjon var kjent og kartlagt, men at tiltak ikke var aktuelt:

- Takket nei til oppfølging 42
- I militæret 5
- Har omsorg for barn 7
- Syk eller i institusjon 45
- Ikke-formell opplæring/folkehøgskole 31

I gjennomføringssammenheng er det særskilt viktig å bekjempe frafall i den yngste gruppen - sytten år og yngre.

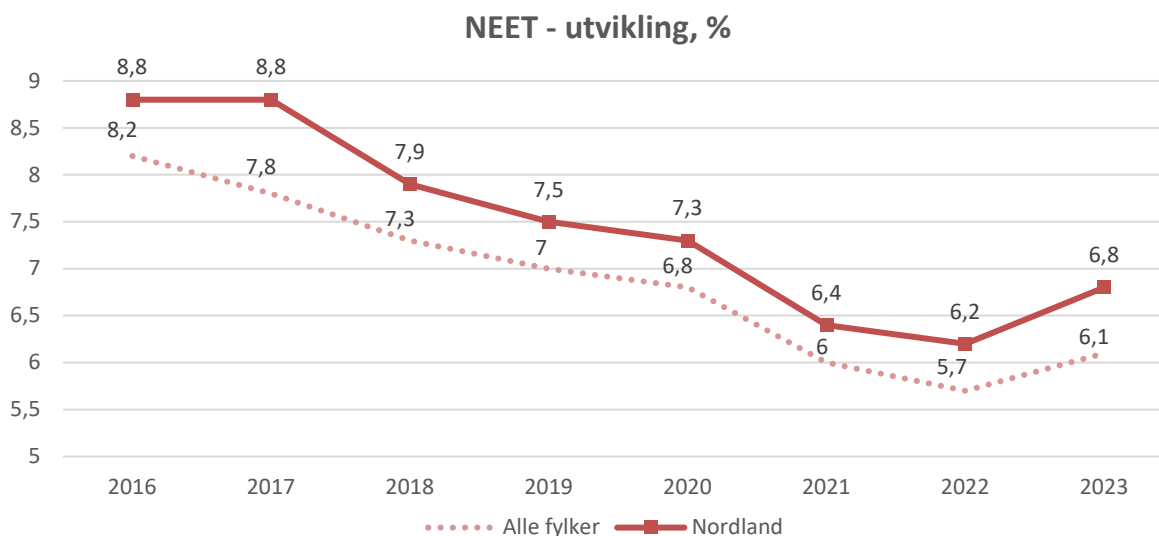


Figur: Oversikt over ungdommer i oppfølgingstjenesten per fylke, juni 2024 (Kilde: Utdanningsdirektoratet)

Det er stor variasjon mellom fylkene både når det gjelder ungdommer med ukjent status og andelen som har kommet i aktivitet.

NEET – ungdommer uten og utenfor videregående opplæring og arbeid

Utdanningsdirektoratet publiserer årlig statistikk over ungdom mellom 16 og 25 år som verken er i opplæring eller har fullført skole. Statistikken skiller mellom de som er i arbeid og de som ikke er det. Ungdom som faller utenfor både utdanning og arbeidsliv omtales internasjonalt som NEET (Not in Education, Employment or Training).



Figur: NEET-utvikling, 16-25 år, prosent (Kilde: Utdanningsdirektoratet)

I Nordland er det omkring 1800 ungdommer mellom 16 og 25 år som verken er i utdanning eller arbeid. Denne gruppen utgjør 6,8 prosent av alle i aldersgruppen, med en overvekt av gutter. Andelen har økt siden i fjor og ligger fortsatt over det nasjonale gjennomsnittet.

1.12 Læringsmiljø for elever

Gjennom Elevundersøkelsen oppfordres elever i Norge til å gi uttrykk for egne meninger om forhold ved skoledagen som er viktig for trivsel og læring. Skoler skal ha nulltoleranse mot mobbing og det skal arbeides systematisk og kontinuerlig for et trygt skolemiljø. Skolene har blitt pålagt en aktivitetsplikt, og elever og foreldre har fått utvidet brukermedvirkning og bedre klagerett.

Elevundersøkelsen er et viktig verktøy for videreutvikling og kvalitetssikring av læringsmiljøet til elever i grunnskolen og videregående opplæring. Det er en nettbasert spørreundersøkelse i regi av Utdanningsdirektoratet hvor elever fra femte trinn til ut videregående skole uttrykker egen opplevelse av forhold som er viktige for å lære og trives på skolen. Elevundersøkelsen er også en del av kvalitetsvurderingssystemet. Skoleeier skal sørge for at nasjonale undersøkelser blir gjennomført og fulgt opp lokalt.

Elevundersøkelsen forteller blant annet hva elevene selv rapporterer om forholdet til lærerne sine, om faglig utfordring, mestring, motivasjon, utbytte av skolearbeidet, trivsel og mobbing. På nasjonalt nivå er undersøkelsen obligatorisk for Vg1-elever, men i Nordland mener man at

en slik kartlegging av miljøet har så stor verdi at den skal gjennomføres i alle klasser og på alle trinn hvert år. Skolene har gode rutiner for å arrangere Elevundersøkelsen slik at svarprosenten alltid er god, som den også var høsten 2024 – 82,6 prosent (alle trinn) deltok i undersøkelsen.

Elevundersøkelsen bruker en skala fra 1 til 5, der 5 er best oppnåelig resultat, men for mobbeindikatoren er 0 best – 'ingen elever eller lærlinger rapporterer om mobbing'. Mobbeindikatoren skiller seg også fra de andre indikatorene ved at den viser prosentandelen som opplever å være mobbet på skolen, enten av medelever, digitalt (av noen på skolen) eller av voksne.

Hovedinntrykket er at man i Nordland har en skole der elevene er motivert og føler mestring. Man rapporterer om variert undervisning fra støttende lærere samtidig som man møtes med faglige utfordringer. Slik har bildet framstått de siste årene, resultat fra Elevundersøkelsen endrer seg lite fra år til år.

Indikator	Høst 2023		Høst 2024	
	Nordland	Norge	Nordland	Norge
Læringskultur	3,9	3,9	4,0	3,9
Elevdemokrati og medvirkning	3,6	3,6	3,6	3,5
Faglig utfordring	4,4	4,4	4,4	4,4
Felles regler	4,2	4,2	4,2	4,1
Trivsel	4,1	4,1	4,2	4,2
Mestring	3,9	3,9	3,9	3,9
Utdanning og yrkesveiledning (Vg1)	3,6*	3,5*	3,7*	3,6*
Støtte fra lærer	4,1	4,1	4,1	4,0
Motivasjon	3,5	3,5	3,5	3,4
Vurdering for læring	3,5	3,5	3,5	3,4
Støtte hjemmefra	3,9	3,9	3,9	3,9

Tabell: Elevundersøkelsen, alle trinn (Kilde: Utdanningsdirektoratet)

Det er en rekke forhold som er med på å påvirke både elevens motivasjon og videre elevens mestring i skolen, og resultat fra Elevundersøkelsen bidrar til å få oversikt over en del av disse faktorene.

De fleste elever synes at opplæringen de får på skolen er viktig, de trives godt slik at de gleder seg til å gå på skolen. Flertallet er enig i at læringsmiljøet i klassen er godt, det vil si at elevene synes det er viktig å jobbe med skolearbeidet. Det kommer også fram at elevene er motiverte og interesserte i alle, de fleste eller mange fag. En del elever opplever at de får noen faglige utfordringer.

Lærere som har en positiv interesse for elevene sine, behandler dem med respekt, gir positive og støttende tilbakemeldinger, har god kommunikasjon med både klasse og enkeltelever, sørger for orden og arbeidsro, gir faglig sterk undervisning, bidrar sterkt til elevenes læring og trivsel. Særlig for faglig svake elever eller elever med lite motivasjon kan en eller flere lærere, som virkelig ser eleven, være av avgjørende betydning. Elevundersøkelsen viser at flertallet av elevene opplever at alle eller de fleste lærerne deres bryr seg om dem, at de har tro på dem og behandler dem med respekt.

Det er en del variasjon i resultater fra Elevundersøkelsen på skolenivå, særlig på små skoler. Dette skyldes oftest tilfeldigheter, det skiftes fra år til år hvor de største utfordringene viser seg.

Alle skoler har mulighet til å analysere resultat fra Elevundersøkelsen slik at de finner klasser eller miljøer der det avdekkes krenkelser. På den måten kan og skal skolen sette inn tiltak for å oppklare det som skjer og sette inn hensiktsmessige tiltak for å løse problemet. Dette er en del av skolens pålagte oppfølging av Elevundersøkelsen.

Mobbing i skolen

Ifølge den nye opplæringsloven skal skolen sikre at det fysiske og psykososiale arbeids- og læringsmiljøet fremmer helse, trivsel, læring og inkludering. Skolen er forpliktet til å arbeide aktivt og systematisk for å fremme et godt psykososialt miljø der den enkelte kan oppleve trygghet og sosial tilhørighet. Loven understreker behovet for tilhørighet og trygghet samt fravær av mobbing og annen krenkende atferd. En av skolens viktigste oppgaver er å hindre at elever blir mobbet, plaget eller utestengt fra det sosiale læringsfellesskapet i klassen.

Med mobbing mener man gjentatte negative handlinger fra en eller flere mot en elev som kan ha vanskelig for å forsvare seg.

Spørsmål	Nordland, alle trinn				Norge, alle trinn			
	Høst 2021	Høst 2022	Høst 2023	Høst 2024	Høst 2021	Høst 2022	Høst 2023	Høst 2024
Mobbing på skolen	2,5	2,9	4,8	4,9	3,1	3,7	5,2	5,4
Er du blitt mobbet av andre elever på skolen de siste månedene?	1,6	1,9	3,1	3,2	1,9	2,4	3,4	3,5
Er du blitt mobbet av voksne på skolen de siste månedene?	1,1	1,2	2,0	2,1	1,4	1,6	2,4	2,6
Er du blitt mobbet digitalt (mobil, iPad, PC) de siste månedene?	0,9	0,9	1,9	1,3	1,2	1,4	2,1	2,2

Tabell: Mobbing, Elevundersøkelsen, alle trinn (Kilde: Utdanningsdirektoratet)

Generelt sett rapporterer få enkeltelever i Nordland om mobbing. Det er svært oppmuntrende at antallet elever som opplever digital mobbing har sunket betydelig fra 119 til 82 sammenlignet med høsten 2023, noe som vitner om at forebyggende tiltak og økt bevissthet blant elever og skoleansatte ser ut til å gi positive resultater. 199 elever melder om mobbing fra andre elever de siste månedene, hvilket er identisk med fjorårets tall. 128 elever rapporterer om mobbing fra voksne på skolen de siste månedene, dette tallet var en del lavere før. Denne typen mobbing anses som svært graverende og tas med ytterste seriøsitet i skolene. Mobbingen er generelt mer utbredt på lavere klassetrinn og avtar med alderen. Andelen elever som opplever mobbing i Nordland ligger fortsatt under landsgjennomsnittet.

Ifølge Elevundersøkelsen er det flere gutter enn jenter som opplever mobbing, men forskjellen har blitt mindre med årene i takt med den generelle nedgangen.

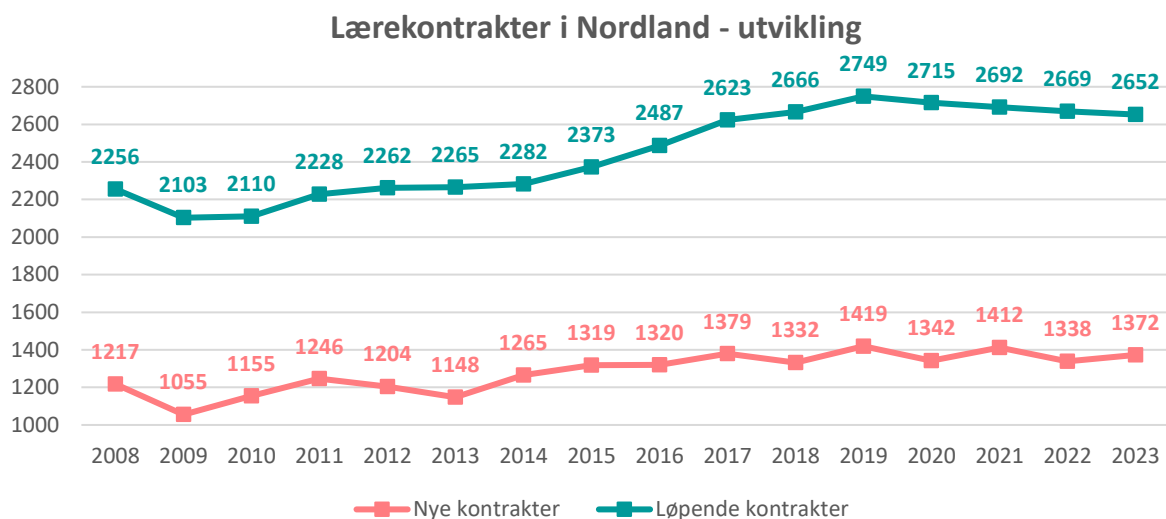
Det er også forskjeller mellom yrkesfag og studieforbereende når det gjelder mobbing, elever på yrkesfag opplever mest mobbing. Det er få respondenter og svar bak mobbetallene at ikke alle detaljer kan offentliggjøres.

2. Fag- og yrkesopplæring i bedrift

Fag- og yrkesopplæring i bedrift gjelder videregående opplæring i bedrift for lærlinger, lære-kandidater, praksisbrevkandidater, kandidater for fagbrev på jobb, samt privatister (praksis-kandidater). Frittstående lærebedrifter, samarbeidsorganer for lærebedrifter (opplæringskon-torer) og deres medlemsbedrifter, videregående skoler, avdeling for utdanning og kompetanse i fylkeskommunen og andre aktører i arbeidslivet har sentral rolle i fagopplæringen.

2.1 Lærlinger

Elever på yrkesfaglige løp går normalt ut i lære det tredje året. Totalt var det 2652 lærlinger i Nordland høsten 2023 ifølge Utdanningsdirektoratet, en liten reduksjon på 17 fra året før. Dette tallet inkluderer både nye lærlinger og de som hadde vært lærling i mer enn ett år. I tillegg var det 71 lære-kandidater.



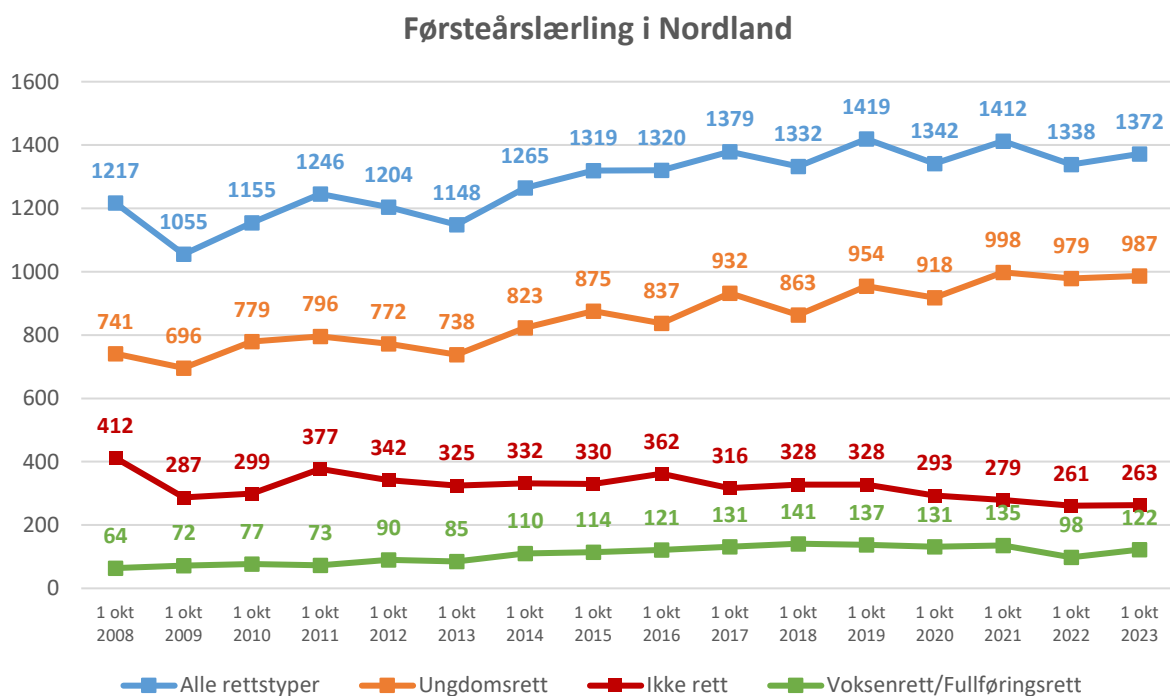
Figur: Lærekontrakter i Nordland (Kilde: Utdanningsdirektoratet)

Ifølge Qlik Sense var det 2624 løpende lærekontrakter i Nordland per 09.12.2024. De offisielle tallene for 2024 fra Utdanningsdirektoratet vil bli publisert i starten av 2025.

I 2023 var det 85,5 prosent av søkerne (alle rettstyper) som fikk en lærekontrakt og startet opplæring i bedrift. Dette er en økning fra 2022 grunnet bedre formidling. Videre skal man se nærmere på de nevnte indikatorene.

Førsteårslærlinger og -lære-kandidater

Kontrakter inngås og avsluttes hele året. For å sammenligne mellom år, må det derfor brukes telledato som er 1 oktober. Det var en liten oppgang innen alle rettskategorier i 2023.



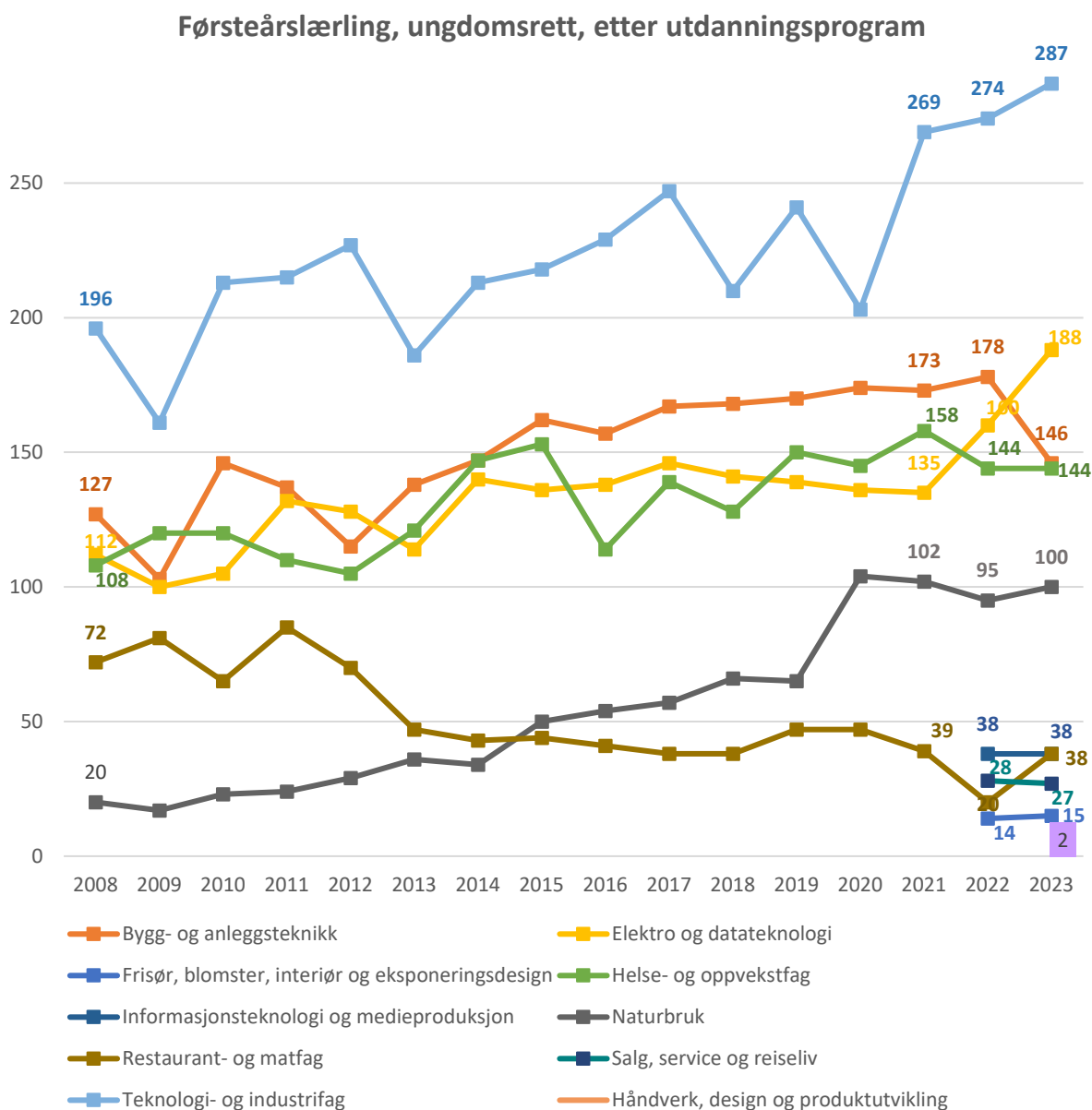
Figur: Førsteårslærlinger i Nordland, ulike rettskategorier per år (Kilde: Utdanningsdirektoratet)

Den store etterspørselen etter arbeidskraft innen Teknologi og industrifag samt Elektro og datateknologi i Nordland, drevet av den teknologiske utviklingen, gjenspeiles også i økende antallet lærekontrakter.

Bygge- og anleggsbransjens aktivitetsfall i 2023 har ført til en merkbar reduksjon i antall nye lærekontrakter.

Restaurant- og matfag har hatt en økning i antall nye lærekontrakter sammenlignet med 2022.

De øvrige utdanningsprogrammene opprettholder en stabil situasjon når det gjelder nye lærekontrakter.



Figur: Førsteårslærlinger med ungdomsrett, utvikling per utdanningsprogram (Kilde: Utdanningsdirektoratet)

Antallet jenter på yrkesfag som velger lærekontrakt i bedrift har vært stabilt over tid, mens antallet gutter og unge menn som får lærekontrakt har variert noe de siste årene. Det har imidlertid utviklet seg betydelige kjønnsforskjeller i yrkesfaglige utdanningsløp. Gutter velger i større grad den tradisjonelle yrkesfagveien med opplæring som lærling i bedrift, mens jenter oftere tar alternative veier, særlig Påbygging.

I dag er det mer enn dobbelt så mange gutter som jenter som blir lærlinger. Når så mange jenter velger å ikke søke læreplass etter Vg2 yrkesfag, mister arbeidslivet verdifull faglært arbeidskraft. Derfor er det avgjørende å motivere yrkesfagelever til å søke læreplass og gi dem innsikt i fremtidige karrieremuligheter samt muligheter for videre kompetansebygging.

Ungdom med lærevansker eller særskilte behov, som ønsker opplæring i bedrift, kan få opplæringskontrakt som lærekandidat. De vil da få opplæring etter en individuelt tilpasset læreplan som er utformet på grunnlag av den enkeltes forutsetninger. Antallet lærekandidater økte til 47 i 2023, som er 18 flere enn i 2022.

Løpende lærekontrakter

Løpende lærekontrakter er totalen av alle læreforhold, både førsteårslærlinger og de som har holdt på lengre. Tabellen viser hvor mange som var under kontrakt i Nordland fylke per 1 oktober hvert år og inkluderer både lærlinger med ungdomsrett og andre lærlinger. Antallet løpende lærekontrakter i Nordland har gradvis gått ned siden 2019, og en av hovedårsakene til dette er demografiske endringer. Det har vært en generell nedgang i antall elever i videregående opplæring, noe som direkte påvirker tilgjengeligheten av lærlinger.

	1 okt 2012	1 okt 2013	1 okt 2014	1 okt 2015	1 okt 2016	1 okt 2017	1 okt 2018	1 okt 2019	1 okt 2020	1 okt 2021	1 okt 2022	1 okt 2023
Lærlinger	2 262	2 265	2 282	2 373	2 487	2 623	2 666	2 749	2 715	2 692	2 669	2 652
Elever i fagopp- læring i skole	30	49	37	41	79	44	35	32	32	31	13	8
Lærekandidater	70	69	85	93	98	99	92	76	83	84	76	71
Totalt	2 362	2 383	2 404	2 507	2 664	2 766	2 793	2 857	2 830	2 807	2 758	2 731

Tabell: Løpende lærekontrakter og opplæringskontrakter, flere år (Kilde: Utdanningsdirektoratet)

Av de 2652 lærlingene per 1. oktober 2023 hadde 1967 ungdomsrett. Det er flest lærekontrakter i privat virksomhet:

- Privat sektor 1 862 lærlinger
- Kommunal/fylkeskommunal sektor 472 lærlinger
- Statlig sektor 317 lærlinger

2.2 Formidling og godkjente kontrakter

Formidling

De fleste som ønsker læreplass, særlig ungdommer, får læreplass ved at de søker på samme måte som man søker elevplass, og deretter kommer inn i formidlingssystemet. I formidlingsprosessen finner læreplass søker og bedrift eller samarbeidsorgan for lærebedrifter (opplæringskontor) hverandre. Partene inngår lærekontrakt og lærlingen får ansettelse i en bedrift. Fullføring på yrkesfag er avhengig av et velfungerende formidlingsapparat.

Det vil si at formidling til læreplass er en prosess der man søker om og blir koblet med potensielle lærebedrifter. Formidlingsprosessen kan være løpende gjennom hele året.

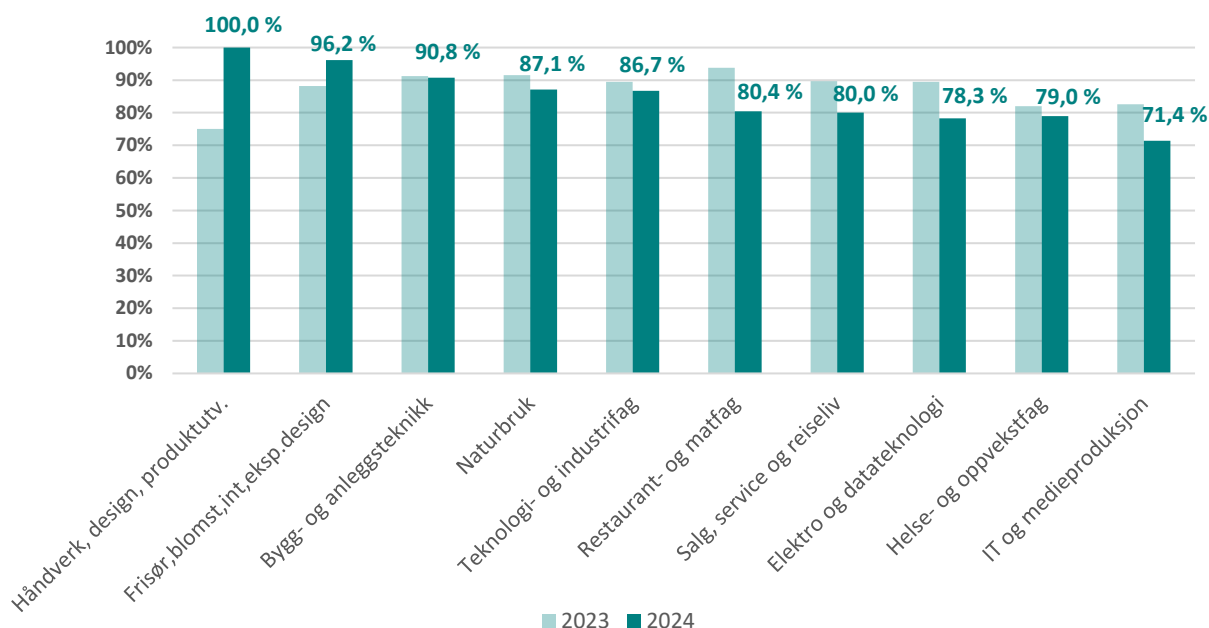
Ifølge Qlik Sense var det totalt 1162 aktive søkere til læreplass i Nordland i 2023, 1013 av disse hadde ungdomsrett. 88,6% av søkerne ble formidlet til læreplass. Av søkere med ungdomsrett ble 90,4 % formidlet. Følgende tabellen viser at de foreløpige tallene for 2024 peker mot en reduksjon i formidling sammenlignet med resultatene fra året før.

År	Søkere totalt	Formidlet totalt	% formidlet	Ungdomsrett søkere totalt	Ungdomsrett formidlet totalt	Ungdomsrett % formidlet
2024	1 144	962	84,1%	982	830	84,5%
2023	1 162	1 029	88,6%	1 013	916	90,4%
2022	1 211	1 058	87,4%	1 063	952	89,6%
2021	1 241	1 053	84,9%	1 026	905	88,2%
2020	1 281	1 032	80,6%	1 028	888	86,4%
2019	1 221	1 027	84,1%	985	873	88,6%

Tabell: Søkere til læreplass og formidlet i Nordland (Kilde: Qlik Sense)

Det er noen variasjoner fra år til år i formidlingen innen ulike utdanningsprogrammer, med de mest merkbare endringene i de mindre utdanningsprogrammene.

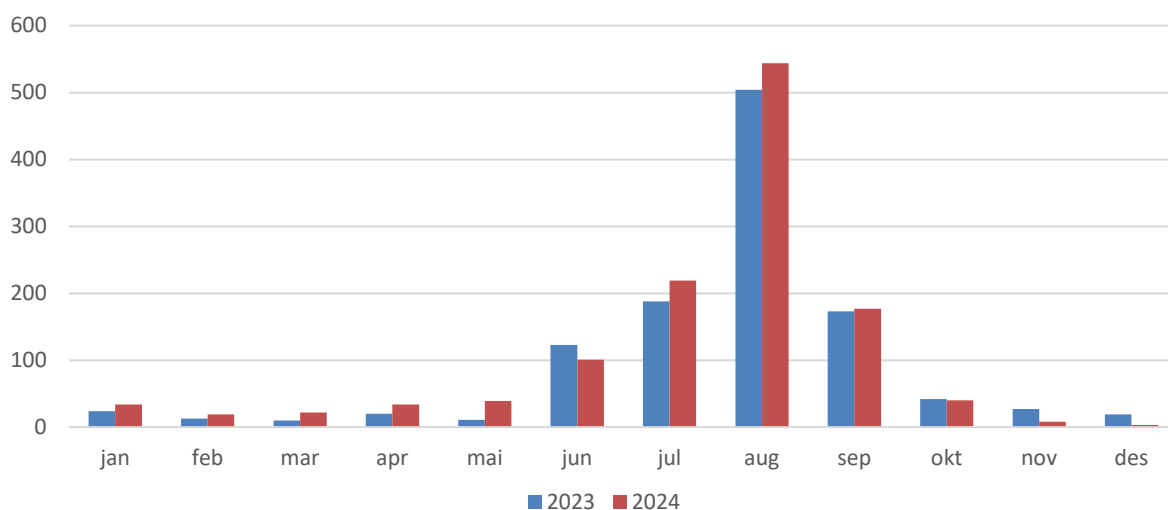
Formidling i Nordland per utdanningsprogram



Figur: Formidling i Nordland per utdanningsprogram (Kilde: Qlik Sense)

Tidlig formidling er et mål i prosessen med å formidle lærlingeplasser. For elevene er det avgjørende å vite at de har en læreplass klar når skoleåret avsluttes. Samtidig ønsker lærebedriftene å sikre inntaket av lærlinger så tidlig som mulig. Figuren nedenfor illustrerer når nye kontrakter inngås i Nordland, hvor august skiller seg ut som måneden med flest opprettede kontrakter.

Tidspunkt på året for opprettelse av lærekontrakt i Nordland



Figur: Tidspunkt på året for opprettelse av lærlingekontrakt i Nordland (Kilde: Qlik Sense)

Høy formidling er et resultat av et nært samarbeid mellom fylkeskommunen, skolene og deres formidlingskoordinatorer, samarbeidsorgan for lærebedrifter (opplæringskontorer) og deres medlemsbedrifter og selvstendige lærebedrifter. Like viktig er den enkeltes innsats; mange søkere får læreplass som følge av aktiv deltakelse i arbeidsperioder ute i bedrifter i løpet av skoleåret (YFF).

Ikke alle formidlede søkere ender opp med å få en godkjent lærekontrakt, da det avhenger av bedriftens beslutning og søkerens kvalifikasjoner.

Godkjente lærekontrakter

Godkjente lærekontrakter er det formelle antallet kontrakter som er blitt godkjent av fylkeskommunen, og som markerer starten på et offisielt læreforhold. Antallet godkjente lærekontrakter vil ofte være lavere enn antallet formidlede søkere, da ikke alle formidlede søkere får tilbud om kontrakt eller velger å akseptere den.

Utdanningsdirektoratet utarbeider og publiserer statusrapporter som viser prosentandelen av søkere som har fått godkjent lærekontrakt i løpet av et kalenderår. Det er viktig å være oppmerksom på at formidlingstall og tall for godkjente lærekontrakter kommer fra ulike kilder - henholdsvis Qlik Sense og Utdanningsdirektoratets statistikkportal. Disse kildene benytter seg av forskjellige tellemetoder, som tar hensyn til faktorer som ønskenummer, kandidater som har skaffet seg læreplass på egenhånd uten å søke formelt, osv. Denne variasjonen i metodikk kan føre til avvik og forskjeller i de rapporterte statistikkene. I lys av dette er det mer hensiktsmessig å fokusere på den overordnede utviklingstrenden fremfor å legge for mye vekt på spesifikke tall.

I Nordland har man hatt en lang periode med stigende tall, særlig for søkere med ungdomsrett. I 2023 var tallet imidlertid på ungdomsrettssøkere med godkjente lærekontrakter oppe i 952. Det er positivt at antall ungdomsrettssøkere som er registrert med lærekontrakt i Nordland, holder seg på et høyt nivå på tross av at ungdomskullet og antall yrkesfagelever har gått ned. Dette betyr at høsten 2023 var det mange elever med direkte overgang til læreplass. Det ser ut til at bransjer og bedrifter nå har en større bevissthet om at det å ta inn lærlinger er en nødvendig forutsetning for å dekke behovet for rekruttering og fremtidig arbeidskraft.

	Ungdomsrett	Ikke ungdomsrett	Alle rettstyper
desember 2011	774	401	1175
desember 2012	746	407	1153
desember 2013	708	376	1084
desember 2014	783	408	1191
desember 2015	806	398	1204
desember 2016	799	446	1245
desember 2017	897	422	1319
desember 2018	841	426	1267
desember 2019	933	443	1376
desember 2020	912	392	1304
desember 2021	950	390	1340
desember 2022	973	340	1313
desember 2023	952	352	1304

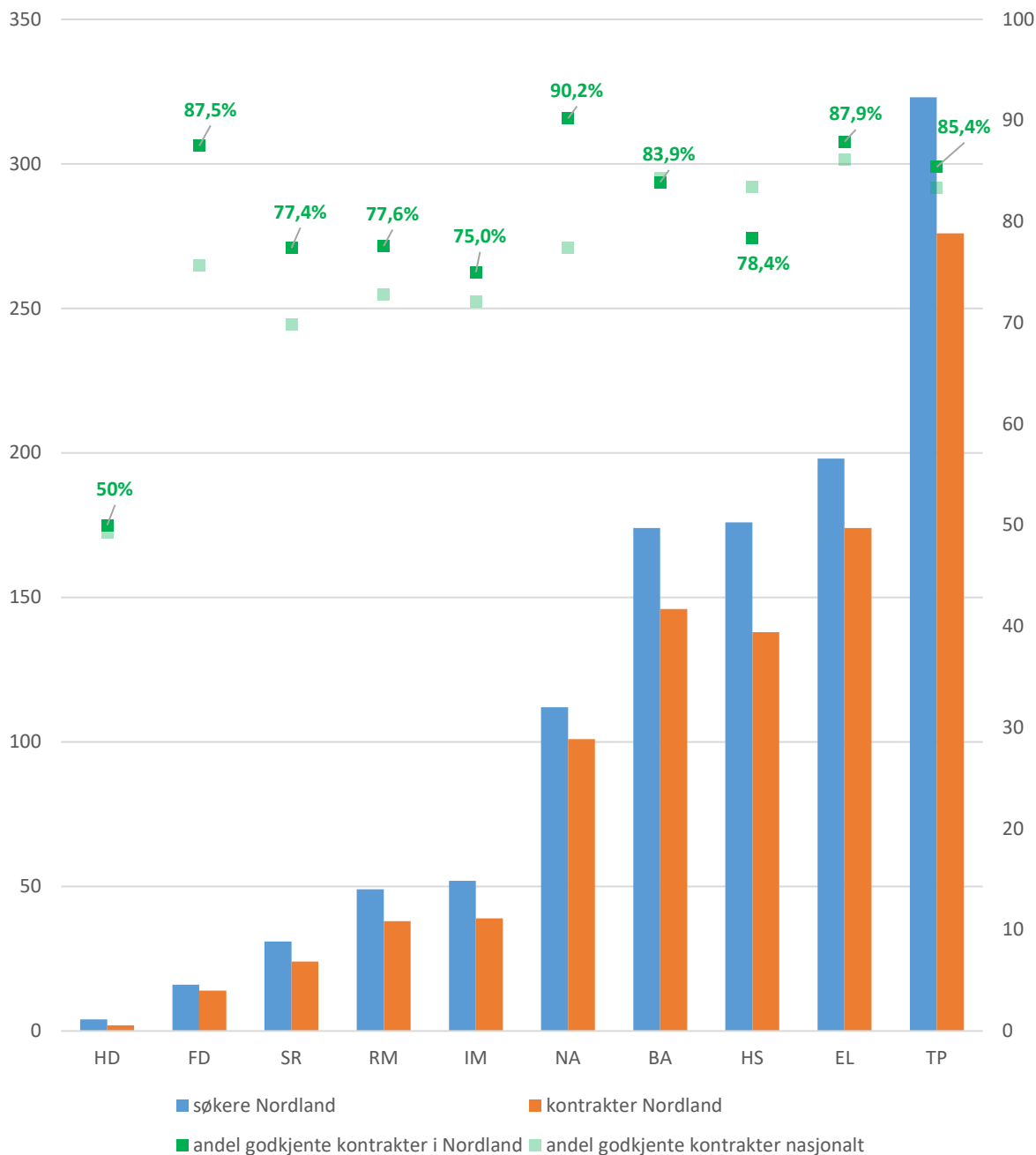
Tabell: Antall kontrakter godkjent i Nordland per år (Kilde: Utdanningsdirektoratet)

Totalt sett var det 1135 søkere med ungdomsrett per desember 2023, og av disse fikk 83,9 prosent godkjent sin lærekontrakt. Nasjonalt var andelen 81,5 prosent, det er flere søkere som får lærekontrakt i Nordland enn nasjonalt.

I gjennomføringssammenheng er det mest interessant å se på godkjenning av kontrakter til søkere med ungdomsrett, slik at neste figur omfatter kun denne gruppen. Den viser dekningsgrad på de ulike utdanningsprogrammene, det vil si hvor mange ungdommer som søkte

lære plass per program, og hvor mange som fikk kontrakt. I tillegg vises kontraksandelen både for Nordland og nasjonalt.

Søkere som har fått en godkjent lærekontrakt per utdanningsprogram, ungdomsrettssøkere per desember 2023



Figur: Søkere som har fått en godkjent lærekontrakt per utdanningsprogram, ungdomsrett, 2023
(Kilde: Utdanningsdirektoratet)

Naturbruk skilte seg ut med en imponerende andel på 90,2 prosent, noe som gjorde det til det fremste utdanningsprogrammet i 2023. Generelt har Nordland bedre resultater enn landsgjennomsnittet på nesten alle utdanningsprogrammer, med unntak av Helse- og oppvekstfag.

Nordland ligger over landssnittet både når det gjelder ordinære lærekontrakter og kontrakter totalt. Man har imidlertid færre opplæringskontrakter (lærekandidat) og elever med alternativ

Vg3 fagopplæring i skole enn snittet. Det er fylkesforskjeller i hvor mange søkere som fikk alternativer til lærekontrakt. I Nordland fikk 2,8 prosent av søkerne opplæringskontrakt i 2023 ifølge Utdanningsdirektoratet. Nordland er et av fylkene med lavest andel alternativ fagopplæring i skole, med kun 0,7 prosent.

2.3 Alternative opplæringsmodeller innenfor yrkesfag

Selv om hovedmodellen for yrkesfaglig opplæring er 2+2 (to år i skole og to år i lære), erkjenner man behovet for større fleksibilitet. Fylkeskommunen, som et eksempel, kan godkjenne lærekontrakter og opplæringskontrakter som avviker fra den fastsatte opplæringsordningen.

To sentrale modeller for alternative opplæringsløp innenfor yrkesfag er:

- FOB (0+4): Et fireårig lærlingeløp med skolestøtte.
- FOB1 (1+3): Ett år i skole (Vg1) etterfulgt av et treårig lærlingeløp med skolestøtte.

Disse modellene er spesielt nyttige:

- Når klasser legges ned uten mulighet for flytting
- For fag som ikke tilbys lokalt eller regionalt
- Når lokalt næringsliv etterspør spesifikke kompetanser

Implementeringen av alternative opplæringsløp krever samarbeid mellom skoler, lærebedrifter og fylkeskommunen. Fellesfagundervisningen styres sentralt i samarbeid med videregående skoler, mens lærebedrifter og samarbeidsorgan for lærebedrifter (opplæringskontorer) må forberedes på de utfordringer og ansvar som følger med slike fleksible løp.

Figuren nedenfor viser en oversikt over løpende FOB-kontrakter i Nordland, kategorisert etter utdanningsprogram.

Oversikt over løpende FOB-kontrakter (0+4) etter utdanningsprogram i Nordland

Utdanningsprogram	2023		2024	
	Antall løpende FOB-kontrakter	hvorav med ungdomsrett	Antall løpende FOB-kontrakter	hvorav med ungdomsrett
Bygg- og anleggsteknikk	138	60	132	53
Teknologi- og industrifag	54	25	76	39
Naturbruk	78	27	59	27
Helse- og oppvekstfag	26	7	22	11
Salg, service og reiseliv	14	6	16	8
Frisør, blomst, int, eksp. design	9	under 5	13	6
Elektro og datateknologi	9	under 5	14	0
Restaurant- og matfag	12	6	12	6
Håndverk, design, produktutv.	5	under 5	under 5	under 5
Design og håndverk	under eller lik 5	under 5	under 5	under 5
IT og medieproduksjon	under eller lik 5	under 5	under 5	under 5
Service og samferdsel	11	8	under 5	under 5
Totalsum	362	148	357	157

Figur: Oversikt over løpende FOB-kontrakter (0+4) etter utdanningsprogram i Nordland (Kilde: Qlik Sense)

Statistikken inkluderer lærlinger med full opplæring i bedrift som har ungdomsrett, i tillegg til det totale antallet FOB-kontrakter. Den omfatter både de som mangler Vg1/Vg2, og de som har ikke-relevant Vg1/Vg2.

I 2024 endte 15% av FOB-kontraktene (med ungdomsrett) med heving, en liten nedgang fra 2023 da andelen var omtrent 18%. Dette er fortsatt høyere enn hevingen av ordinære kontrakter, som lå på 8% i 2024. Den høyere hevingssrate for FOB-kontrakter kan tilskrives flere faktorer. Kandidatene er ofte unge og kommer rett fra ungdomsskolen, med begrenset kunnskap om det aktuelle lærefaget de må velge. Dette kan gjøre valgprosessen utfordrende og øke risikoen for feilvalg. Videre binder kandidatene seg til ett bestemt lærefag og en lærebedrift for hele den 4-årige opplæringen, noe som begrenser fleksibiliteten og mulighetene for endringer. I tillegg varierer kvaliteten på programfagopplæringen fra Vg1 til Vg2 signifikant fra bedrift til bedrift, hvilket kan påvirke lærlingenes læringsutbytte og tilfredshet. Disse faktorene kombinerer seg og bidrar til den høyere hevingssrate for FOB-kontrakter.

Hevinger av løpende FOB-kontrakter (0+4) i Nordland

Utdanningsprogram	2023		2024	
	Antall løpende FOB-kontrakter	hvorav med ungdomsrett	Antall løpende FOB-kontrakter	hvorav med ungdomsrett
Antall hevinger	63	26	47	23

Figur: Hevinger av FOB-kontrakter 2023 - 2024 (Kilde: Qlik Sense)

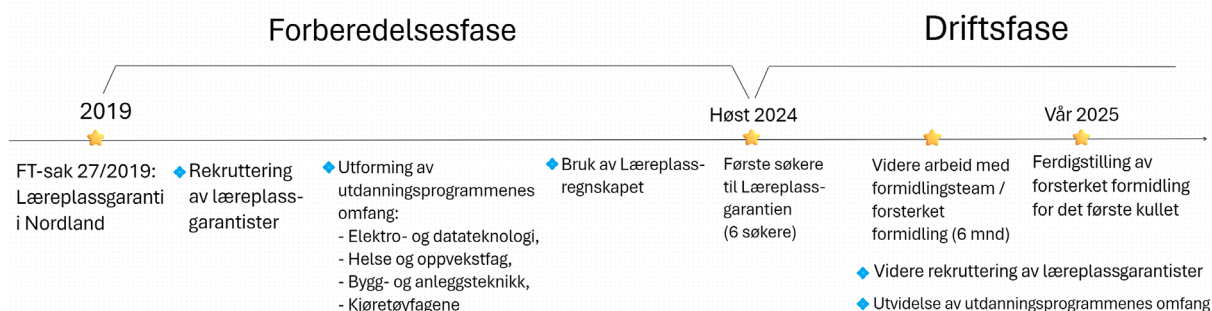
2.4 Læreplassgaranti

For å oppnå målsettingen om bedre gjennomføring av videregående opplæring i fylket, er det en forutsetning at kvalifiserte søkere til læreplass får kontrakt. Mangel på læreplasser er den viktigste årsaken til at mange yrkesfagelever ikke fullfører opplæringsløpet. Samtidig er det et stadig økende behov i fylket for faglært arbeidskraft. Fylkestinget vedtok derfor i 2019 (FT-sak 27/2019: *Læreplassgaranti i Nordland*) å sette i gang et prosjekt for innføring av *Læreplassgaranti i Nordland*.

Målet med læreplassgarantien er å sikre alle kvalifiserte søkere læreplass i fylket og samtidig møte arbeidsmarkedets behov. Et viktig ledd i dette arbeidet er rekrutteringen av læreplassgarantister: en samarbeidsavtale mellom en lærebedrift og Nordland fylkeskommune, hvor bedriften gir et anslag på hvor mange læreplasser de kan ta inn årlig. På den måten synliggjør bedriftene sine behov og er aktivt med på å rekruttere til sitt fagfelt. Til gjengjeld får bedriftene markedsføre seg og være synlige som læreplassgarantister, samt at de får først tilgang på elever i utplassering i yrkesfaglig fordypning (YFF-faget). Per november 2024 har i underkant av 550 bedrifter i fylket garantert for omtrent 1642 læreplasser i ulike fag.

Figuren nedenfor presenterer en tidslinje for *Læreplassgaranti i Nordland*:

Læreplassgarantien - tidslinje



Figur: Læreplassgarantien – tidslinje (Kilde: NFK)

I arbeidet med læreplassgarantien har det vært viktig å utvikle gode digitale verktøy for å kvalitetssikre formidlingsarbeidet. Utviklings- og implementeringsprosessen av disse digitale verktøy er omfattende og tidskrevende. Men på sikt vil de som jobber med formidling kunne dra nytte av samkjørte og oversiktlige verktøy. Blant annet vil det bli mulig å se hvilke ungdommer som mangler læreplass og hvilke bedrifter som har ledige plasser. Læreplassgarantien blir dessuten kvalitetssikret gjennom en systematisk oppfølging av elevens YFF-utplassering ved bruk av *Læreplassregnskapet* i Vigo. Siden 2019 har det skjedd store framskritt med de digitale verktøyene, men det gjenstår fortsatt kontinuerlig arbeid på den digitale fronten for å gi en helhetlig oppfølging av elevene og lærlingene.

Læreplassgarantien gir ungdommer forutsigbarhet. Det har fram til nå vært altfor mange læreplass-søkere som ikke har fått kontrakt, noe som har ført til frafall fra yrkesfag. Samtidig har det vært en økning av lærekontrakter de siste årene, som et resultat av systematisk arbeid og økt innsats for formidling. Tettere og mer forpliktende samarbeid med bransjer og næringsliv gir resultater slik at en større gruppe ungdommer hvert år får muligheten til å fullføre yrkesfagopplæringen ved å gå i lære. Læreplassgarantien vil fortsette å spille en viktig rolle i dette samarbeidet, og ikke minst skape trygghet for elevene om at de skal sikres læreplass dersom visse kriterier er innfridd.

Våren 2024 kunne elever som har fullført Elektro og datateknologi, Helse og oppvekstfag, Bygg- og anleggsteknikk, samt kjøretøyfagene, benytte seg av læreplassgarantien.

- | | | | |
|----------------------------|------|----------------------|------|
| - Helse og oppvekst | (26) | - Bygg og anleggsfag | (16) |
| - Elektro og datateknologi | (34) | - Kjøretøyfagene | (6) |

*Tallene som står i parentes er antall elever med ungdomsrett som har søkt læreplass og som ikke er formidlet per november 2024.

Etter første periode med mulighet for å kunne søke om læreplassgaranti var det 6 søkere som endte opp med å påberope seg garantien. Alle kandidatene var kvalifiserte og fikk derfor innfridd sitt krav. Dette betyr at de vil få forsterket formidling 6 måneder frem i tid, gjennom et formidlingsteam bestående av: prosjektleder for læreplassgarantien, formidlingsansvarlig, formidlingskoordinator på avgiverskole og rådgiver innenfor gjeldende fag. Disse aktørene skal sammen spille på sine nettverk for å finne læreplass til søker. Gjennom samfunnskontrakten for flere læreplasser er det også avsatt midler som skal fungere som supplerende verktøy for teamet om det skulle bli særs vanskelig å finne læreplass til søkeren.

Etter hvert vil de resterende fagområdene bli innfaset i læreplassgaranti-ordningen. Videre gjenstår det et kontinuerlig arbeid med fagsystemer, digitale verktøy, møtepunkter mellom skole og næringsliv og beslutninger knyttet til den administrative og praktiske realiseringen av læreplassgarantien.

2.5 Lærebedrifter i Nordland

I 2023-2024 var det 1603 godkjente lærebedrifter i Nordland, og 1153 av disse hadde lærling.

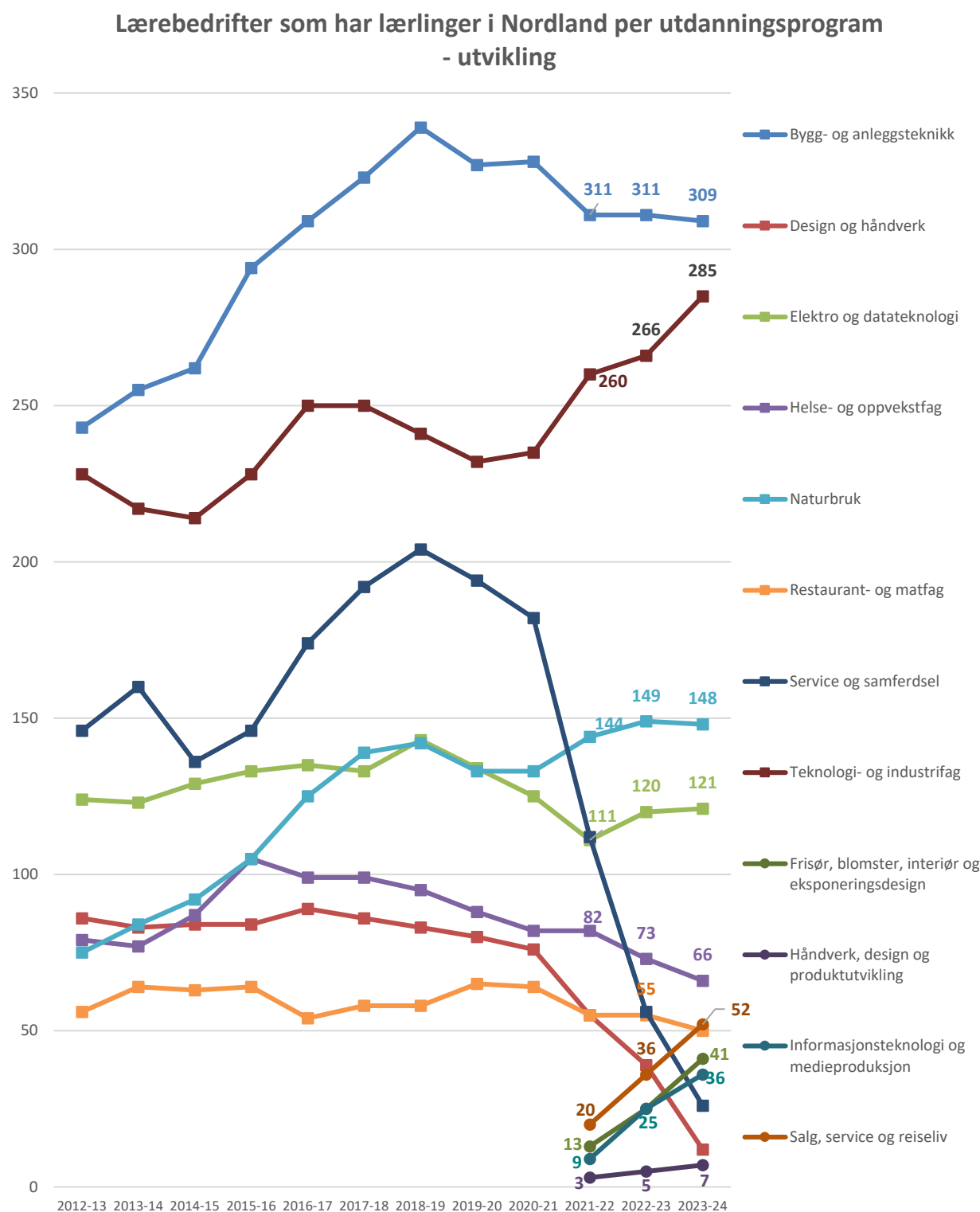
En forutsetning for å kunne oppfylle alle læreplassøkeres ønsker om kontrakt er at det finnes et tilstrekkelig antall godkjente lærebedrifter i de bransjene man har søkere i. Derfor har det vært en prioritert oppgave både nasjonalt og i fylket å rekruttere nye lærebedrifter. Et sentralt tiltak var inngåelse av avtalen Samfunnskontrakt Nordland for flere læreplasser 2020-2023 mellom partene i arbeidslivet (NHO og LO), KS, Stasforvalteren i Nordland, NAV og Nordland fylkeskommune. Det viktigste innsatsområdet i avtalen er arbeidet for å sikre flere lærebedrifter og flere læreplasser. Det er et potensial i mange bransjer for å rekruttere en større andel av virksomhetene som lærebedrifter, og etablerte lærebedrifter oppfordres til å ta inn flere lærlinger, også i andre lærefag enn de har fra før. Arbeidet omfatter kommunale, statlige virksomheter og privat næringsliv. Partene i samfunnskontrakten i Nordland forplikter seg blant annet til:

- å gjennomføre tiltak for å skaffe flere læreplasser og flere lærebedrifter;
- at eksisterende lærebedrifter øker antall lærlinger/lærekandidater;
- å styrke samarbeidet med bransjer om rekruttering og læreplasser;
- å gi kunnskap om arbeidslivets fremtidige kompetansebehov;
- arbeidet med læreplassgarantien.

Antallet lærebedrifter innen Teknologi og industrifag (TIF) har økt, noe som kan tilskrives flere faktorer, inkludert en generell økning i etterspørselen etter fagarbeidere i denne sektoren. Samtidig har relativt nye utdanningsprogrammer som Informasjonsteknologi og medieproduksjon (IM), Frisør, blomster, interiør og eksponeringsdesign (FBIE), og Salg, service og reiseliv (SSR) opplevd en positiv oppgang i antall lærebedrifter. Dette er et godt tegn på at disse programmene tiltrekker seg interesse fra næringslivet.

450 godkjente lærebedrifter i Nordland har ikke lærling. Tallet viser også at det er et uutnyttet potensial i bedrifter som allerede har godkjenning på plass, men som av ulike grunner ikke har lærling.

Dessverre har veksten i lærebedrifter ikke fordelt seg jevnt geografisk i fylket. Det er naturlig at fylkets store kommuner har flest lærebedrifter og at mye av veksten kommer her (lærebedrifter). God geografisk spredning på lærebedrifter vil kunne gi utkantsungdom bedre muligheter til å fullføre sitt videregående opplæringsløp.

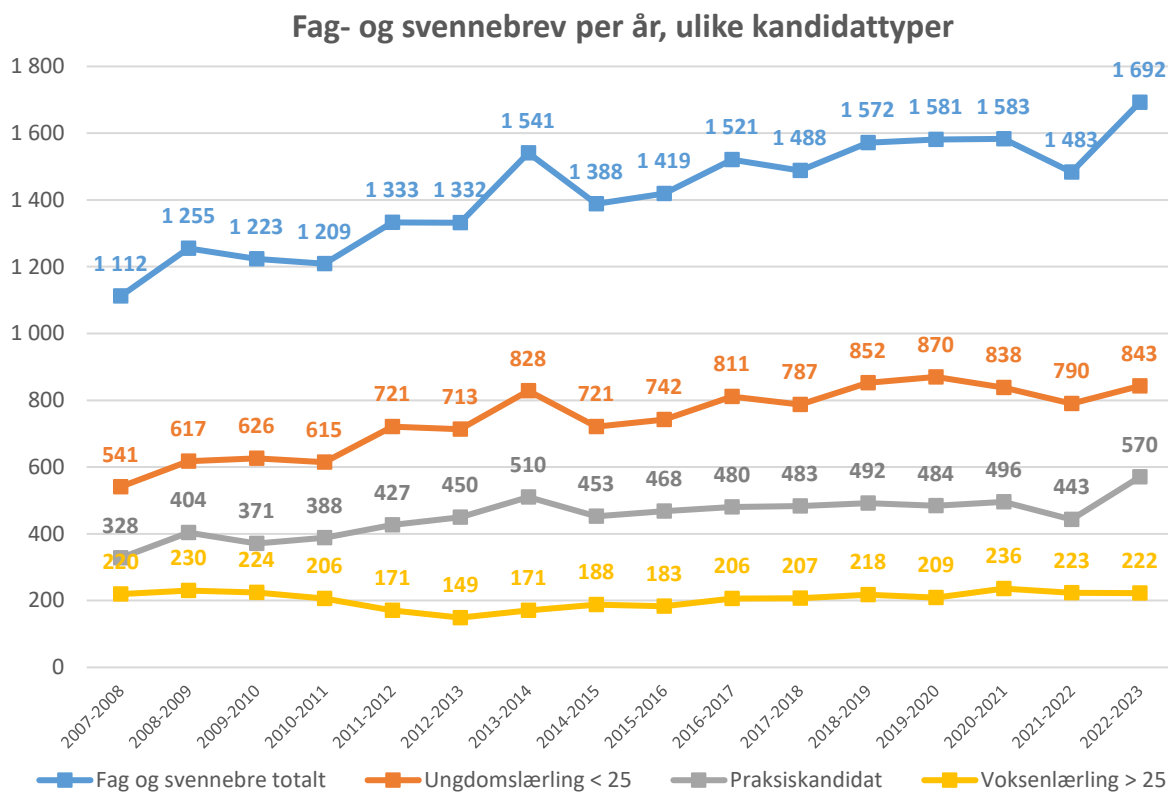


Figur: Lærebedrifter som har lærlinger i Nordland per utdanningsprogram - utvikling (Kilde: Utdanningsdirektoratet)

2.6 Fag- og svenneprøver

Fag- og svenneprøver utgjør sluttvurderingen for alle som har som mål å oppnå et fag- eller svennebrev. Dette inkluderer lærlinger, elever i alternativt Vg3 i skole, praksiskandidater og kandidater som tar fagbrev på jobb. Fylkeskommunen har ansvaret for å sikre at fag- og svenneprøvene gjennomføres i henhold til gjeldende lover og forskrifter.

I perioden 2022-2023 ble det registrert 1692 nye fagarbeidere i Nordland, det høyeste antallet noensinne. Av disse var 843 ungdomslæringer som bestod fag- eller svenneprøven etter å ha hatt en lærekontrakt med opplæring i bedrift. I tillegg fullførte 222 voksenlæringer med fag- eller svennebrev, et tall som har holdt seg stabilt.



Figur: Fag- og svenneprøver, utvikling (Kilde: Utdanningsdirektoratet)

Økningen i antall ungdomslæringer som består fag- eller svenneprøven i 2022-2023 er særlig merkbar innen Naturbruk og Teknologi- og industrifag. De øvrige utdanningsprogrammene har hatt en stabil utvikling de siste årene.

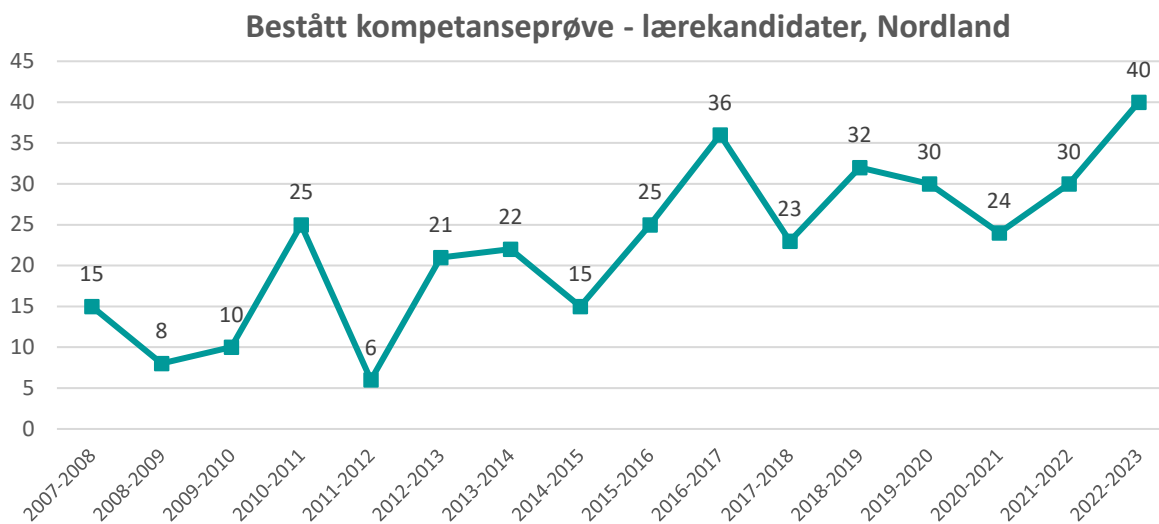
Som observert, er det betydelig flere gutter enn jenter som velger yrkesfag, og flere gutter inngår lærekontrakter. Derfor er det naturlig at blant lærlingene under 25 år som oppnår fag- eller svennebrev, er det vesentlig flere gutter enn jenter:

- 633 gutter/unge menn
- 210 jenter/unge kvinner.

I tillegg til lærlingene er det flere som består fag- eller svenneprøven som praksiskandidater. I perioden 2022–2023 var det 570 praksiskandidater i Nordland, det høyeste tallet som er registrert. Praksiskandidatordningen er for personer som kan dokumentere lang og variert yrkespraksis. Denne ordningen gir voksne rett til å melde seg opp til fag- eller svenneprøve uten å ha gjennomført opplæring i skole eller læretid i bedrift.

Praksiskandidater må først bestå en egen skriftlig eksamen før de kan melde seg opp til fag- eller svenneprøven som privatist. Det stilles imidlertid ikke krav om beståtte fellesfag, slik det gjør for lærlinger. Praksiskandidatordningen representerer den viktigste veien til fag- eller svennebrev for voksne, og fungerer som et bevis på at erfaringen og opplæringen en ufaglært har fått på arbeidsplassen, kan omsettes til sertifisering som fagarbeider. Praksiskandidater utgjør derfor et viktig supplement til lærlingordningen.

Utenom ungdom som har fått opplæring i bedrift som lærlinger, har man en mindre gruppe som får opplæring i faget sitt med utgangspunkt i en mindre omfattende, individuelt tilpasset læreplan: lære kandidatene. Tallet på lære kandidater som består kompetanseprøven, varierer betydelig. I perioden 2022-2023 var det 40 lære kandidater med bestått kompetanseprøve, og dette er det høyeste antallet så langt.



Figur: Bestått kompetanseprøve - lære kandidater, utvikling i Nordland (Kilde: Utdanningsdirektoratet)

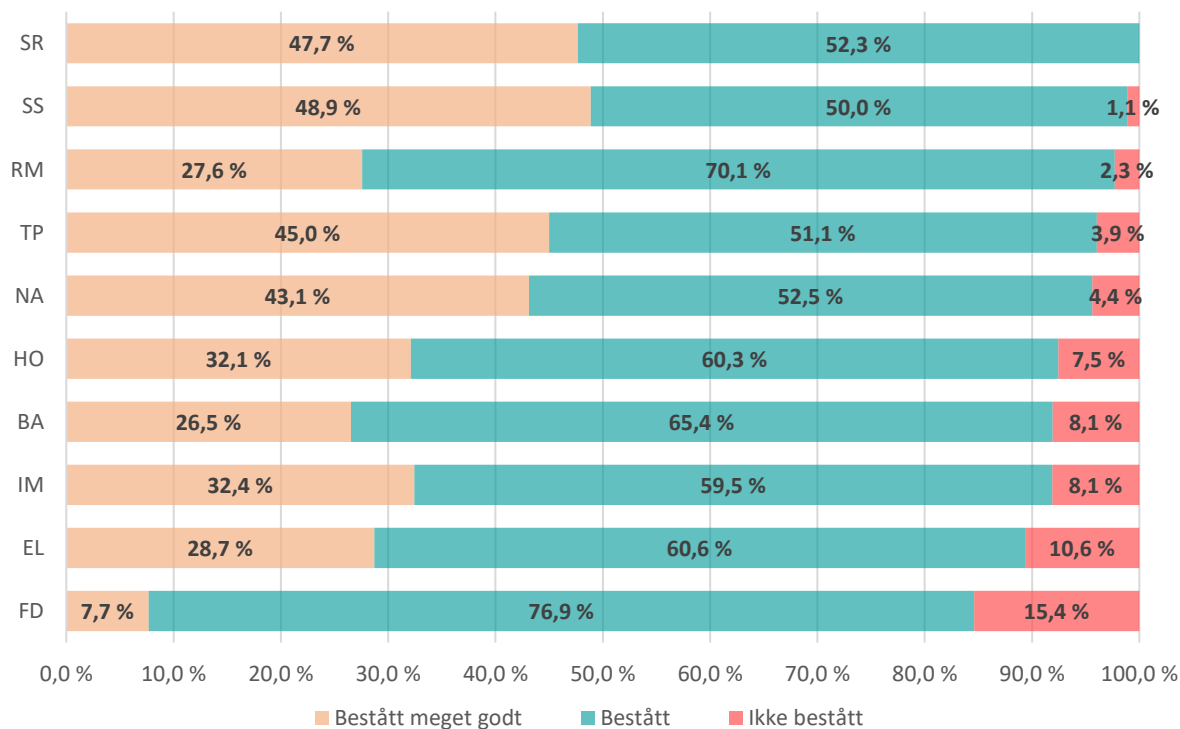
Det er et politisk vedtatt utviklingsmål å målrette bruken av alternative opplæringsløp som fører til at flere oppnår kompetansebevis som lære kandidat (Nordlandmodellen).

Resultat på fag- og svenneprøver

Nasjonale myndigheter publiserer ikke resultater fra fag- og svenneprøver, men det er mulig å hente ut data fra datasystemet Qlik Sense. Alle tall og resultater som presenteres, er basert på fag- og svenneprøver gjennomført i kalenderåret 2024. Det er viktig å merke seg at dette er foreløpige tall, ettersom ikke alle prøver fra november og desember er registrert ennå.

Av 1691 avlagte prøver fra kalenderåret 2024 som foreløpig er registrert, var det 109 som ikke bestod prøven, altså en strykandel på omtrent 6 prosent. For øvrig, er resultat fra fag- og svenneprøver gode, og 34 prosent oppnår vurderingen Bestått meget godt (BMG). Fordelingen mellom stryk, bestått prøve og BMG er relativt stabil per utdanningsprogram fra år til år. Frisør, blomster, interiør og eksponeringsdesign har noe høyere strykandel enn øvrige utdanningsprogram. Salg, service og reiseliv har en av de laveste strykeandelene.

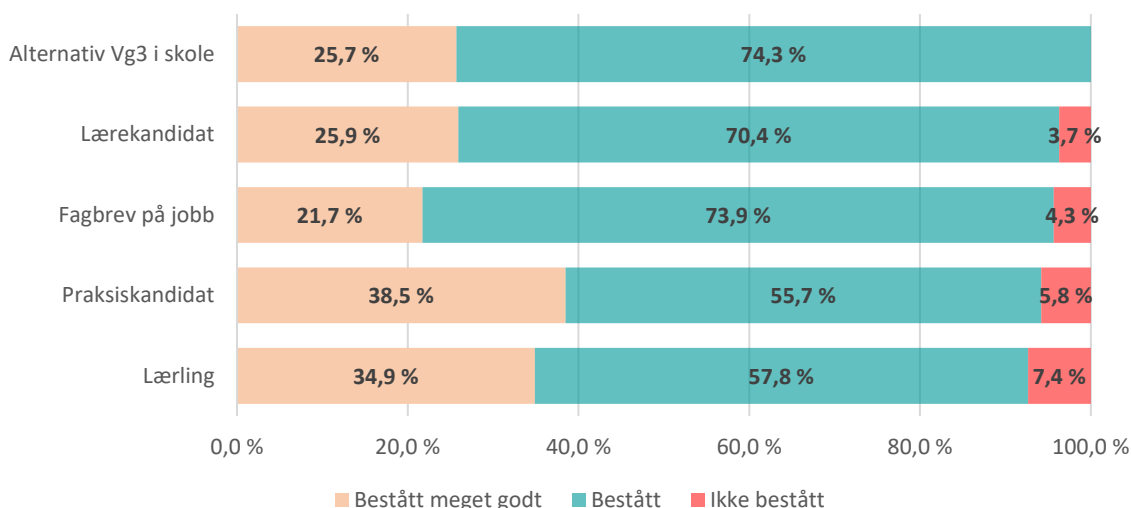
Resultat på fag- og svenneprøver etter utdanningsprogram i Nordland, 2024



Figur: Resultat på fag- og svenneprøver etter utdanningsprogram i Nordland, 2024 (Kilde: Qlik Sense)

Påfølgende figur illustrerer fordelingen av resultater på fag- eller svenneprøven, kategorisert etter type kandidat.

Resultat på fag- og svenneprøver etter kandidattype i Nordland, 2024



Figur: Resultat på fag- og svenneprøver etter kandidattype i Nordland, 2024 (Kilde: Qlik Sense)

De største gruppene som tar fag- eller svenneprøven er lærlinger og praksiskandidater. Praksiskandidater stryker sjeldnere på prøven, noe som er naturlig ettersom de ofte har lang praksis i yrket og dermed mye erfaring og rutine. Lærlinger, derimot, har en høyere andel som ikke

består prøven. Dette kan forklares med at lærlinger fortsatt er i en opplæringsfase og har mindre erfaring. De kan møte utfordringer i overgangen fra teori til praksis, noe som kan påvirke deres prestasjoner.

En interessant observasjon er at de få kandidatene som får opplæring i Vg3-læreplanen i skole, ofte klarer seg godt. Dette kan skyldes at de får en mer strukturert og målrettet opplæring direkte knyttet til læreplanen, noe som kan gi dem en fordel når det gjelder å møte prøvens krav. Likevel er det viktig å merke seg at denne gruppen er relativt liten sammenlignet med lærlinger og praksiskandidater.

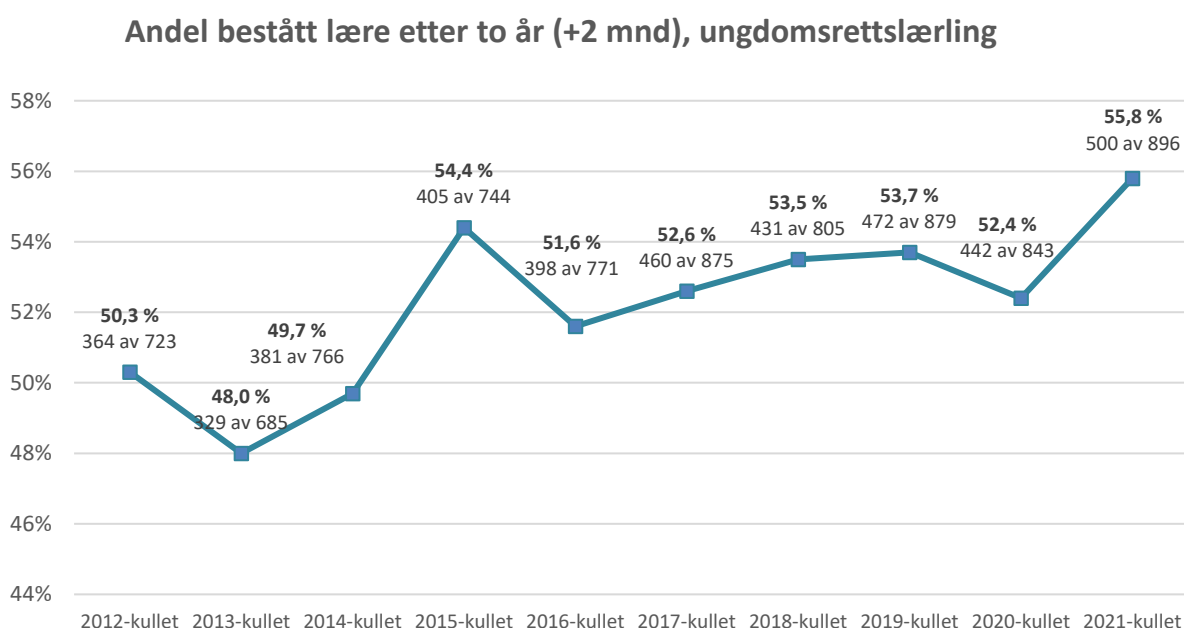
Kvinner og menn oppnår om lag samme vurdering på fag- og svenneprøvene, men det er flere menn enn kvinner som avlegger prøve. Og kvinner får som regel litt større andel 'Bestått meget godt' enn det menn gjør.

2.6 Gjennomføring av læretiden

Læretiden, i likhet med skoleløpet, er preget av både forsinkelser og frafall. For å holde oversikt over lærlingenes progresjon og vurdere behovet for eventuelle tiltak, er det essensielt å følge deres utvikling nøye. Utdanningsdirektoratet offentliggjør derfor årlige statistikker. Disse målingene beregner gjennomføringsfart basert på startdatoen for hver lærlings individuelle kontrakt, med et tillegg på to måneder. Dette tillegget er nødvendig fordi fag- og svenneprøven kan tas inntil to måneder etter at læretiden er over.

Gjennomføring av læretiden to år etter kontraktsinngåelse

Den store majoriteten av lærlingene har kontrakt på 24 måneder, noe som er normen i 2+2-modellen. Man vet imidlertid at en del har kontraktlengder som avviker fra dette. Likevel bør man kunne forvente at de fleste fullfører læretiden og avlegger prøven innen fristen på to år og to måneder. Virkeligheten er imidlertid mer komplisert. Slik så det ut for lærlinger med ungdomsrett ved opptelling oktober 2023 for de som da hadde passert to år og to måneder i lære:

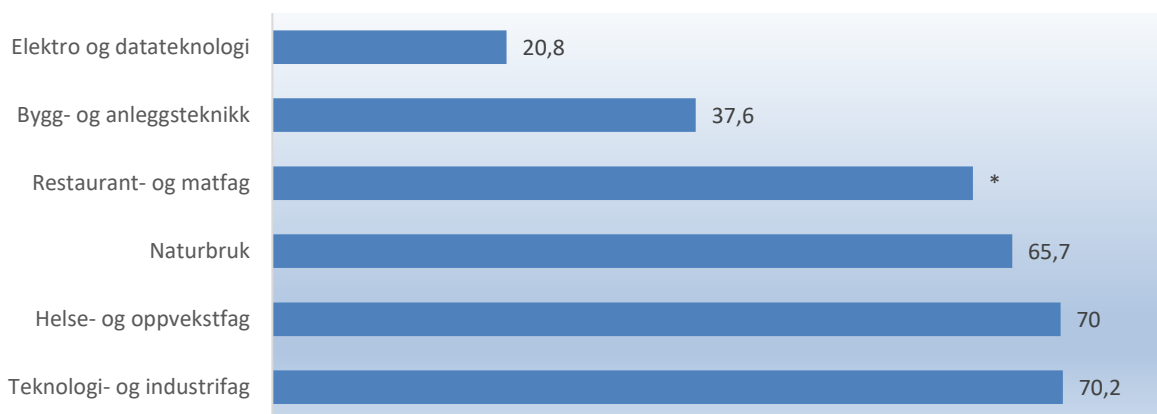


Figur: Andel og antall bestått lære etter to år (Kilde: Utdanningsdirektoratet)

Figuren viser en betydelig fremgang sammenlignet med det forrige kullet. Hele 55,8 prosent av lærlingene klarer nå å fullføre innen de normerte to årene, noe som er den beste noteringen så langt.

Det er markante forskjeller mellom utdanningsprogrammene. Teknologi- og industrifag skiller seg ut ved effektivt å føre lærlingene gjennom læretiden uten avbrudd, og sikrer at fag- eller svenneprøven avlegges innen normert tid.

Andel bestått lære etter to år (+2 mnd) per utdanningsprogram, førsteårslærling 2021



Figur: Andel bestått lære etter to år per utdanningsprogram, førsteårslærling 2021 (Kilde: Utdanningsdirektoratet)

De fleste lærlinger innen Elektro og datateknologi har en læretid som overstiger to år, og det samme gjelder for enkelte fag, som rørleggere fra Bygg- og anleggsteknikk. Derfor vil lærlinger med utvidet læretid tidligst være ferdige i løpet av det tredje året.

Når det gjelder Bygg- og anleggsteknikk, kan en nedgang i bygg- og anleggsbransjen medføre problemer med å stille prøvearbeid. Sesongrelaterte fag som asfaltfaget og banemontørene kan heller ikke gjennomføre prøver om vinteren. Disse utfordringene bidrar til å forsinke fullføringen av læretiden.

Slik fordelte de 896 ungdomsrettslærlingene seg som begynte i 2021 etter to år:

– Oppnådd fag- eller svennebrev	500 lærlinger	55,8 prosent
– Fortsatt i lære	220	24,6
– Fullført læretid, uten fagbrev	26	2,9
– Ute av lære uten å ha fullført	150	16,7

Gjennomføring av læretiden fem år etter kontraktsinngåelse

Det er i praksis svært få som har læretid på mer enn fem år, derfor gjør Utdanningsdirektoratet siste telling etter fem år. Det var 805 lærlinger med ungdomsrett fra Nordland som startet læretiden i 2018. Slik så det ut for lærlinger med ungdomsrett ved opptelling oktober 2023 for de som da hadde passert fem år og to måneder i lære:

Andel bestått lære etter fem år per utdanningsprogram, førsteårslærling 2018



Figur: Andel bestått lære etter fem år per utdanningsprogram, førsteårslærling 2018
(Kilde: Utdanningsdirektoratet)

Lærlinger innen Teknologi- og industrifag samt Elektro og datateknologi viser høyest gjennomføringsgrad. Etter fem år har forskjellene mellom utdanningsprogrammene blitt mindre markante. Når det gjelder gjennomføringsmålinger, ligger Nordland marginalt under landsgjennomsnittet både to og fem år etter oppstart.

Slik fordelte de 805 ungdomsrettslærlingene seg som begynte i 2018 etter fem år:

– Oppnådd fag- eller svennebrev	689 lærlinger	85,6 prosent
– Fortsatt i lære	13	1,6
– Fullført læretid, uten fagbrev	21	2,6
– Ute av lære uten å ha fullført	82	10,2

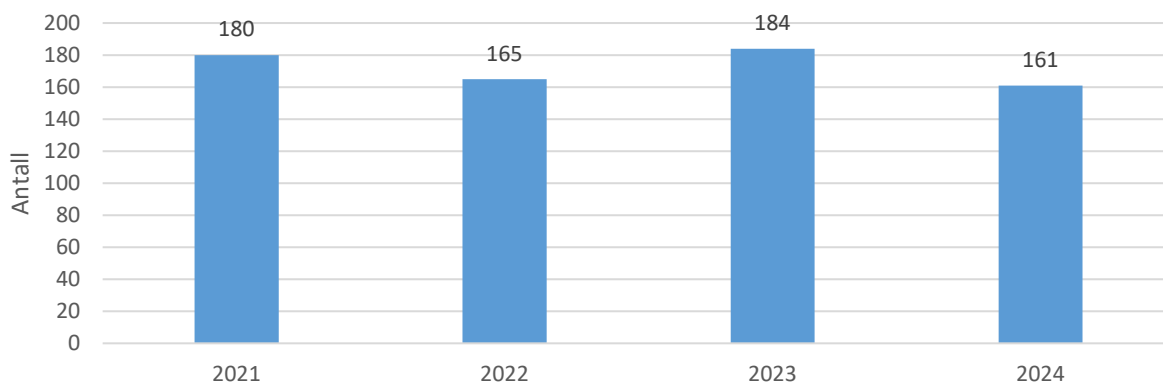
116 av 805 lærlinger hadde ikke oppnådd fagbrev fem år etter oppstart. En betydelig gevinst kan hentes ved å redusere frafallet og øke andelen som består fagprøven.

2.7 Årlig heving av lærekontrakter

Heving av lærekontrakter innebærer avslutning av en lærekontrakt før den planlagte sluttdato. Dette må alltid skje i samsvar med bestemmelsene i Opplæringsloven og involverer en formell prosess som sikrer rettfærdig behandling av både lærling og lærebedrift.

Neste tabell viser årlig hevinger av lærekontrakter for lærlinger (inkludert elever med alternativ Vg3 i skole) med ungdomsrett:

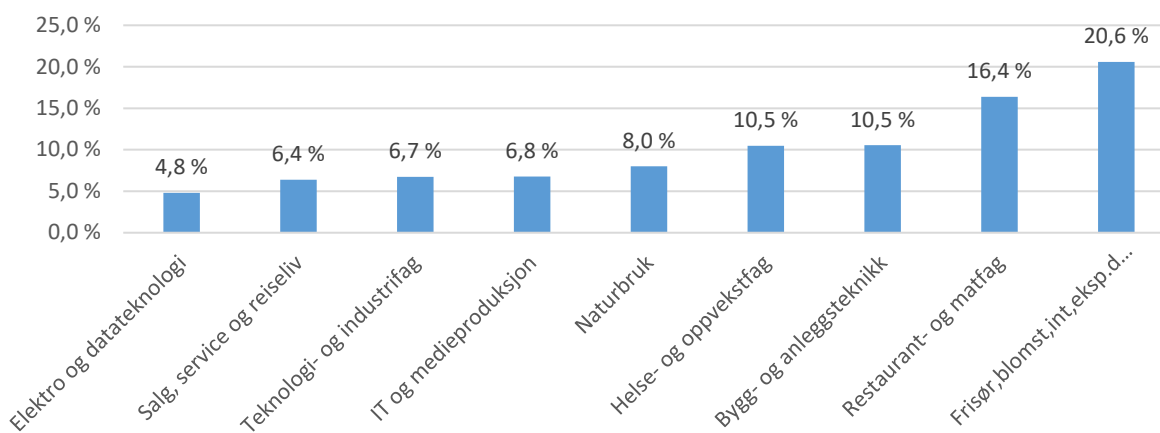
Hevinger av lærekontrakter (med ungdomsrett) i Nordland 2021– 2024



Figur: Hevinger av lærekontrakter 2021 - 2024 (Kilde: Qlik Sense)

I 2024 endte omtrent 8 prosent av lærekontraktene (med ungdomsrett) med heving ifølge Qlik Sense, en liten nedgang fra 2023 da tallet var 9 prosent. Dette representerer en positiv utvikling. Det er verd å merke seg at årlig frafall fra læretiden er høyere enn frafall fra skolen, med 8 prosent i motsetning til 3,8 prosent. Antall årlige hevinger har variert noe over de siste fire årene.

Hevinger av lærekontrakter (med ungdomsrett) per utdanningsprogram i Nordland 2024



Figur: Hevinger av lærekontrakter per utdanningsprogram Nordland 2024 (Kilde: Qlik Sense)

Elektro og datateknologi utmerker seg med et stabilt lavt frafall, i motsetning til fag som Frisør, blomster, interiør og eksponeringsdesign, samt Restaurant- og matfag, som har den høyeste andelen hevinger i 2024.

Når en lærekontrakt blir hevet, fyller lærlingene ut en sluttmelding der de må oppgi årsaken til hevingen. For ungdomslærlingene er de hyppigst oppgitte årsakene følgende:

- Personlige årsaker: 45 hevinger,
- Feilvalg: 39 hevinger,
- Flytting: 20 hevinger
- Brudd på arbeidslivets regler: 15 hevinger,
- Andre årsaker (ikke oppgitt): 12 hevinger,
- Fått arbeid: 5 hevinger.

De fleste hevinger skjer etter lærlingens eget ønske.

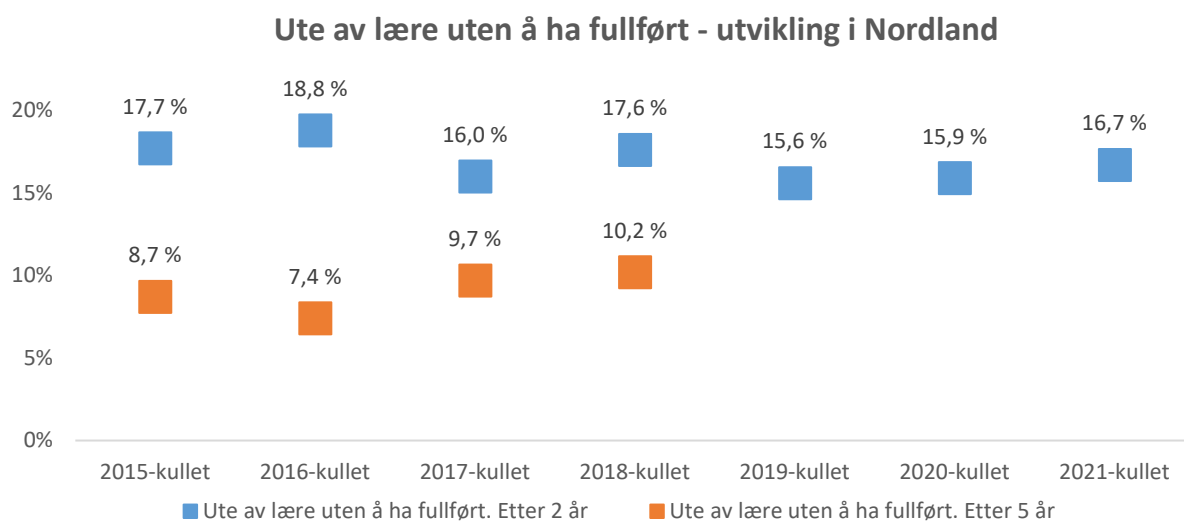
Voksne lærlinger og lærlinger uten rett har en noe høyere andel hevede kontrakter enn ungdomslærlingene. De vanligste årsakene til dette er personlige grunner, feilvalg og flytting.

I 2024 var det svært få hevinger blant lærekandidater med opplæringskontrakt, noe som er positivt. På grunn av at dette er en svært liten gruppe, kan det av personvern hensyn ikke oppgis detaljerte informasjon her.

2.8 Ute av lære uten å ha fullført for kullet

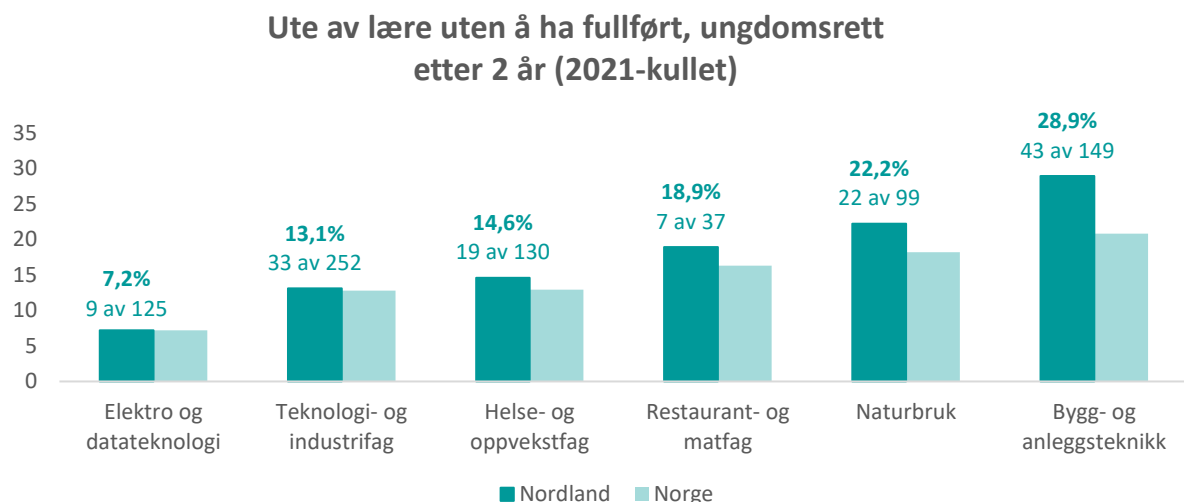
Status 'Ute av lære uten fullføring' kan være en konsekvens av heving av lærekontrakten, men det kan også være en mer generell betegnelse for situasjoner hvor lærlingen avslutter opplæringen før fullføring, uten at det nødvendigvis involverer en formell heving.

Utdanningsdirektoratet publiserer statistikk som viser andelen lærlinger som er ute av lære per kull, både to og fem år etter kontraktsinngåelse.



Figur: Ute av lære uten å ha fullført, ungdomsrett etter 2 år (2021-kullet) (Kilde: Utdanningsdirektoratet)

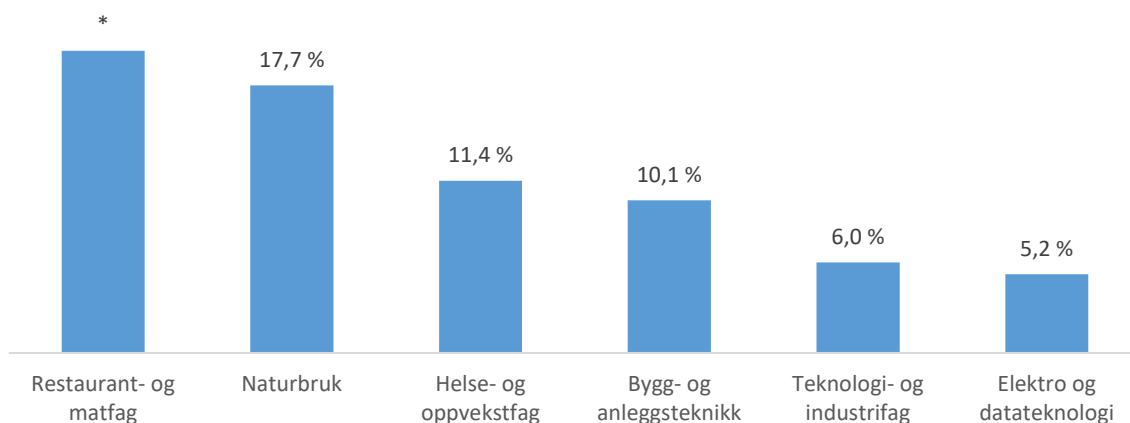
Det er fortsatt en betydelig andel lærlinger som forlater læretida uten å fullføre, og dette punktet bør være gjenstand for oppmerksomhet.



Figur: Ute av lære uten å ha fullført, ungdomsrett etter 2 år (2021-kullet) (Kilde: Utdanningsdirektoratet)

Bygg- og anleggsteknikk, Naturbruk samt Restaurant- og matfag utmerker seg med en høy andel lærlinger som forlater læretida uten å fullføre etter to år for 2021-kullet.

Ute av lære uten å ha fullført, ungdomsrett etter 5 år (2018-kullet)



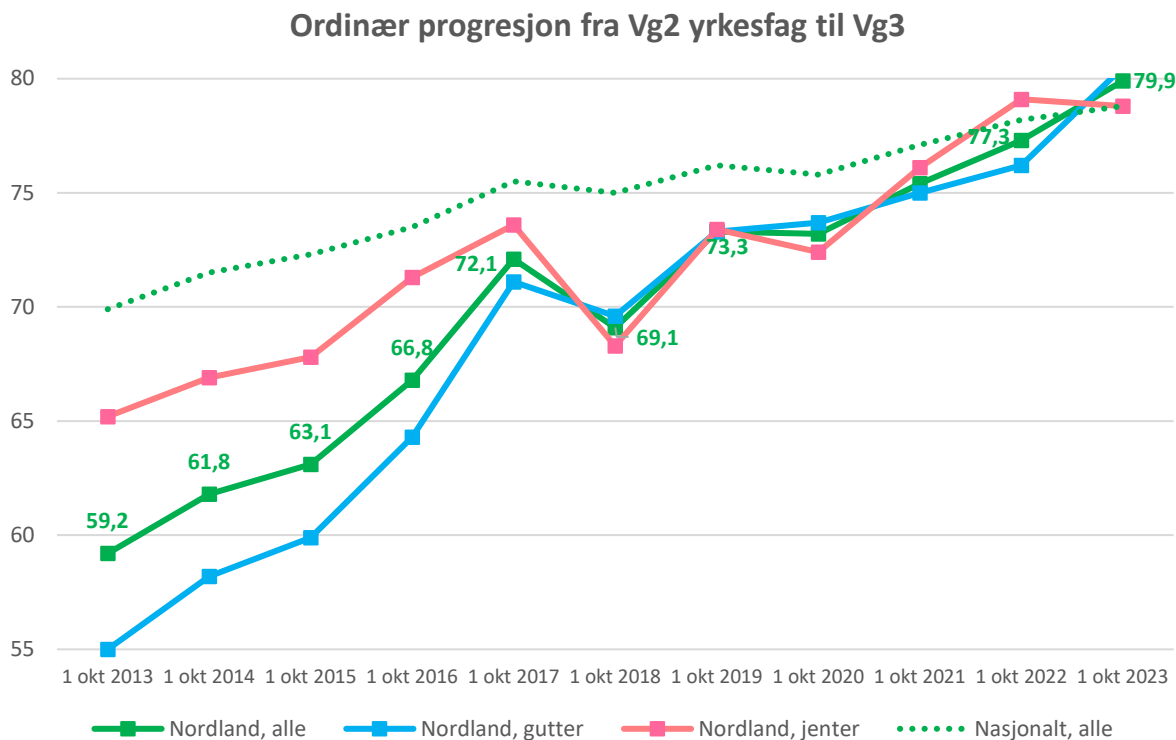
Figur: Ute av lære uten å ha fullført, ungdomsrett etter 5 år (2021-kullet) (Kilde: Utdanningsdirektoratet)

Situasjonen for Bygg- og anleggsteknikk forbedrer seg betydelig etter fem år, mens Restaurant- og matfag samt Naturbruk fortsatt erfarer en høy andel lærlinger som forlater læretida uten fullføring.

2.9 Overgang - progresjon mellom Vg2 og Vg3 på yrkesfag

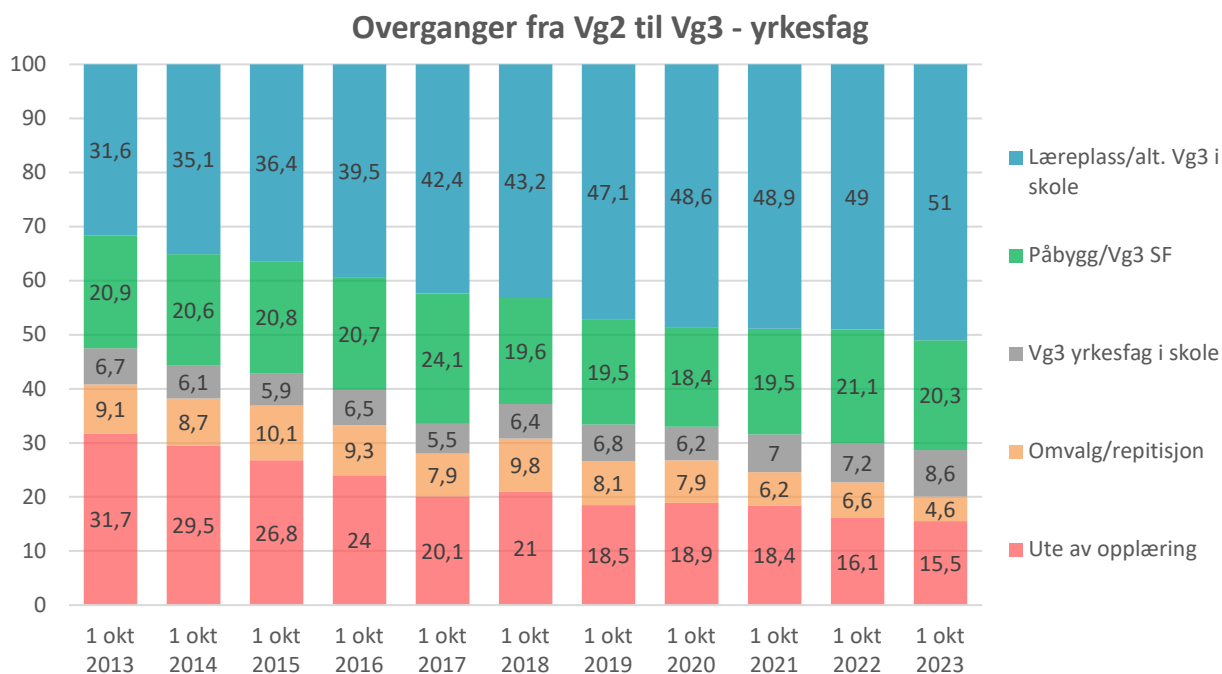
De fleste yrkesfaglige utdanningsløpene er organisert med to år i skole etterfulgt av to år i lære. Overgangen fra det å være elev til å skulle søke læreplass og bli ansatt som lærling i en bedrift oppleves av mange som problematisk. Det er både strukturelle og praktiske hindringer og personlige årsaker til at mange ikke kommer seg videre og ikke får fullført utdanningen sin. Denne overgangen omtales som den vanskelige overgangen i den videregående opplæringsstrukturen.

I Nordland har det vært en meget positiv utvikling på denne indikatoren de siste årene, og fylket har nådd 79,9 prosent. Dette er over det nasjonale snittet og representerer den beste noteringen hittil.



Figur: Ordinær overgang fra Vg2 til Vg3 yrkesfag, Nordland og nasjonalt (Kilde: Utdanningsdirektoratet)

Den største forbedringen siden 2013 ser man i andelen gutter fra yrkesfag som kommer seg videre til Vg3. Dette er en vesentlig del av forklaringen på hvorfor fullføringsandelen i Nordland har økt.



Figur: Ordinær progresjon fra Vg2 til Vg3 yrkesfag, utvikling (Kilde: Utdanningsdirektoratet)

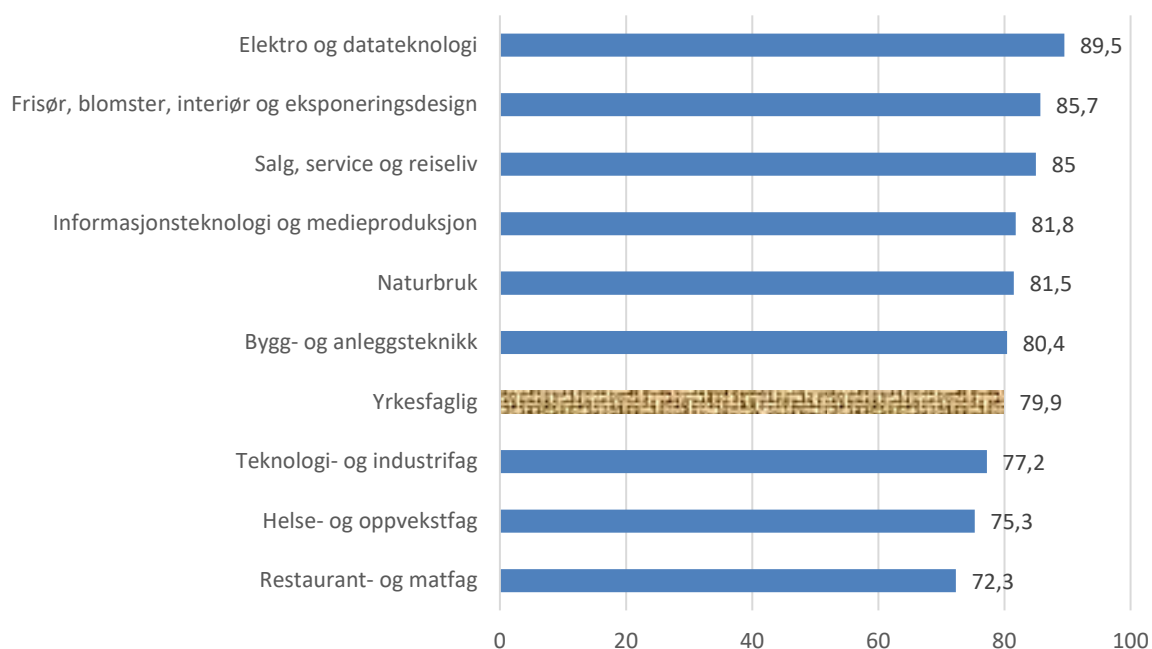
Andelen yrkesfagelever fra Vg2 som får lærekontrakt, har økt de siste årene. Også overgang til Vg3 påbygging regnes som ordinær overgang og andelen her har stort sett ligget rundt 20 prosent. Dessuten er det 8,6 prosent som tar et yrkesfaglig Vg3. Figuren viser også at 4,6

prosent tar Vg2 på nytt, som oftest er det omvalg. Andelen elever, som er utenfor opplæring per 1 oktober, har minket i takt med at andelen som oppnår læreplass har vokst.

Arbeidet med å fremskaffe lærekontrakter til alle yrkesfagelever som ønsker å gå i lære har blitt høyt prioritert de siste ti årene, både nasjonalt og i Nordland. Dette arbeidet har gitt merkbare resultater, og mange aktører er involvert i prosessen. Det praktiske samarbeidet skjer lokalt mellom skoler, bedrifter, samarbeidsorgan for lærebedrifter (opplæringskontorer) og andre relevante organisasjoner. Næringslivet i Nordland er bevisst på nødvendigheten av å rekruttere og lære opp ungdommer for å møte det stadig økende behovet for arbeidskraft.

De fleste yrkesfaglige utdanningsprogrammene har nå en høy andel elever som har ordinær progresjon til Vg3, Elektro og datateknologi høyest med 89,5 prosent og Restaurant- og matfag lavest med 72,3 prosent i 2023.

Ordinær progresjon fra Vg2 til Vg3 yrkesfag per utdanningsprogram per 2023



Figur: Ordinær progresjon fra Vg2 til Vg3 yrkesfag per utdanningsprogram (Kilde: Utdanningsdirektoratet)

Det er betydelige kjønnsforskjeller når det gjelder hvilken type Vg3 elever velger for å fullføre opplæringsløpet sitt. Majoriteten av yrkesfagguttene følger den tradisjonelle fagopplæringsmodellen, som innebærer to år i skole etterfulgt av læretid i bedrift. Bare drøyt 11 prosent av guttene velger påbygging til generell studiekompetanse. Jentene, derimot, fordeler seg mer likt mellom påbygging og lære. Spesielt innen Helse- og oppvekstfag, der jentene utgjør et stort flertall, er det mange som velger påbygging fordi de ønsker å studere videre og ha en fremtidig karriere i helse- eller barnehagesektoren på et høyere nivå enn fagarbeider. Dette valget kan delvis være påvirket av lønnsnivået i disse yrkene.

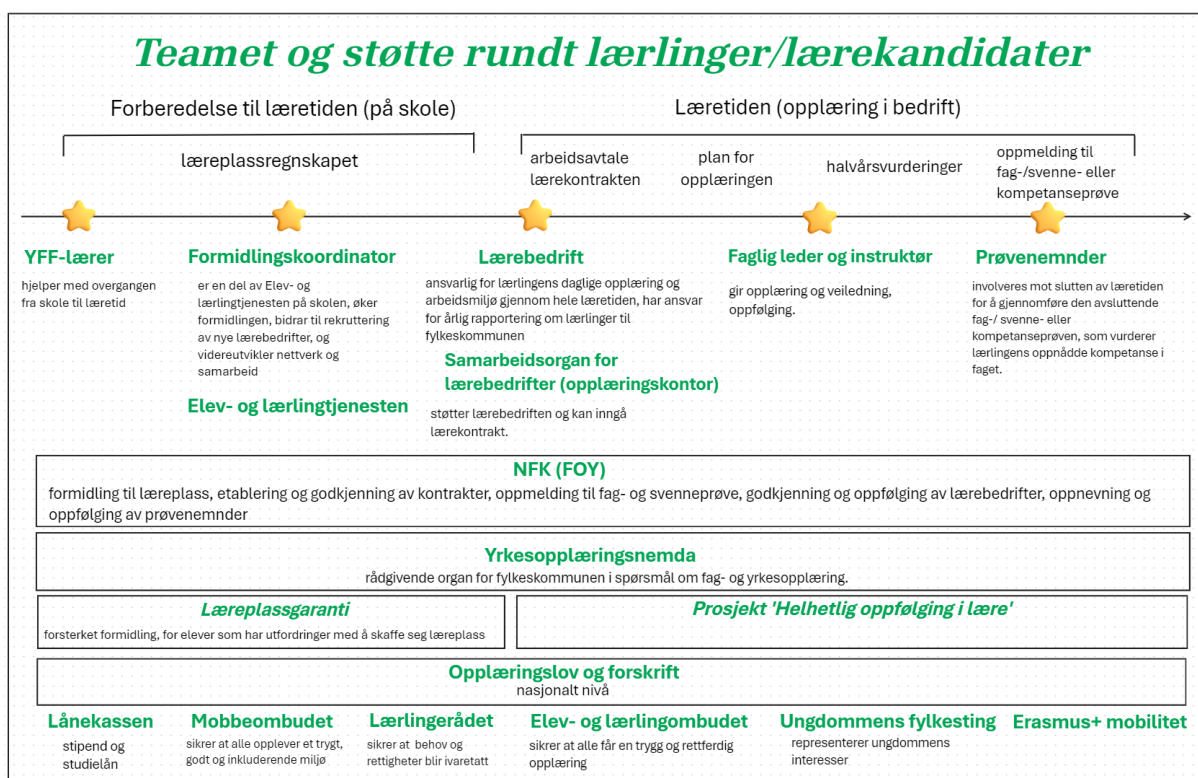
Det var 232 ungdommer som var ferdige med Vg2 yrkesfag, men som stod utenfor videregående opplæring per 1. oktober 2023. En del av disse var læreplassøkere som enda ikke hadde fått kontrakt. Formidling til læreplass har en topp tidlig på høsten, men nye kontrakter inngås hele året. Derfor var det en del av disse ungdommene som nok fikk kontrakt senere på høsten.

Tidligere var det et klart skille i opplæringsløpet for yrkesfagelever mellom toårig skoleopplæring og toårig opplæring i bedrift, noe som førte til at mange unge ikke kom seg videre etter de to årene på skole. For å forbedre denne situasjonen ble det nødvendig å se opplæringsløpet som en helhet på fire år. Skolene fikk dermed et større ansvar for å sikre at elevene fullfører og består hele løpet.

Et sentralt tiltak i denne sammenhengen var ansettelsen av formidlingskoordinatorer ved skolene, som har blitt nøkkelpersoner i arbeidet med å hjelpe elever med å søke læreplass. Disse koordinatorene samarbeider med yrkesfaglærere og skolens ledelse for å etablere forbindelser til næringslivet, opplæringskontorer og potensielle lærebedrifter, noe som bidrar til gode overganger mellom skole og læretid.

En viktig metode for å skape kontakt mellom bedrifter og elever er samarbeidet om faget yrkesfaglig fordypning, der elevene får praksis i mulige lærebedrifter i løpet av Vg1 og Vg2.

Per i dag finnes det et støtteapparat rundt nåværende og fremtidige lærlinger samt lærekandidater, bestående av ulike aktører og ordninger som støtter dem gjennom hele opplæringen i bedrift. Denne bistanden sikrer at både lærlinger og lærekandidater får den oppfølgingen og de ressursene de trenger for å lykkes i læretiden. Figuren nedenfor presenterer en helhetlig oversikt over støtteapparatet som er etablert for å sikre optimal progresjon og utvikling for lærlinger og lærekandidater.



Figur: Teamet og støtte rundt lærlinger/lærekandidater (Kilde: NFK)

En del av støtteapparatet er prosjektet 'Helhetlig oppfølging i lære', som varer fra januar 2024 til juni 2026, med mål om å utvikle rutiner for systematisk oppfølging av lærlinger og lærekandidater gjennom læretiden, for å øke gjennomføringen for disse gruppene i Nordland.

2.10 Læringsmiljø for lærlinger

Lærlingundersøkelsen er en elektronisk basert spørreundersøkelse som skal gi lærlinger muligheten til å formidle oppfatninger om opplæringen og andre forhold som er sentrale for læringsutbyttet og læringsmiljøet. Undersøkelsen gir viktig informasjon om kvaliteten på og utfordringene for fagopplæringen, og gir mulighet til å sammenligne resultater over tid og slik få et bilde av opplæringen som gis. Funn fra undersøkelsen kan være et viktig verktøy for både instruktører og faglige ledere, for opplæringskontor og lærebedrifter, for skoleeier og nasjonale utdanningsmyndigheter.

Lærlingundersøkelsen er en del av et kvalitetssystem i fagopplæringen som er utviklet av Utdanningsdirektoratet. Tidligere analyser viser at et støttende arbeidsmiljø, opplevelse av læringsmuligheter og faglig trivsel er viktig for at lærlinger og lærekandidater skal være fornøyd med opplæringen på arbeidsplassen.

De som ble invitert til å svare på undersøkelsen, er lærlinger og lærekandidater som har vært i lære mer enn elleve måneder per 1. oktober, det vil si andreårslærlinger. Høsten 2024 var deltakelsen på 46,5 svarprosent mens svarprosenten i 2023 var 51,3 prosent. Dette gir et akseptabelt grunnlag for å trekke konklusjoner når det gjelder lærlingenes opplevelse av læretiden og læringsutbyttet.

Nordland har fortsatt gode resultater på Lærlingundersøkelsen på alle hovedindikatorene unntatt én, 'Skolen som forberedelse'. Det gjelder opplæring i skole som forberedelse til opplæring i arbeidslivet. Flertallet av lærlingene er fornøyd med status på kvalitetsområdet. Resultat fra Lærlingundersøkelsen endrer seg lite fra år til år.

Indikator	Høst 2018	Høst 2019	Høst 2020	Høst 2021	Høst 2022	Høst 2023	Høst 2024
Yrkesfaglig fordypning	3,9	4,0	4,0	4,0	4,0	4,0	4,1
Skolen som forberedelse	3,7	3,7	3,6	3,6	3,5	3,6	3,6
Motivasjon	4,1	4,1	4,3	4,3	4,2	4,3	4,2
Trivsel	4,4	4,3	4,3	4,3	4,2	4,3	4,3
HMS	4,0	4,0	4,2	4,2	4,2	4,3	4,3
Medvirkning, veiledning, egenvurdering	3,9	3,9	3,9	3,9	3,9	3,9	4,0
Halvårsvurdering	4,1	4,2	4,3	4,3	4,3	4,4	4,3
Fagprøven	3,7	3,7	3,7	3,7	3,6	3,7	3,6

Tabell: Hovedfunn Lærlingundersøkelsen, utvikling (Kilde: Utdanningsdirektoratet)

Det generelle inntrykket er at lærlingene er sterkt motiverte og opplever god opplæring i bedriftene. Flertallet mener de får opplæring i tråd med læreplanen for faget, at veiledningen er god og at de har den forskriftsbestemte halvårssamtalen der de får informasjon om kompetansen sin i faget og hvordan de skal gå fram for å utvikle den videre. Lærlingene har rett til å delta i vurderingen og de skal læres opp til å reflektere over egen læring og faglige utvikling. Svar i Lærlingundersøkelsen tyder på at disse rettighetene blir godt ivaretatt.

57 prosent av lærlingene hadde praksis i bedrift i YFF-faget både på Vg1 og Vg2, 26 prosent hadde dette kun på Vg2. Andelen av lærlinger uten utplassering har sunket fra 13,9 prosent i 2023 til 12,2 prosent i 2024. 58 prosent er helt eller nokså enig i at lærerne hadde god innsikt i arbeidslivet. Bare rundt 5 prosent var misfornøyd med dette. 60 prosent mener at utstyret

på skolen var godt nok. De aller fleste lærlingene trives på arbeidsplassen og med kollegaene. 80 prosent er fornøyd med opplæringen i svært stor eller nokså stor grad. Dette tyder på at både det sosiale og det faglige er vel ivaretatt.

Lærlingene i Nordland anser seg for å være svært motiverte for opplæringen de får i bedrift med hele 93 prosent som er motivert i svært stor eller nokså stor grad. Dette henger sammen med at de liker arbeidsoppgavene og gleder seg til å gå på arbeid. Det er bare en liten del lærlinger (1,4 prosent) som er usikre på om de har valgt rett fag.

Trygt miljø – mobbing i bedrift

Det er en lavere andel lærlinger som opplever seg mobbet eller trakassert høsten 2024 enn tidligere år. Andelen er relativt lik på alle utdanningsprogrammene med noen unntak. Det er så få respondenter og svar bak mobbetallene at ikke alle detaljer kan offentliggjøres.

Er du blitt mobbet på arbeidsplassen de siste månedene?	Høst 2022	Høst 2023	Høst 2024
Ikke i det hele tatt	84,68 %	85,12 %	86,5%
En sjelden gang	11,21 %	10,01 %	10,2%
2-3 ganger i måneden	2,55 %	2,43 %	1,6%
Omtrent en gang i uken	1,13 %	*	*
Flere ganger i uken	0,43 %	*	*

Tabell: Mobbing (Kilde: Utdanningsdirektoratet)

2.11 Yrkesfaglig rekvalifisering

Yrkesfaglig rekvalifisering er en rettighet som ble formalisert i den nye opplæringsloven som trådte i kraft 1. august 2024, selv om praksisen bak denne ordningen har eksistert i Nordland i flere år. Personer som allerede har oppnådd en studiekompetanse eller en yrkeskompetanse har rett til opplæring frem mot én ny sluttkompetanse innenfor et yrkesfaglig utdanningsprogram. Dette er fastslått i opplæringsloven § 18-4.

I praksis betyr denne ordningen ofte direkte læretid i bedrift, hvor de som allerede har fellesfag fra før kan fokusere på den spesifikke yrkesfaglige delen av utdanningen. Hvis man allerede har to sluttkompetanser og ønsker å oppnå en tredje, må man gjøre det som praksiskandidat eller benytte privatistordningen. I Nordland var det omkring 340 løpende kontrakter i 2024 og 402 løpende kontrakter i 2023 som er relatert til yrkesfaglig rekvalifisering.

3. Videregående opplæring for voksne

Kompetanse er en nøkkelressurs for å sikre et robust og attraktivt arbeidsmarked i Nordland, og velfungerende arbeidsmarkeder er avgjørende for lokal og regional samfunnsutvikling. For å møte arbeidslivets kompetansebehov spiller videregående opplæring for voksne en viktig rolle.

Gjennom kompetansestrategien og Kompetanseforum Nordland har Nordland fylkeskommune etablert et tett samarbeid med sentrale arbeidslivsaktører som fokuserer på felles målsetninger og behovsavklaringer for å styrke nordlandssamfunnet.

I dagens samfunn, preget av raske endringer og digitalisering, blir det stadig viktigere å lære hele livet. For å møte etterspørselen etter arbeidskraft og kravene til kompetanse, må mange voksne kontinuerlig utvikle sin kompetanse. I tillegg er det avgjørende at de som i dag står utenfor arbeidslivet, får muligheten til å kvalifiseres inn i utdanning og arbeid.

Kompetanseløft for voksne, vedtatt i fylkestinget (FT-sak 094/2022), vektlegger at videregående opplæring for voksne skal tilpasses den enkelte, være fleksibel og i størst mulig grad tilgjengelig der man bor. Dette sikrer at opplæringen kan kombineres med arbeid og omsorgsoppgaver.

Videregående opplæring for voksne (VOV), et begrep introdusert i den nye opplæringsloven, gjennomgår for tiden betydelige endringer som følge av nytt regelverk. Denne overgangsfasen medfører omfattende justeringer i hvordan opplæringen for voksne organiseres og gjennomføres.

Implementeringen av nye retningslinjer i opplæringen for voksne medfører vesentlige endringer i struktur, målgrupper og organisering. Denne komplekse overgangsprosessen krever tid, ressurser og grundig evaluering av eksisterende praksis. Et tett samarbeid mellom utdanningsmyndigheter, skoler og andre aktører er avgjørende for å etablere og finjustere nye systemer og praksiser. Overgangsperioden forventes å strekke seg over en lengre tidsperiode, mens sektoren tilpasser seg de nye rammene for videregående opplæring for voksne.

Nordland fylkeskommune har startet arbeid med implementeringen av flere tiltak knyttet til endringer i regelverket for å styrke videregående opplæring for voksne. Først og fremst bygger man på eksisterende utdanningstilbud for å skape et solid fundament. For å effektivisere prosessen har man opprettet et eget inntakskontor for voksne, samt spesialiserte VOV-avdelinger med dedikerte ledere. Videre har forsøk med modulstrukturert fag- og yrkesopplæring for voksne og kombinasjonsforsøket blitt utviklet til permanente tilbud, noe som gir deltakerne en fleksibel og tilpasset læringsopplevelse. NFK tilbyr også forsterket norskopplæring for å møte språklige behov.

Det er viktig å understreke at denne rapporten omfatter aktiviteten i videregående opplæring for voksne over en periode som spenner over tre distinkte faser: tiden under det gamle regelverket (tidligere praksis), overgangsperioden (tilpasningsfasen), og perioden etter implementeringen av det nye regelverket.



Figur – Tidslinje (Kilde: NFK)

Endringene i lovverket

Fullføringsreformen

Stortingsmeldingen om Fullføringsreformen ble vedtatt av Stortinget i 2021 og foreslår over 100 tiltak for å forbedre videregående opplæring. Utdanningsdirektoratet jobber med oppfølging av disse tiltakene, som har en tidshorison på ti år. Målet er å kvalifisere ungdom og voksne til å møte kravene i utdanning og arbeidsliv, samt å oppdatere sin kompetanse gjennom hele livet. Flere av rettighetene fra reformen er innført med den nye opplæringsloven.

Et viktig tiltak er modulstrukturert opplæring, som skal gjøre det lettere for voksne å ta fagbrev og møte arbeidslivets behov for kvalifisert arbeidskraft. Denne tilnærmingen til opplæring tilpasser seg voksnes livssituasjon, slik at de enklere kan veksle mellom opplæring, arbeid og andre forpliktelser. Det er for tiden 13 lærefag med modulstrukturerte læreplaner.

Disse endringene er avgjørende for å skape et mer inkluderende og fleksibelt utdanningssystem som møter behovene til voksne.

Ny opplæringslov

Den nye opplæringsloven, som trådte i kraft 1. august 2024, inkluderer flere rettigheter fra fullføringsreformen og viderefører mye av innholdet fra den gamle loven, men med viktige endringer og tydeliggjøringer.

Viktige endringer knyttet til fullføringsreformen:

- **Utvidet rett til videregående opplæring:** Retten til videregående opplæring er nå utvidet til å gjelde helt frem til oppnådd studie- eller yrkeskompetanse, kjent som fullføringsretten (§5-1 og §18-3). Dette er en betydelig endring fra den tidligere loven, som ga rett til tre års opplæring.
- **Særskilte rettigheter for voksne:**
 - Voksne kan fra det året de fyller 19 år søke videregående opplæring spesielt organisert for voksne (§18-3).
 - De har rett til opplæring i en av tre sluttkompetanser (§18-3) og yrkesfaglig re-kvalifisering (§18-4).
 - Det er også rett til læreplass eller annet tilbud i videregående opplæring (§18-6) og rett til påbygging for de med yrkeskompetanse uten fellesfag (§18-7).

- **Tilpasning av opplæring:** Opplæringen skal bygge på den enkeltes kompetanse (§19-1) og tilpasses deltakernes livssituasjon (§19-2). Individuell tilrettelegging er også en del av tilbudet (§19-5).
- **Språkopplæring:** Voksne har rett til forsterket opplæring i norsk (§19-8 og deler av §6-5).

Fylkeskommunene har ansvar for å dimensjonere tilbudet til voksne, på samme måte som for ungdom. Disse endringene vil styrke mulighetene for voksne både de som står utenfor utdanning og arbeidslivet, samt de som ønsker å bygge videre på sin eksisterende kompetanse.

Ny opplæringsforskrift

Den nye opplæringsforskriften for videregående opplæring for voksne innfører flere viktige retningslinjer som har som mål å tilpasse opplæringstilbudet til voksnes behov. Her er noen av de sentrale punktene:

- Søkere skal ikke få tilbud om opplæring i hele fag eller moduler som de har fått godkjent gjennom realkompetansevurdering (§13-2).
- Søkere til VOV kan søke fortløpende. Søkere må føre opp tre sluttkompetanser i prioritert rekkefølge innenfor det fylkeskommunen tilbyr (§13-3).
- Inntaksrekkefølge (§13-4).
- Realkompetansevurderingen danner grunnlaget for opplæringstilbudet (§13-5).
- Formidling av voksne til læreplass (§13-6).
- Modulstrukturerte læreplaner kan brukes i opplæringen fra 1. august 2024, og skal være i bruk senest fra 1. august 2025 (§23-6).

Modulstrukturert opplæring som hovedmodell i VOV

Modulstrukturert opplæring er nå hovedmodellen for videregående opplæring for voksne (VOV) og tilpasser seg den enkeltes ønskede sluttkompetanse. Etter en kartlegging kan voksne starte på aktuelle moduler i relevante fag, og opplæringen skal tilpasses deres behov, kompetanse og livssituasjon.

Modulstrukturert opplæring kan gjennomføres på ulike arenaer, inkludert introduksjonsprogrammet, arbeidsmarkedstiltak (NAV), bedrifter og skoler.

Det er for tiden 13 lærefag med modulstrukturerte læreplaner:

- Helsearbeiderfaget
- Betongfaget
- Rørleggerfaget
- Maler- og overflateteknikkfaget
- Renholdsoperatørfaget
- Salgsfaget
- Kokkfaget
- Ernæringskokkfaget
- Logistikkfaget
- Gjenvinningsfaget

- Produksjonsteknikkfaget
- *Snekkerfaget med fordypningsområde**
- *Fiske og fangst**

**under utviklingsarbeid*

I tillegg til de nevnte fagene finnes det også 'Norsk og samfunnskunnskap' og 'Norsk og samfunnskunnskap for språklige minoriteter' som modul 1.

Videreføring og forsterkning av integreringspolitikken

Den nye opplæringsloven forsterker integreringspolitikken ved å fokusere på tidlig integrering av innvandrere gjennom opplæring, utdanning og arbeid. Loven legger vekt på at innvandrere skal få gode norskkunnskaper, forståelse av norsk samfunnsliv, og formelle kvalifikasjoner som bidrar til økonomisk selvstendighet.

Ved å åpne opp for at flere nyankomne innvandrere kan ta grunnutdanning, videregående opplæring og fagbrev som en del av introduksjonsprogrammet, styrkes mulighetene for innvandrere til å delta i arbeidslivet. Dette er i tråd med hovedlinjene i norsk integreringspolitikk, som vektlegger at innvandrere og deres barn skal kunne bidra til fellesskapet ved å bruke sine ressurser.

Fylkeskommunens ansvar for regionalt integreringsarbeid, inkludert karriereveiledning og utvikling av planer for kvalifisering av innvandrere, understreker lovens mål om å gi innvandrere bedre muligheter for varig tilknytning til arbeidslivet.

Integrert språk- og fagopplæring er en viktig del av den modulerte opplæringen for voksne som bidrar til å styrke mulighetene for innvandrere. Denne tilnærmingen gjør det mulig for deltakere å lære norsk samtidig som de lærer fag, noe som bidrar til en mer helhetlig utdanningsopplevelse. Det er ingen krav til forkunnskaper i norsk, noe åpner opp for at flere kan delta. Kompetansemålene i denne opplæringen inkluderer både faglig og språklig kompetanse, slik at deltakerne får en solid forståelse av faget samtidig som de utvikler sine norskkunnskaper. Dette integrerte opplegget er spesielt gunstig for voksne som ønsker å kvalifisere seg for arbeidslivet eller videre utdanning, da det gir dem muligheten til å bygge både faglig og språklig kompetanse parallelt.

Forsterket opplæring i norsk

Den nye opplæringsloven gir voksne rett til forsterket opplæring i norsk i videregående opplæring (§ 19-8) samt rett til individuell tilrettelegging i opplæringen (§ 19-5).

I Nordland refererer forsterket opplæring i norsk til en rekke tiltak som er rettet mot elever med svake ferdigheter i norsk. Tiltakene inkluderer:

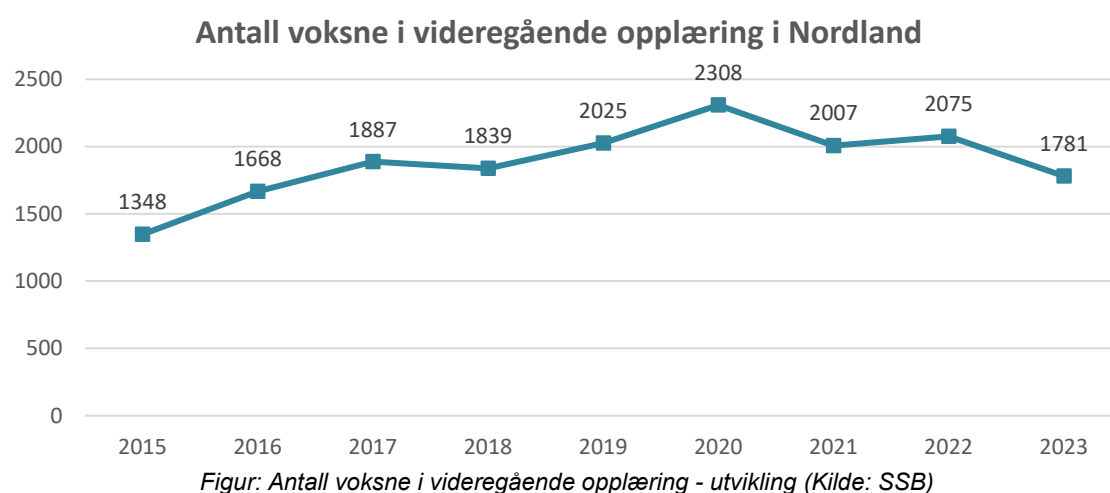
- Digitalt intensivkurs i norsk
- Tilrettelegging for språk i opplæringen
- Språkstøtte i lærebedrifter

Målgruppen for forsterket norskopplæring omfatter alle som tas opp i VOV (videregående opplæring for voksne) og har et språknivå under B1.

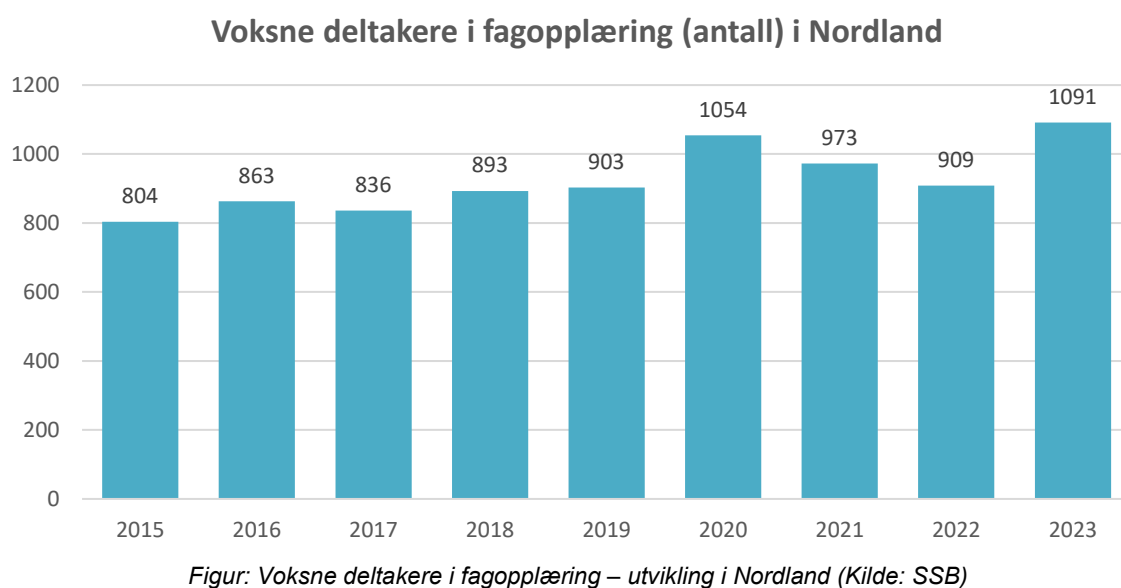
Deltakerne søker ordinær plass i VOV, og skal derfor ikke søke spesifikt om forsterket norskopplæring.

- Ved opptak må søkere som har bodd i Norge i mindre enn 10 år og ikke kan dokumentere språkferdigheter med en test som er mindre enn ett år gammel, gjennomføre en språkkartlegging ved Karrieresenteret.
- Resultatet av denne språkkartleggingen danner grunnlaget for vedtak om forsterket norskopplæring.

I 2023 var det 1781 voksne deltakere i videregående opplæring i Nordland ifølge SSB. Det er en nedgang på 14 prosentpoeng sammenlignet med året før. 1473 deltakere tok yrkesfag. Hoveddelen studerer enten Helse- og oppvekstfag eller tar Påbygg til generell studiekompetanse.



Den følgende figuren viser utviklingen i antall voksne deltakere i fagopplæring i Nordland over tid, med en merkbar økning i 2023. Flere voksne velger å gå direkte ut i lære, delta i modulbaserte tilbud eller ta fagbrev på jobb, i stedet for å følge den tradisjonelle veien med Vg1 og Vg2 i skole som ordinære elever.



En stor andel av voksne i videregående skole er innvandrere og bosatte flyktninger. Det medfører også at mange av de voksne deltakerne har et annet morsmål enn norsk og at det varierer i stor grad hvor godt de behersker norsk og engelsk før de begynner.

Flere kvinner enn menn søker videregående opplæring som voksne, og denne trenden har vært tydelig i flere år.

De aller fleste voksne som søker videregående opplæring, tar et yrkesfaglig program med sikte på yrkeskompetanse med fag- eller svennebrev.

Karriere Nordland

Karriere Nordlands hovedoppgave er å tilby karriereveiledning for innbyggere over 19 år og karriereveiledning av nyankomne flyktninger i henhold til integreringsloven.

I tillegg omfatter tjenesten:

- rettsvurdering,
- innsøking til realkompetansevurdering,
- formidling og innsøking til videregående opplæring,
- samarbeid med de lokale videregående skolene om tilbud i videregående opplæring for voksne (VOV).

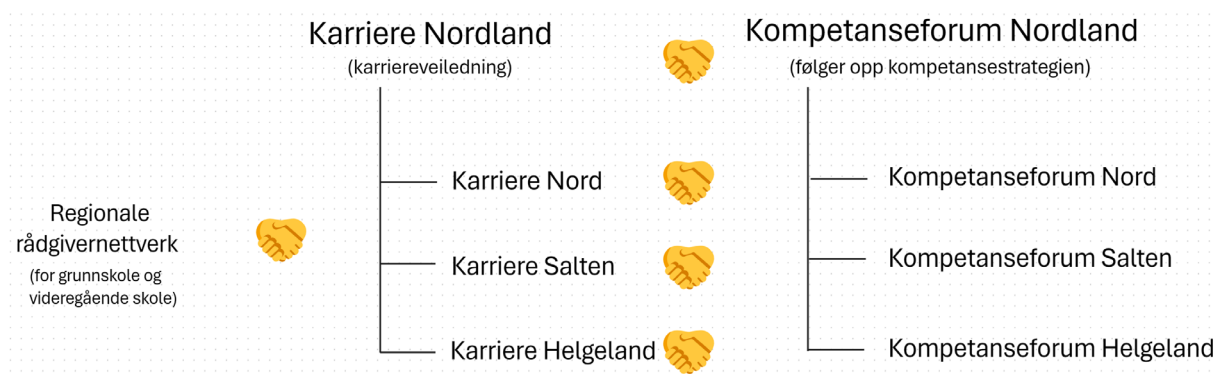
Videre følger karrieresentrene opp deltakere i Nettskolen i Nordland ved studieverkstedene. Karriere Nordland fungerer dessuten som ressurs- og kompetansesenter for skoleverket og rådgivertjenesten.

Regionalt partnerskapsarbeid

Karriere Nordland er delt i tre regioner: Karriere Nord, Karriere Salten og Karriere Helgeland. I hver region er det et regionalt kompetanseforum, som er underlagt Kompetanseforum Nordland. Det er rektor og senterleder i hver region som er ansvarlig for de regionale kompetanseforumene. Fra 01.01.2025 blir Karriere Nordland organisert som en egen organisasjon og ny leder vil bli den som leder de regionale forumene sammen med sine avdelingsledere.

Karriere Nordland har ni rådgiverkoordinatorer rundt i fylket som drifter de regionale rådgivernettverkene. Disse nettverkene består av rådgivere fra grunnskole og videregående skole. I perioden 01.01.2024 – 01.10.2024 ble det gjennomført 2917 karriereveiledningssamtaler med 1827 kandidater.

Tiltaket *Fullført* er utvidet fra Bodø og Fauske til også Narvik og Mo i Rana. *Fullført* er et of-fentlig samarbeid mellom NAV Nordland og Nordland fylkeskommune. Karriere Nordland er i samarbeid med NAV i gang med å prøve ut en modell for karriereveiledning av NAV-brukere, finansiert med prosjektmidler fra Arbeids- og velferdsdirektoratet. Denne modellen skal på sikt rulles ut til alle lokale NAV-kontor og alle lokasjoner i Karriere Nordland.



Figur – Karriere Nordland og Kompetanseforum Nordland

Kompetanseforum Nordland

Nordland fylkeskommune har ansvar for å koordinere og utvikle den regionale kompetansepolitikken i fylket. Dette omfatter å kartlegge regionale kompetansebehov, formidle behov til tilbydere og tilrettelegge for etterspurte opplærings- og utdanningstiltak. I statsbudsjettet for 2025 gis også fylkeskommunen forvaltningsansvaret for tilskudd til de regionale studiesentrene.

Kompetanseforum Nordland er et av verktøyene som skal realisere dette arbeidet og skal stimulere til samarbeid mellom utdannings- og arbeidslivsaktører gjennom å skape felles møteplasser, samt sørge for informasjonsflyt og kunnskapsdeling.

Kompetanseforum Nordland består av fire ulike grupper. En styringsgruppe som ledes av fylkesråd for utdanning og kompetanse Joakim Sennesvik, og har et overordnet ansvar for det helhetlige arbeidet til Kompetanseforum Nordland. Medlemmene i styringsgruppen representerer store regionale kompetanseaktører som NAV, LO, NHO, KS, UiT, Nord universitet, Statsforvalteren i Nordland, Helse nord, Distriktssenteret, Kompetanseforbundet og Nordland fagskole. I tillegg finnes det tre regionale forum som er tilknyttet Karriere Nordland, med aktivitet i henholdsvis nordfylket (Ofoten, Lofoten og Vesterålen), Salten og Helgeland.

De regionale kompetanseforumene skal med utgangspunkt i kompetansebehovene i sin region, mobilisere til relevante tilbud og tiltak. Forumene og synliggjøring av karrieremulighetene i regionen bidrar i tillegg til utvikling av Karriere Nordland. Medlemmene i de regionale forumene kommer fra både private og offentlige organisasjoner med interesser innen utdanning og kompetanse.

Sekretariat for Kompetanseforum Nordland tilrettelegger og fasiliterer styringsgruppens virksomhet og bidrar til å koordinere forumenes arbeid. Sekretariatet består av rådgivere fra avdeling for utdanning og kompetanse.

Hovedfokuset i fylkets kompetansearbeid er arbeidslivets kompetansebehov, og gjennom Kompetansestrategi for Nordland 2020-2024 har man hatt ambisjon om å øke kompetansen i befolkningen og styrke samarbeidet mellom arbeidslivet, utdanningssektoren, kunnskaps- og forskningsmiljø og virkemiddelaktører. Kompetansestrategien utløper i slutten av 2024 og vil bli erstattet med en ny temaplan for kompetanse.

Opplæringstilbud spesielt organisert for voksne

Nordland gikk over til ny søknadsportal for voksne 14. februar 2024. Visma InSchool tok over som saksbehandlingssystem av søknader fra voksne etter Vigo Voksen fra samme dato. Data er derfor hentet både fra Vigo Voksen og Visma InSchool i denne oversikten.



Figur – Opplæringstilbud spesielt organisert for voksne (Kilde: NFK)

Modulstrukturert fag- og yrkesopplæring (MFY)

Høsten 2024 ble modulstrukturert fag- og yrkesopplæring innført i hele fylket. Tabellen under viser skoler, opplæringstilbud og antall plasser det ble dimensjonert for:

Skole	Tilbud	Antall plasser
Hadsel vgs.	Helsearbeiderfaget (MFY/kombi*)	20
	Kokkfaget (MFY/kombi)	5
	Renholdsoperatørfaget (MFY/kombi)	5
Sortland vgs.	Salgsfaget	5
Andøy vgs.	Salgsfaget (kombi)	5
	Helsearbeiderfaget (MFY/kombi)	5
Vest-Lofoten vgs.	Helsearbeiderfaget	15
	Kokkfaget	5
	Produksjonsteknikkfaget	5
Aust-Lofoten vgs.	Helsearbeiderfaget (kombi)	5
	Salgsfaget (kombi)	5
Narvik vgs.	Helsearbeiderfaget	20
	Salgsfaget	5
	Kokkfaget	5
	Renholdsoperatørfaget	5
	Logistikkfaget	5
	Gjenvinningsfaget	5
	Rørleggerfaget	5
	Betongfaget	5
	Malerfaget	5
Knut Hamsund vgs.	Helsearbeiderfaget	10
	Produksjonsteknikkfaget	10
Fauske vgs.	Helsearbeiderfaget	20
Bodø vgs.	Helsearbeiderfaget	20
	Kokkfaget	10
Meløy vgs.	Helsearbeiderfaget	10
	Produksjonsteknikkfaget	10
Polarsirkelen vgs.	Helsearbeiderfaget	20
	Kokkfaget	10
	Betongfaget	10
	Rørleggerfaget	10
	Produksjonsteknikkfaget	10
Mosjøen vgs.	Helsearbeiderfaget	10
	Kokkfaget	5
Sandnessjøen vgs.	Helsearbeiderfaget	10
	Salgsfaget	5
	Logistikkfaget	5
Brønnøysund vgs.	Helsearbeiderfaget	15
	Renholdsoperatørfaget	5
	Rørleggerfaget	10
	Malerfaget	5
	Gjenvinningsfaget	15

Tabell- VOV modulisererte tilbud (Kilde: NFK)

*Kombi er kombinasjonsløp der deltaker starter på modulstrukturert videregående opplæring for voksne samtidig som hen er deltaker i forberedende opplæring for voksne (FOV).

Stedlig og samlingsbaserte tilbud

Tabellen nedenfor viser kapasitet og antall deltakere som ble tatt inn på stedlig og samlingsbasert tilbud som ble startet høst 2024:

Skole	Programområde	Opplegg	Antall deltakere	Kapasitet
Sandnessjøen vgs.	Vg2 Industri teknologi/Vg2 Transport og logistikk	Stedlig	6	15
Bodø vgs.	Fag for studiekompetanse	Stedlig	12*	23
Narvik, Bodø, Mo-sjøen og Sandnessjøen	Menn i Helse	Digitalt/stedlig	17	18 til sammen på fire lokasjoner
Bodø vgs.	Fokus samarbeid RM	Veksling	14	15

Tabell: Deltakere, steds- og samlingsbaserte tilbud (Kilde: Visma InSchool)

* Må sees i sammenheng med de som tar fag for studiekompetanse i Nettskolen

Oversikt over nye søkere for perioden 01.08.2023 - 30.07.2024:

Antall nye søkere som har søkt opplæring	835
Antall som har søkt veiledning	398
Antall som har søkt realkompetansevurdering	345

Tabell: Søkere (Kilde: Vigo Voksen 1.8.2023-13.2.2024, Visma InSchool 14.2.2024-31.07.2024)

Realkompetansevurdering

Realkompetansevurdering er en kartlegging av all kompetanse som den voksne har skaffet seg gjennom utdanning, lønnet eller ulønnet arbeid, etterutdanning, kurs, fritidsaktiviteter og annet. Realkompetansevurderingen gjøres opp mot læreplanene for ønsket sluttkompetanse (studie- eller yrkeskompetanse).

Den voksne kan få godkjent hele eller deler av fag, og formålet er at den voksne skal få et tilpasset opplæringsløp som bygger på det den voksne kan fra før. Det utstedes enkeltvedtak og kompetansebevis med resultatet av realkompetansevurderingen. Det er gjennomført 158 realkompetansevurderinger i Nordland i perioden 01.08.2023 – 31.7.2024.

Tilrettelagt fag- og yrkesopplæring for voksne med begrensede norskkunnskaper

Nordland fylkeskommune har deltatt i IMDis tilskuddsordning for etablering og gjennomføring av tilrettelagt fag- og yrkesopplæring. Tilskuddet har vært avgjørende for å kunne tilby opplæring til deltakere med begrensede norskkunnskaper, som ikke kan følge ordinær opplæring. I vår 2024 mottok 65 deltakere i Nordland tilrettelagt opplæring, inkludert språkstøtte både i undervisningen og i praksis i bedrift.

Man har også jobbet målrettet med å rekruttere flere voksne med begrensede norskkunnskaper til videregående opplæring, blant annet gjennom utvikling av markedsføringsmaterieill tilpasset denne gruppen.

Viktige tiltak gjennomført:

- **Rekruttering av voksne innvandrere:** Vi har utarbeidet en plan for rekruttering av voksne innvandrere til videregående opplæring, i samarbeid med NAV, karrieresentre og kommuner.
- **Målrettet informasjonsarbeid:** Informasjonskampanjer og utvikling av profesjonelt reklamematerieill for å motivere innvandrere til å søke videregående opplæring.

- **Språkstøtte i opplæringen:** Vi har organisert språkhjelp for deltakere under både opplæring og praksis, gjennom kurs og digitale verktøy.
- **Styrket inntaksprosess:** Tilskuddet har muliggjort forbedringer i inntaksprosessen for søkere med begrensede norskkunnskaper, inkludert tett oppfølging, veiledning, språktesting og kartlegging av søkere på karrieresentrene.

Disse tiltakene har lagt til rette for at flere voksne med svake norskkunnskaper kan fullføre videregående opplæring og integreres i arbeidslivet.

Forsøk med nasjonale samarbeidsmodeller for tilrettelagt fag- og yrkesopplæring

Nordland fylkeskommune er én av tre fylkeskommuner som deltar i et forsøk finansiert av Integrerings- og mangfoldsdirektoratet (IMDi). Formålet er å utvikle regionale samarbeidsmodeller for tilrettelagt fag- og yrkesopplæring for voksne innvandrere i videregående opplæring.

I Nordland er det opprettet en voksenklasse i Restaurant- og matfag ved Bodø videregående skole som del av prosjektet. Klassen følger vekslingsmodellen, hvor deltakerne veksler mellom opplæring på skolen og i lærebedrifter.

Gjennom samarbeid med Karriere Nordland, NAV, opplæringskontorer og Bodø kommune jobbes det med å kartlegge og utvikle effektive samarbeidsformer mellom aktørene. Målet er å finne de beste løsningene for å sikre en helhetlig og tilrettelagt opplæring som møter både deltakernes og arbeidslivets behov.

Etablering og utvikling av ressurskoler for andrespråkpedagogikk i Nordland

I 2022 hadde 10 prosent av elevene som startet i videregående opplæring minoritetsbakgrunn. Blant deltakerne i voksenopplæringen var cirka 36 prosent registrert med innvandrerbakgrunn. Andelen har trolig økt både blant ungdom og voksne etter bosetningen av flyktninger fra Ukraina siden 2022. Dette er en voksende elev- og deltakergruppe som møter språklige utfordringer, og derfor er det nødvendig å jobbe systematisk med kompetanseheving innen andrespråkpedagogikk for å møte deres behov.

Fylkesrådet har besluttet å etablere ressurskoler ved seks videregående skoler i Nordland. Formålet med disse skolene er å styrke kompetansen innen andrespråkpedagogikk og utvikle fagområdet på en bærekraftig og langsiktig måte, for å sikre bedre tilpasset opplæring for både ungdom og voksne med norsk som andrespråk.

Gjennom etableringen av ressurskolene ønsker fylkeskommunen å:

- Øke antallet lærere som tar formell videreutdanning i andrespråkpedagogikk.
- Heve den generelle kompetansen blant lærere og skoleledelse.
- Sikre bedre læringsutbytte og høyere gjennomføring for elever med norsk som andrespråk.

Ressurskolenes mandat er klart definert i oppdragsbrevet fra 3. november 2023, og skolene skal:

1. **Styrke interne fagmiljøer:** Skolene skal utvikle lærernes kompetanse, oppmuntre til videreutdanning og forankre arbeidet i skolens handlingsplaner.

2. **Sikre oppdatert praksis:** Ressursskolene skal holde seg oppdatert på gjeldende regelverk for opplæring av elever med norsk som andrespråk og bidra til utvikling av fylkesvise retningslinjer.
3. **Støtte andre skoler:** Ressursskolene skal bistå nærliggende videregående skoler i deres arbeid med elever som har norsk som andrespråk.

Ressursskolene vil bli prioritert for etablering av innføringsklasser og voksenopplæring, og skal samarbeide tett med kommuner, NAV og Karrieresenteret for å sikre helhetlig oppfølging og god integrering av elevene. For å ivareta denne rollen har skolene fått økte ressurser.

Som en del av kompetanseutviklingen får lærere muligheten til jobbskygging ved skoler i Sverige og Danmark, hvor de kan lære av erfaringene fra våre naboland med tilrettelegging og opplæring for elever med norsk som andrespråk.

Etablering av traineeprogram for voksne innvandrere med høyere utdanning

Fylkeskommunene har, i henhold til integreringsloven, et lovpålagt ansvar for å tilrettelegge for at innvandrere med høyere utdanning får tilgang til arbeidsmarkedet.

I fjor startet avdelingen for utdanning og kompetanse et førprosjekt i samarbeid med NAV Nordland og Frem AS, som resulterte i et prøveprosjekt med Kunnskapsparken Bodø.

Målet med prøveprosjektet er å utvikle og teste et traineeprogram for innvandrere med høyere utdanning som ikke får innpass på arbeidsmarkedet på grunn av svake norskkunnskaper. Programmet består av tre hovedkomponenter:

1. **Faglig utvikling:** Deltakerne får mulighet til å bruke og utvikle sin fagkompetanse gjennom praksis i arbeidslivet.
2. **Norskopplæring:** Programmet inkluderer intensiv norskopplæring for å styrke deltakernes språkferdigheter og gjøre dem bedre rustet til arbeidslivet.
3. **Kurs i norsk arbeidslivskultur:** Deltakerne får opplæring i norsk arbeidsliv, inkludert normer og regler som gjelder på arbeidsplassen.

I tillegg til opplæringen for deltakerne, er en viktig del av programmet at bedriftene som er involvert i prosjektet får kompetanseheving i mangfoldsledelse. Dette skal bidra til at arbeidsgivere bedre kan tilrettelegge for et inkluderende arbeidsmiljø og håndtere mangfold på en effektiv måte.

Per nå er ett av to kull rekruttert og i gang med programmet. Totalt deltar syv personer, fem i Bodø og to i Mo i Rana. Fem bedrifter er med i prosjektet som arbeidsgivere.

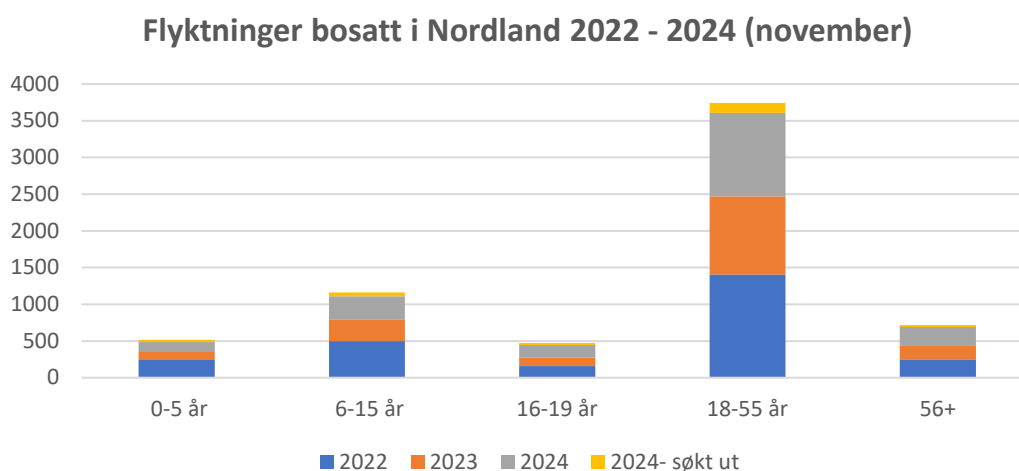
Dette prøveprosjektet representerer et viktig steg mot å bedre integrere innvandrere med høyere utdanning i arbeidsmarkedet, samtidig som det fremmer et mer mangfoldig og inkluderende arbeidsliv.

Bosetning og anmodning av flyktninger i Nordland

Etter regionreformen fikk avdeling for utdanning og kompetanse ansvaret for å anbefale hvor mange flyktninger som skal bosettes i kommunene i Nordland.

Fra 2022 til november 2024 er det bosatt 6600 flyktninger i Nordland. En stor andel av disse er fra Ukraina. Nesten alle kommuner i Nordland har deltatt i bosettingsarbeidet siden 2022.

Tabellen under viser bosettingen i Nordland fordelt på aldersgrupper.



Figur - Flyktninger bosatt i Nordland 2022 - 2024 (november) (Kilde: IMDi)

Modulstrukturert fag- og yrkesopplæring for voksne

Fra høsten 2024 ble modulstrukturert opplæring hovedmodellen for opplæring for voksne, både på nivået under videregående (forberedende opplæring for voksne – FOV) og i videregående opplæring for voksne (VOV). Modulstrukturerte læreplaner brukes nå i all opplæring spesielt organisert for voksne, der slike planer er utviklet. For VOV gjelder dette foreløpig 13 læreplaner. Det finnes overgangsordninger for deltakere som er inne i et opplæringsløp de ikke fikk fullført før høsten 2024. Det er også startet et arbeid med å modulisere flere fag som er spesielt etterspurt av voksne.

Forsøksperioden (2017- sommer 2024)

I 2017 satte Utdanningsdirektoratet i gang forsøk med modulstrukturert fag- og yrkesopplæring for voksne (MFY), der Nordland var ett av fem deltakerfylker. Målgruppen for forsøket var voksne over 25 år med fullført grunnskoleopplæring eller tilsvarende. Målet med modulforsøket var å prøve ut fleksible, effektive og tilpassede opplæringsløp for voksne. Deltakerne skulle også kunne kombinere opplæringen med støtte til livsopphold fra NAV eller introduksjonsprogram. Forsøksperioden ble utvidet fram til sommeren 2024 og ble avsluttet 31.juli.

I forsøket har Utdanningsdirektoratet utviklet modulstrukturerte læreplaner i 13 lærefag hvor hver læreplan består av fire til syv moduler. Deltakerne har opplæringskontrakt med bedrift, men fylkeskommunen er ansvarlig for planlegging, gjennomføring, faglig oppfølging og vurdering av deltakerne.

Modul 1 er den samme for alle lærefag og inneholder relevante kompetansemål fra fellesfagene samfunnsfag og norsk, i tillegg til kompetansemål om HMS og arbeidsmiljøloven fra programfaget. I de øvrige modulene finner man alle kompetansemålene fra Vg3 opplæring i bedrift for det aktuelle lærefaget, disse er ikke endret. I tillegg inneholder læreplanen utvalgte kompetansemål fra programfaget for Vg1 og Vg2, og fellesfagene (norsk, matematikk, engelsk og naturfag). Deltakerne realkompetansevurderes opp mot denne læreplanen, og det utarbeides

en opplæringsplan for gjenstående mål. Deltakerne vurderes med 'godkjent' eller 'ikke godkjent' etter hver modul. Det er ikke tverrfaglig eksamen eller fast læretid. Når deltakerne har fått godkjent alle modulene, meldes de opp til fagprøve.

Formålet for faget, grunnleggende ferdigheter og bestemmelser for sluttvurdering er lik den ordinære læreplanen i lærefaget, og deltakerne går opp til en normal fag- eller svenneprøve på linje med ordinære lærlinger i faget.

I Nordland kom forsøk i gang i 2017 i nordfylket (Ofoten, Lofoten og Vesterålen) i fem lærefag (salgsfaget, renholdsoperatørfaget, fiske og fangst, kokkfaget og institusjonskokkfaget). I 2019 ble forsøket utvidet, og Nordland deltok med helsearbeider-, betong-, maler-, rørlegger og trevare- og byggingsredningsfaget. Samtidig ble også Salten representert ved Meløy og Gildeskål med i forsøket. Sør-Helgeland og Steigen kom med i 2021, mens Rana kom med i produksjonsteknikkfaget med deltakere våren 2023.

Tabellen under viser at det var registrert 255 deltakere totalt, 103 av disse har bestått fag- eller svenneprøven. 99 deltakere er fortsatt under opplæring, flest i helsearbeiderfaget. 53 deltakere (21 prosent) har avbrutt opplæringen siden forsøket startet. 203 av de 255 deltakerne (ca. 80 prosent) holder enten fortsatt på, er oppmeldt eller har bestått fagprøven. Dette er gode tall tatt i betraktning av at mange av deltakerne ikke har fullført videregående skole eller ikke har vært elev i videregåendeopplæring. I tillegg er det mange minoritetsspråklige med svake norskspråklige ferdigheter. Ved avslutning av forsøket og innføringen av Fullføringsreformen og ny opplæringslov har de 99 deltakerne i forsøket gått over til modulstrukturert fag- og yrkesopplæring (MFY) i *Videregående opplæring for voksne (VOV)*.

	Deltakere MFY 1 og 2	Salg	Renholdsoperatør	Kokk	Institusjonskokk	Produksjonsteknikk	Fisk og fangst	Betong	Maler	Rørlegger	Helsearbeider	Totalt
1	Antall aktive deltakere per 31.07.2024	6	13	3	3	5	0	4	3	9	53	99
2	Avbrutt (Antall akkumulerte deltakere som har vært med i forsøksperioden, men avbrutt uten fagbrev)	14	5	3	1	2	5	1	1	3	18	53
3	Antall oppmeldt til fagprøve, akkumulert i forsøksperioden	7	14	6	8	0	5	6	0	2	66	114
4	Antall gjennomførte fagprøver, akkumulert i forsøksperioden	7	14	6	8	0	5	2	0	2	60	104
5	Antall bestått fagprøver, akkumulert i forsøksperioden	6	14	6	8	0	5	2	0	2	60	103
6	Totalt antall deltakere i 31.07.2024 (linje 1,2 og 5)	26	32	12	12	7	10	7	4	14	131	255

Tabell: Deltakere i modulstrukturert fag- og yrkesopplæring per 1 august 2024

Kombinasjonsløp

Kombinasjonsforsøket har blitt videreutviklet til permanente tilbud, kjent som Kombinasjonsløp. Kombinasjonsløp innebærer at deltakeren starter på modulstrukturert videregående opplæring for voksne samtidig som hen deltar i forberedende opplæring for voksne (FOV). Dette

gir en fleksibel tilnærming til læring, der deltakerne kan tilegne seg nødvendige ferdigheter og kunnskaper på begge nivåer parallelt.

Forsøksperioden (2019 – sommer 2024)

Kombinasjonsforsøket har prøvd ut opplæring hvor deltakeren kunne kombinere Forberedende voksenopplæring (FVO) med Modulstrukturert fag- og yrkesopplæring (MFY). På grunnlag av realkompetansevurdering har deltakeren fått opplæring i de fagene som de trengte på grunnskolenivå samtidig med fagopplæring ute i bedrift.

Målgruppen for kombinasjonsforsøket var personer over 20 år uten varig tilknytning til arbeidslivet. Opplæring i kombinasjonsforsøket kunne tilbys deltakere i arbeidsrettet tiltak i NAV og innvandrere i introduksjonsprogrammet. For å delta i kombinasjonsforsøket måtte deltakeren være tatt inn i FVO, og ha ønske om fag- eller svennebrev som sluttkompetanse i et av lærefagene som har modulstrukturerte læreplaner. I kombinasjonsforsøket hadde deltakeren unntak fra inntaksforskriften til videregående opplæring.

Fire fylkeskommuner, i samarbeid med tolv kommuner, har deltatt i kombinasjonsforsøket. Fylkeskommunene har vært med i forsøket med modulstrukturert fag- og yrkesopplæring, og kommunene har vært med i forsøket med forberedende voksenopplæring. Nordland fylkeskommune har deltatt i samarbeid med Narvik, Vågan, Hadsel og Andøy. Helsearbeiderfaget har hatt flest deltakere.

Deltakere kombinasjonsforsøk	Salg	Renholdsoperatør	Kokk	Institusjonskokk	Betong	Helsearbeider	Totalt
Antall aktive deltakere per 31.07.2022	3	1	2	1	0	6	13
Avbrutt (antall akkumulerte deltakere som har vært med i forsøksperioden, men avbrutt uten fagbrev)	3	1	1	1	2	3	11
Antall beståtte fagprøver, akkumulert i forsøksperioden	0	3	0	0	0	8	11
Totalt antall deltakere i 31.07.2022	6	5	3	2	2	17	35

Tabell: Deltakere i kombinasjonsforsøket per 1 august 2024

Kombinasjonsforsøket startet høsten 2019. Deltakerne startet da på nivået under videregående skole. Det har derfor tatt tid før de første har kunnet gå opp til fag- eller svenneprøve. 2024 er året hvor det har vært gjennomført fagprøver ved alle forsøksstedene i Nordland. Det viser at kombinasjonsløpet har vært en svært god modell, for de deltakerne det passer for. Kombinasjonen 'opplæring i skole og bedrift' har gitt en god progresjon i både språk- og fagopplæring og som igjen har ført til både bedre og kortere opplæringstid enn forutsett ved forsøksstart. Ved avslutning av kombinasjonsforsøket og innføringen av Fullføringsreformen og ny opplæringslov har de 13 deltakerne i forsøket gått over til permanent tilbud 'Kombinasjonsløp'.

Fagbrev på jobb

En ordning med fagbrev på jobb, som ble foreslått i Meld. St. 16 (2015–2016), er en alternativ vei til fag- og svennebrev, i samarbeid med partene i arbeidslivet. Fagbrev på jobb er en mer fleksibel vei mot fag- og svennebrev uten at kravet til kompetanse hos de som avlegger fagprøven reduseres. Målgruppen er voksne i arbeidslivet som har fullført grunnskolen eller tilsvarende opplæring. Et vilkår for å ta i bruk denne ordningen er at den voksne er i et

arbeidsforhold. Voksne får her mulighet til å få fag- eller svennebrev på grunnlag av allsidig praksis, realkompetansevurdering og opplæring kombinert med veiledet praksis på sin ordinære arbeidsplass. Ordningen gjelder i utgangspunktet for alle lærefag.

Fagbrev på jobb forutsetter et samarbeid mellom arbeidsgiver, den ansatte og fylkeskommunen. Fylkeskommunen har ikke plikt til å tilby fagbrev på jobb. Selv de med rett til videregående opplæring kan ikke kreve at retten oppfylles gjennom fagbrev på jobb. Dette er ikke en søkbar ordning.

Ordningen stiller samme krav til kompetanse i faget, og til gjennomføring av eksamener og fag- og svenneprøven, som for lærlinger og praksiskandidater. Fag- eller svenneprøven skal være den avsluttende vurderingen av kandidatene, og de må ha bestått en sentralt gitt skriftlig eksamen som viser kompetansen i lærefaget før de melder seg til prøven. Det er ikke krav om fellesfag.

Per november 2024 hadde Nordland 65 løpende fagbrev på jobb-kontrakter, med en markant økning innen helsesektoren i de siste årene. Denne veksten skyldes en kombinasjon av bransjens store kompetansebehov og ordningens attraktive vilkår for voksne arbeidstakere.

Den store fordelen med ordningen er at den voksne beholder ansettelsesforholdet til arbeidsplassen og vanlig lønn i opplæringstiden, slik at det er en attraktiv ordning.

Kjernen i fagbrev på jobb-ordningen er bevart i den nye opplæringsloven. Ordningen fortsetter å være et viktig verktøy for å gi voksne muligheten til å oppnå fagkompetanse mens de er i arbeid.

Nettskolen i Nordland

Gjennom Nettskolen i Nordland har Nordland fylkeskommune utviklet et svært fleksibelt og brukervennlig tilbud for voksne personer som har behov for opplæring, og som samtidig er avhengig av å bo hjemme på grunn av familie, arbeid, og andre samfunnsmessige aktiviteter i nærmiljøet.

Nettskolen i Nordland har et særlig søkelys på å videreutvikle nettpedagogiske metoder og digitale tjenester for å sikre en best mulig kvalitet i nettskoletilbudet. En viktig del av dette arbeidet består i å utvikle nye fleksible nettbaserte tilbud som kan tilbys både til ungdom og voksne.

Per november 2024 hadde Nettskolen 666 deltakere (voksenelever), dette er en stor økning i forhold til forrige rapportering (554 deltakere). Antallet vil erfaringsvis øke noe etter årsskiftet når det gjennomføres nytt opptak.

Opplæringstilbud i Nettskolen i Nordland spesielt organisert for voksne tilbys i hovedsak etter følgende modeller:

- Nettbasert undervisning i kombinasjon med lokal studieveiledning i studieverksted tilknyttet 14 videregående skoler.
- Fylkesdekkende samlingsbaserte opplæringstilbud med opplæring på nett i mellomperiodene (Vg3 Helsesekretær, Tannhelsesekretær, Apotekteknikk og Vg2 / Vg3 Landbruk ('*Voksenagronom*')).

Nettskolen gir i første rekke opplæring i fellesfag som fører til generell studiekompetanse og i programfag i tre yrkesfaglige utdanningsprogram: Helse- og oppvekstfag; Salg, service og reiseliv samt Naturbruk ('*Voksenagronom*'). Voksenagronomopplæringen skjer i samarbeid med

Sortland og Mosjøen videregående skoler. Opplæringen er toårig og har inntak annet hvert år. Høsten 2024 startet et nytt kull med 24 deltakere som er forventet å bli ferdig våren 2026.

Høsten 2024 startet Nettskolen opp ny modell for nettbasert *Menn i Helse* i samarbeid med organisasjonen «Menn i Helse» og NAV. Man har frikjøpt 5 lærere på 4 lokasjoner i Nordland der deltakere mottar modulisert opplæring etter nye læreplaner, med i snitt 2,5 dager teori som fjernundervisning og 2,5 dager praksis per uke. Nettskolen har 17 deltakere i denne ordningen i Helsearbeiderfaget.

Nettskolen har i forbindelse med dette høsten 2024 startet opp fjernundervisning i modul 1 (norsk/samfunnsfag) for deltakere i *Menn i Helse*, men har også startet fjernundervisning i det samme for de som ønsker dette, som er deltakere i MFY i videregående opplæring for voksne.

Antall deltakere i det yrkesfaglige tilbudet oktober 2024:

	Helse- og oppvekst-fag							Salg, service og reise-liv			Naturbruk
	Vg1	Vg2 HEA	Vg2 HES	Vg2 BUA	Vg3 HSE	Vg3 Apotek-teknikk	Vg3 Tannhelse-sekretær	Vg1	Vg2 SSS	Vg2 SR	Vg2 + Vg3 NA LBR
Max antall	68	44	37	26	24	9	24	14	6	6	20
Deltakere	57	25	39	18	16	0	8	6	5	4	21

Tabell: Deltakere i yrkesfaglige tilbud november 2024 (Kilde: Nettskolen)

De mest etterspurte fagtilbud i Nettskolen i Nordland er generelt fellesfag som kreves for å oppnå generell studiekompetanse. Mange deltakere tar flere fag parallelt.

	Norsk studie-forberedende	Norsk YF	Engelsk	Matematikk	Natur-fag	Historie	Samfunns-kunnskap
Max antall	145	52	105	175	88	75	70
Deltakere	107	28	71	165	82	72	50

Tabell: Deltakere i fellesfag november 2024 (Kilde: Nettskolen)

Ellers er det små ventelister i enkeltfag, og dimensjoneringen for Nettskolen i Nordland er bra tilpasset søkermasse. Det er forbigående noe venteliste i norsk og historie. Det er en del variasjon i deltakere gjennom året. Man ser en svak økning i søkere i forhold til forrige skoleår.

I tillegg til å tilby nettundervisning til voksne deltakere, har Nettskolen i Nordland også tilbud i enkelte programfag fra studiespesialisering. Dette er hovedsakelig for ordinære elever i de videregående skolene. Det dreier seg om fag som noen elever trenger eller ønsker, men som skolen ikke har grunnlag for å sette i gang undervisning i på grunn av lave elevtall. For tiden gis det nettilbud i tre realfaglige programfag som kreves for inntak til enkelte studier: matematikk R1, matematikk R2 og fysikk 1. I tillegg gis tilbud til noen ulike grupper av ungdom som har særskilt behov for dette.

Nettskolen har i samarbeid med tre videregående skoler fra høsten 2023 startet et forsøk med å frikjøpe lærer som underviser i fysikk 2 på nett. Dette er også fordi skolene har så få søkere at ordinære klasser ikke kunne opprettes. Nettskolen ønsket å prøve ut nettbasert sanntidsundervisning for disse ungdommene. Nettlærer har ansvar for fjernundervisning i sanntid (og eget arbeid) i 3 skoletimer, og skolen som elevene tilhører, gjennomfører to skoletimer lokalt,

som blant annet brukes til gjennomføring av øvelser. Her er nettskolen med på å bygge opp et rom for nettundervisning på Polarsirkelen videregående skole (pilot).

	Matematikk R1	Matematikk R2	Fysikk 1	Fysikk 2
Max antall	15	10	13	20
Deltakere	13	6	4	10
Venteliste	0	0	0	0

Tabell: Deltakere og elever i realfaglige programfag november 2024 (Kilde: Nettskolen)

Nettskolen gir også undervisning i programfag fremmedspråk for Studiespesialisering – tysk, spansk og fransk nivå III – også her skjer undervisningen i samarbeid med elevens hjemskole. Elevene får nettundervisning i skriftlige ferdigheter og tekstbasert aktiviteter, dette kombineres med undervisning i muntlig og oppfølging fra en lærer på hjemskolen samt en oppstartssamling og et studieopphold i språkområdet.

	Spansk, nivå III	Fransk, nivå III	Tysk, nivå III
Elever	23	12	10

Tabell: Elever i fremmedspråk nivå III november 2024 (Kilde: Nettskolen)

Andelen minoritetsspråklige deltakere i Nettskolen har økt jevnt fra oppstart høsten 2014 og fram til i dag (fra ca. 25 prosent til nærmere 30 prosent). Dette gir en del ekstra utfordringer når det gjelder nivå og kompetanse i norsk språk. Dette løses delvis via Norsk på nett-kurset i regi av Nettskolen, der inntil 50 deltakere får språkopplæring i norsk med mål om minimum å oppnå et nivå tilsvarende A2 (helst B1). Fra høst 2023 har Nettskolen endret noe på strukturen i Norsk på Nett slik at deltakerne får mer og jevnlig oppfølging fra lærer, noe som man forventer vil gi bedre og raskere heving av språkkompetansen.

Nettskolen har et kvalifiseringskurs i engelsk. Dette ble startet i januar 2020 med kapasitet for inntil 35 deltakere på språknivå A1-A2-B1.

Nettskolen i Nordland har høsten 2024 frikjøpt en lærer for å lage og gjennomføre begynnerkurs i engelsk for ukrainere i kommunene i Nordland etter forespørsler fra kommuner. Planen er å komme i gang med dette kurset i januar 2025.

Nettskolen i Nordland er én av to tilbydere av forsering matematikk 1T (tidligere DVM-1T) (den andre tilbyderen er Nettskolen Vestfold). Det er utstrakt samarbeid mellom de to Nettskolene. Oppdraget er gitt av UDIR, og skolen har kontrakt på 3 år (+3 års opsjon) fra høst 2023. Målgruppen er elever i grunnskolen som ønsker å forserer i faget matematikk, slik at de kan fullføre matematikk 1T på videregående nivå mens de fortsatt er elever i grunnskolen. Fra høst 2023 har Nettskolen i Nordland ansvaret for maksimalt 160 ungdomsskoleelever fra hele landet i dette tilbudet. Samarbeid med Nettskolen i Vestfold har gitt gode ringvirkninger for begge nettskolene. Man får god erfaring med sanntidsundervisning.

Nettskolen i Nordland og Nettskolen i Vestfold har i samarbeidet i forsering 1T vært først i landet med VIP for fjernundervisning, for å øke trivsel, gjennomføring og faglig utbytte. Gjennomføring økte fra ca. 50 prosent for noen år siden til ca. 85 prosent siste år i dette frivillige tilbudet. Direktoratet har ellers bestemt at det ingen konsekvenser for ungdomsskoleelevene om de slutter.

Den årlige deltakerundersøkelsen for deltakerne i Nettskolen i Nordland viser at de er godt fornøyde med tilbudet, ikke minst med tanke på den fleksible opplæringsmodellen som

Nettskolen tilbyr. De kan starte når de vil, bruke så lang tid de vil (over minstetid) og studere når de vil på døgnet. De kan også få kontakt med nettlærer med forholdsvis kort varsel. Dette er spesielt viktig for voksne deltakere som også har andre forpliktelser i livet enn å ta utdanning.

Resultat i Nettskolen i Nordland

Nettskolen i Nordland samarbeider med de lokale videregående skolene om organisering og gjennomføring av eksamen for Nettskolens deltakere. I praksis betyr dette at alle eksamener planlegges og organiseres sentralt i Nettskolen, mens gjennomføringen skjer ved lokal videregående skole.

For skoleåret 2023-2024 ble det gjennomført både høst- og våreksamen, så nå er karakterresultatene for de to siste år fullstendig. Da man var i Covid-perioden ble det kun gjennomført høsteksamen. Enkelte av fagene har ført stiplet linje på eksamenskarakterer, da antall avlagte eksamener er for få til å være representativ for resultatet.

Deltakerne som fikk standpunkt karakter i fellesfag forrige skoleår, har noe svakere resultat i matematikk 2P og 2P-Y. Skolen ser etter årsakssammenhenger til dette og tiltak vurderes fortløpende. Tabellen som følger, viser at det er noen variasjoner fra forrige år, men dette vurderes som normale svingninger fra år til år. Karakterene er fagets snittkarakter:

	Standpunkt karakter 2023-2024	Eksamenskarakter 2023-2024	Standpunkt karakter 2022-2023	Eksamenskarakter 2022-2023
Studieforberedende				
Norsk hovedmål	3,6	3,8	3,9	3,7
Norsk sidemål	2,9	3,6	3,4	3,2
Norsk, kort botid i Norge	3,2	2,9	3,3	3,0
Engelsk	3,9	3,8	3,9	3,7
Matematikk 1P	2,9	2,7	2,9	3,2
Matematikk 2P	3,3	2,9	3,6	--
Naturfag	4,0	--	3,8	--
Påbygging				
Norsk hovedmål	3,7	3,5	3,8	3,8
Norsk sidemål	3,3	3,3	3,2	3,1
Matematikk 2P-Y	3,3	2,3	3,8	2,9
Naturfag	4,1	--	4,1	--
Historie	4,2	3,6	4,2	4,0
Yrkesfag				
Norsk	4,1	3,7	4,0	--
Norsk, kort botid i Norge	3,9	--	3,0	--
Engelsk	3,8	--	3,2	3,5
Matematikk 1P-Y	3,6	--	3,2	--
Naturfag	3,4	--	4,4	--
Studieforberedende/yrkesfag				
Samfunnskunnskap	3,7	--	3,9	--

Tabell: Standpunkt- og eksamenskarakter fellesfag i Nettskolen (Kilde: Nettskole)

Nettskolen gjennomfører opplæring i programfag på yrkesfag innenfor utdanningsprogram for Helse- og oppvekstfag (helsefagarbeider, barne- og ungdomsarbeider, helseservice, helsesekretær, tannhelsesekretær og apotekteknikk) samt salg, service og reiseliv og landbruksfag. Alle deltakerne her avlegger tverrfaglig praktisk eksamen på Vg2 og Vg3, og tabellen under viser (samlet alle programområder) hvilket resultat som er oppnådd på tverrfaglig praktisk eksamen.

Karakter	1	2	3	4	5	6
Antall	2	7	19	37	23	12
Prosent	2 %	7 %	19 %	37,0 %	23 %	12 %

Tabell: Eksamens karakterer tverrfaglig eksamen i Nettskolen (Kilde: Nettskole)

Totalt 100 deltakere har i skoleåret 2023-2024 avlagt tverrfaglig eksamen på yrkesfag (høst og vår). Andelen av deltakere som har fått karakter 4, 5 og 6 er 72 prosent. Tatt i betraktning deltakernes forutsetninger, er resultatene i Nettskolen relativt gode. Spesielt med tanke på at skolen har høy andel av flerspråklige voksne, rundt 30 prosent kommer fra et annet land enn Norge. De fleste får opplæring og veiledning en til en med sin nettlærer, og dette skjer når deltakerne har tid til studier, og da svært ofte på kveldstid og hjemmefra.

I Nettskolens årlige brukerundersøkelse '*Brukerundersøkelse for voksne deltakere i Nettskolen i Nordland*', hvor læringsmiljøet er en del av undersøkelsen, fremhever deltakerne ofte den tilpassede og fleksible aspekt av opplæringen, som gjør det mulig for mange å fortsette sin utdanning på en måte som passer deres livssituasjon. På den andre siden etterspør noen av deltakerne gruppetilhørighet, siden nettundervisningen ofte foregår asynkron med liten interaksjon med andre deltakere.

Prosjekter

De største nasjonale og regionale prosjektene som omhandler videregående opplæring for voksne, inkluderer:

Prosjekt	Beskrivelse
Tiltaket Fullført	Fullført er et offentlig samarbeid mellom NAV Nordland og Nordland fylkeskommune.
Modell for karriereveiledning av NAV-brukere	Karriere Nordland er i samarbeid med NAV i gang med å prøve ut en modell for karriereveiledning av NAV-brukere (med prosjektmidler fra Arbeids- og velferdsdirektoratet). Denne modellen skal på sikt ruller ut til alle lokale NAV-kontor og alle lokasjonene i Karriere Nordland.
Kompetanseløft for voksne	ble vedtatt i fylkestinget (FT-sak 094/2022), legger vekt på at videregående opplæring for voksne skal tilpasses den enkelte, være fleksibel og i størst mulig grad være tilgjengelig der man bor, slik at opplæringen kan kombineres med arbeid og omsorgsoppgaver. Kompetanse-løftet har også som mål å legge bedre til rette for språkutvikling for de av deltakerne som trenger det.
Digitalisering av voksenagronom	Nasjonalt prosjekt, med formål om å styrke faglærerens kompetanse innenfor pedagogisk planlegging og bruk av digitale læringsressurser.
Forsøk nasjonal samarbeidsmodell for tilrettelagt fag- og yrkesopplæring	Utvikle og etablere et systematisk samarbeid mellom involverte aktører i prosjektet som skal bidra til å forsterke mulighetene voksne innvandrere med svake norskferdigheter har for å gjennomføre fagopplæringen og oppnå fagbrev innen et kompetanseområde med høy etterspørsel i næringslivet.

Traineeprogram for innvandrere med høyere utdanning	Utvikle en traineeprogram for innvandrere i Nordland med høyere utdanning.
Nasjonal modell for voksenagronom	Baserer seg på lærerplanene i offentlig opplæring.
Tilrettelagt fag og yrkesopplæring	Tilrettelegging for innvandrere med svake norskerferdigheter i de tilbudene som er organisert for voksne innen fag- og yrkesopplæring slik at flere kan fullføre med fagbrev. Tiltak: Språkstøtte i skole /bedrift, modulbasert oppstartskurs IKT, kurs sugestopedi, formidling læreplasser, utvikle system test norsk ved inntak
Menn i helse	Deltakere tar fagbrev som helsefagarbeider, tilrettelagt menn. Samarbeid med NAV.
Karriereveiledning for nyankomne flyktninger	Videreutvikling av tilbudene rettet mot nyankomne flyktninger og innvandrere.
Utdanningsløftet	Nasjonale midler som skal øke andelen kandidater som er ledige, permitterte og uten rett til videregående opplæring for voksne – mulighet til å fullføre videregående opplæring.

Tabell - Oversikt over prosjekter (Kilde: NFK)

4. Sammen mot felles mål 2021–2024. Strategiplan for realisering av Nordlandsmodellen

Dokumentet 'Sammen mot felles mål 2021–2024. Strategiplan for realisering av Nordlandsmodellen' er fylkesdirektørens verktøy for oppfølging av den politisk vedtatte strategien for økt gjennomføring, 'Nordlandsmodellen – Strategi for økt gjennomføring 2018-2022', vedtatt av Fylkestinget i FT-sak 22/2018. Sammen med sentrale lover og forskrifter gir denne fylkestings-saken de overordnede retningslinjene for aktiviteten i den videregående opplæringen i Nordland i perioden 2018–2022.

Planen tydeliggjør skolenes og utdanning- og kompetanseavdelingens ansvar og oppgaver i fireårsperioden som nærmer seg slutt. Planen fastlegger strategiske retningslinjer for den pedagogiske virksomheten samt kvantitative milepæler på veien mot full gjennomføring. Strategiplanen handler om den pedagogiske delen av skolevirksomheten og fag- og yrkesopplæringen og beskriver tiltak og kvantifiserte mål for å oppnå økt gjennomføring av videregående opplæring.

Skoleeier og skolene har over år hatt et sterkt fokus på resultat og analyse av skolenes gjennomføringstall, noe som har vært en viktig årsak til forbedringene man har hatt de siste årene. Det er kvaliteten på opplæringen i de enkelte skolene og lærebedriftene som skaper resultat, og det er hovedsakelig her utviklingsmålene fastsatt av skoleeier skal realiseres. For å nå målene er det viktig at det er god samhandling mellom alle ledd som har ansvar for kvalitet i opplæringen. God samhandling kjennetegnes ved at løsninger og beslutninger framkommer som et resultat av at oppgaver løses i fellesskap.

Skoleeier sørger for lik praksis ved alle skoler. Profesjonell skoleledelse, profesjonell undervisning og profesjonell fag- og yrkesopplæring var nøkkelbegreper i strategien "Bedre læring" (skolestrategi 2014-2018). Den nåværende strategiplanen viderefører denne vektleggingen og signaliserer i tillegg et enda sterkere fokus mot kvalitet, samhandling, analyse, systematikk og tiltak basert på tilgjengelig kunnskapsgrunnlag og aktuell forskning.

Mål for perioden 2021–2024

Den overordnet visjonen for Nordland er full gjennomføring i videregående opplæring:

Alle, som påbegynner videregående skole, skal gjennomføre videregående opplæring. I løpet av strategiperioden skal andelen, som fullfører og består sin videregående opplæring, økes, og alle som er kvalifiserte, skal få lære plass (FT-sak 022/2018 Nordlandsmodellen – Strategi for økt gjennomføring 2018–2022).

På bakgrunn av dette målet var det utviklet delmål som skulle oppnås i planperioden 2021–2024. Delmål gjelder det samlet resultatet for Nordland fylkeskommune som alle skolene skulle bidra til å nå. Man er nå i slutfasen av planperioden, og dermed presenteres de oppnådde resultater samt en evaluering av disse.

Delmål 1: Gjennomføring

I 2024 (2017-kullet) skal 80 prosent av elever og lærlinger ha fullført og bestått videregående opplæring innen to år etter normert tid (i løpet av fem år for studieforbereende og seks år for yrkesfag). Antall sluttere i samme periode skal reduseres til maksimalt 10 prosent. Det er også

et mål at andelen som fullfører på normert tid, skal økes til 82 prosent for studieforbereidende (tre år) og 50 prosent for yrkesfag (fire år).

Indikator	Status 2020	Status 2021	Status 2022	Status 2023	Status 2024	Mål 2024
Gjennomføring						
Fullført og bestått innen to år etter normert tid – alle	72,4 % (2013-kull)	75,5 % (2014-kull)	76,6 % (2015-kull)	73,6 % (2016-kull)	78,0 % (2017-kull)	80,0 % (2017-kull)
Fullført og bestått studieforbereidende på normert tid	73,7 % (2013-kull)	77,6 % (2014-kull)	79,1 % (2015-kull)	80,9 % (2016-kull)	86,3 % (2017-kull)	82,0 % (2017-kull)
Fullført og bestått yrkesfag på normert tid	40,3 % (2013-kull)	42,7 % (2014-kull)	44,8 % (2015-kull)	40,9 % (2016-kull)	49,8 % (2017-kull)	50,0 % (2017-kull)
Sluttet underveis i fem-/seksårsperioden	15,9 % (2013-kull)	14,5 % (2014-kull)	13,1 % (2015-kull)	17,1 % (2016-kull)	13,9 % (2017-kull)	10,0 % (2017-kull)

Tabell: Gjennomføring i Nordland (Kilde: Utdanningsdirektoratet)

Tabellen viser betydelig framgang på alle fire indikatorer fra 2013-kullet til 2017-kullet. Indikatoren "Fullført og bestått innen to år etter normert tid" ligger på 78 prosent, som er meget nært målet, og indikerer en god utvikling. For studieforbereidende utdanningsprogrammer er andelen "Fullført og bestått på normert tid" høyere enn det fastsatte målet, og dette viser en utmerket prestering på denne studieretningen. På yrkesfaglige utdanningsprogrammer nærmer indikatoren "Fullført og bestått på normert tid" seg målet, og dette bekrefter at det har vært systematisk og målrettet arbeid over flere år for å forbedre gjennomføringen. Indikatoren "Sluttet underveis i fem-/seksårsperioden" har vist en god utvikling og ligger kun 3,9 prosent under målet.

Delmål 2: Overganger og årsbestått – studieforbereidende

For å nå delmål 1 om full gjennomføring, må elevene både bestå hvert enkelt trinn og de må ha overgang til neste trinn. Derfor er progresjon til neste trinn og skoleårsfullføring viktige indikatorer på om man er på rett vei mot bedre fullføringsgrad.

Indikator	Status 2020	Status 2021	Status 2022	Status 2023	Status 2024	Mål 2024
Overganger og årsbestått - studieforbereidende						
Ordinær overgang fra Vg1 til Vg2	90,5 % (høst 2019)	91,6 % (høst 2020)	91,7 % (høst 2021)	89,4 % (høst 2022)	88,8 % (høst 2023)	94,0 % (høst 2023)
Ordinær overgang fra Vg2 til Vg3	95,3 % (høst 2019)	95,2 % (høst 2020)	95,1 % (høst 2021)	94,8 % (høst 2022)	96,2 % (høst 2023)	97,0 % (høst 2023)
Fullført og bestått Vg1	89,0 % (2019-2020)	90,7 % (2020-2021)	88,7 % (2021-2022)	90,2 % (2022-2023)	87,4 % (2023-2024)	92,0 % (2023-2024)
Fullført og bestått Vg2	86,3 % (2019-2020)	91,5 % (2020-2021)	90,2 % (2021-2022)	87,3 % (2022-2023)	86,5 % (2023-2024)	93,0 % (2023-2024)
Fullført og bestått Vg3	87,0 % (2019-2020)	92,2 % (2020-2021)	86,4 % (2021-2022)	84,9 % (2022-2023)	78,4 % (2023-2024)	93,0 % (2023-2024)

Tabell: Overganger og årsbestått – studieforbereidende i Nordland (Kilde: Utdanningsdirektoratet, Qlik Sense)

I 2023 sank andelen elever som gikk direkte videre fra Vg1 til Vg2 på studieforbereidende utdanningsprogram med 1,7 prosentpoeng. Den midlertidige økningen under pandemiårene skyldtes sannsynligvis avlyste eksamener og høyere standpunkt karakterer, som reduserte terskelen for å bestå. Etter pandemien returnerte tallene til det tidligere nivået. Den samme utviklingen gjenspeiles i årlige fullførings- og beståttresultater. På studieforbereidende

utdanningsprogram har kun andelen elever som går videre fra Vg2 til Vg3 økt, og denne andelen nærmer seg målet.

Delmål 3: Overganger og årsbestått – yrkesfag

Indikator	Status 2020	Status 2021	Status 2022	Status 2023	Status 2024	Mål 2024
Overganger og årsbestått - yrkesfag						
Ordinær overgang fra Vg1 til Vg2	79,0 % (høst 2019)	80,0 % (høst 2020)	81,2 % (høst 2021)	81,0 % (høst 2022)	84,6 % (høst 2023)	84,0 % (høst 2023)
Ordinær overgang fra Vg2 til Vg3	73,3 % (høst 2019)	73,2 % (høst 2020)	75,4 % (høst 2021)	77,3 % (høst 2022)	79,9 % (høst 2023)	80,0 % (høst 2023)
Fullført og bestått Vg1	71,4 % (2019-2020)	75,4 % (2020-2021)	77,8 % (2021-2022)	80,1 % (2022-2023)	78,6 % (2023-2024)	78,0 % (2023-2024)
Fullført og bestått Vg2	79,4 % (2019-2020)	82,9 % (2020-2021)	88,2 % (2021-2022)	88,0 % (2022-2023)	85,1 % (2023-2024)	85,0 % (2023-2024)

Tabell: Overganger og årsbestått – yrkesfag i Nordland (Kilde: Utdanningsdirektoratet, Qlik Sense)

I Nordland har det vært en positiv utvikling i andelen elever som gjør fremskritt fra Vg1 til Vg2 og videre fra Vg2 til Vg3 innen yrkesfag, og målene er nådd. Elevene på yrkesfag har dessuten færre eksamener enn de som følger studieforbereidende program, noe som kan bidra til en mer smidig progresjon. Økningen i andelen fullførte og beståtte elever innen yrkesfag i perioden 2019–2024 har oversteget de fastsatte målene.

Delmål 4: Gjennomføring av læretiden

Flertallet av yrkesfagelevne avslutter videregående opplæring med læretid i bedrift. De aller fleste Vg3-lærefag har to års læretid, det er derfor relevant å ha mål for gjennomføring etter to år. Men fordi noen har kontrakter med lengre læretid, vil man ikke kunne nå 100 prosent her. Uavhengig av noen unntak må man kunne forvente at flere enn litt over halvparten av lærlingene avlegger fag- eller svenneprøve i løpet av normert læretid. Derfor er måltallet satt til 60 prosent. Landssnittet ligger nå rundt 57 prosent.

Indikator	Nullpunkt	Status 2021	Status 2022	Status 2023	Status 2024	Mål 2024
Gjennomføring av læretiden (ungdomsrett)						
Oppnådd fag-/svenneprøve to år etter start læretid	52,6 % (lære fra 2017)	53,5 % (lære fra 2018)	53,7 % (lære fra 2019)	52,4 % (lære fra 2020)	55,8 % (lære fra 2021)	60,0 % (lære fra 2021)
Oppnådd fag-/svenneprøve fem år etter start læretid	84,5 % (lære fra 2014)	86,4 % (lære fra 2015)	86,6 % (lære fra 2016)	86,3 % (lære fra 2017)	85,6 % (lære fra 2018)	90,0 % (lære fra 2018)

Tabell: Gjennomføring av læretiden (ungdomsrett) i Nordland (Kilde: Utdanningsdirektoratet)

Man bruker indikatoren bestått fag- eller svenneprøve i løpet av fem år som en sluttindikator for fagopplæring ifølge Utdanningsdirektoratet. Av de ungdomsrettslærlingene som startet opplæring i bedrift i 2018, var 85,6 prosent som hadde oppnådd fag- eller svennebrev fem år etter oppstart. Dette er et relativt høyt tall som har økt siden 2014-kullet, men det er en målsetting at andelen skal økes til 90 prosent. Landssnittet ligger på 87,8 prosent. Det er fortsatt potensial for forbedring på begge indikatorene.

Vedlegg

Datakilder og verktøy

Det er benyttet en rekke forskjellige kilder og verktøy for å innhente data:

- Utdanningsdirektoratets statistikkportal er hovedkilden (<https://www.udir.no/>).
- SSB Statistikkbanken (<https://www.ssb.no/>).
- VIGO, et verktøy for søknad og administrasjon for videregående opplæring.
- Analyseverktøyet Qlik Sense.
- Visma InSchool.
- Elev- og Lærlingundersøkelsene.

Begreper

I denne rapporten benyttes følgende sentrale begreper:

- Elever er personer som er registrerte i VIGO per 1.10. det aktuelle skoleåret. Dette omfatter elever som er registrerte som ordinære elever, elever som får et alternativt undervisningstilbud og som, for eksempel, følger individuelle opplæringsplaner, og utvekslingselever fra utlandet.
- Lærlinger er personer som har inngått en lærekontrakt om opplæring og praksis i en bedrift, med sikte på å oppnå fag- eller svennebrev. Læretiden er normalt på to år før man går opp til fag- eller svenneprøve.
- Lærekandidater inngår en opplæringskontrakt med en lærebedrift og går opp til en kompetanseprøve med sikte på å oppnå kompetansebevis.
- Fagopplæring i skole er et tilbud til elever som ikke har fått læreplass. Disse elevene får opplæring i faget ved skolen i stedet for i en bedrift, og avslutter med å gå opp til fag- eller svenneprøve, normalt etter ett år.
- Fagbrev på jobb er en ordning for voksne som er i et arbeidsforhold. Ordningen gir mulighet til å få fag- eller svennebrev på grunnlag av allsidig praksis, realkompetansevurdering og opplæring kombinert med veiledet praksis i vanlig arbeid.⁶
- Gjennomføringsresultat måler hvor stor andel av et elevkull som fullfører og består videregående opplæring innen to år etter normert opplæringstid. Elevene på studieforberedende utdanningsprogram måles etter fem år, mens yrkesfagelevnes fullføringsgrad måles etter seks år.
- Ordinær progresjon er definert som overgang til et programområde på et høyere nivå. Elevene som ikke har progresjon har enten gjort omvalg, har repetisjon på samme nivå eller er ute av videregående opplæring.

Personvern

På lik linje med praksisen til Utdanningsdirektoratet, blir personvernforordningen tatt i betraktning. For å unngå muligheten for identifisering, er noen tall anonymisert i denne rapporten. Dette gjelder spesielt grupper med et lite antall elever i utvalget, hvor resultater ikke blir publisert.

⁶ Utdanningsdirektoratet

Vedlegg

Oversikt over lærlinger med løpende FOB (0+4) - og FOB1(1+3) - kontrakter som mottar fellesfagundervisning på skole i Nordland

To sentrale modeller for alternative opplæringsløp innenfor yrkesfag er:

- FOB (0+4): Et fireårig lærlingeløp med skolestøtte.
- FOB1 (1+3): Ett år i skole (Vg1) etterfulgt av et treårig lærlingeløp med skolestøtte.

FOB står for 'Full opplæring i bedrift'.

Følgende tabell viser hvor mange lærlinger med løpende FOB-kontrakter (0+4) som hadde fellesfagundervisning på skole i Nordland:

Skole	2023-2024 med ungdomsrett	2023-2024 totalt	2024-2025 med ungdomsrett	2024-2025 totalt
Andøy videregående skole	0	0	0	0
Aust-Lofoten videregående skole	19 (40)*	25 (98)*	18 (20)*	23 (83)*
Bodin videregående skole	0	0	0	0
Bodø videregående skole	0	0	0	1
Brønnøysund videregående skole	1	1	1	1
Fauske videregående skole	0	0	0	0
Hadsel videregående skole	2	3	4	4
Knut Hamsun videregående skole	29	29	29	29
Meløy videregående skole	0	0	0	0
Mosjøen videregående skole	0	0	0	0
Narvik videregående skole	0	0	1	1
Polarsirkelen videregående skole	4	5	4	4
Saltdal videregående skole	1	1	0	0
Sandnessjøen videregående skole	0	0	0	0
Sortland videregående skole	0	0	0	0
Vest-Lofoten videregående skole	1	2	1	1
Nordland	57	66	58	64

Tabell: Oversikt over lærlinger med løpende FOB-kontrakter (0+4) som mottar fellesfagundervisning på skole (Kilde: Qlik Sense, VIGO)

* Antall lærlinger med kontrakter opprettet både i Nordland og utenfor fylket er angitt i parentes. NESO har ansvaret for disse lærlingene.

Datagrunnlaget består av 357 løpende FOB-kontrakter (0+4) som var aktive i 2024, hvorav 157 er med ungdomsrett. Flere lærlinger har fullført fellesfagene før 2023-2024. Noen får tar fellesfag via Nettskolen i Nordland.

Neste tabell presenterer en oversikt over antallet lærlinger med FOB1-kontrakter (1+3) som hadde fellesfagundervisning på skole i Nordland:

Skole	2023-2024 med ungdomsrett	2023-2024 totalt	2024-2025 med ungdomsrett	2024-2025 totalt
Andøy videregående skole	0	0	0	0
Aust-Lofoten videregående skole	1	1	2	2
Bodin videregående skole	0	0	0	0
Bodø videregående skole	0	3	1	7
Brønnøysund videregående skole	2	2	1	1
Fauske videregående skole	2	2	1	1
Hadsel videregående skole	4	4	1	3
Knut Hamsun videregående skole	0	0	0	0
Meløy videregående skole	0	0	0	0
Mosjøen videregående skole	4	4	3	3
Narvik videregående skole	8	8	8	8
Polarsirkelen videregående skole	5	5	3	3
Saltdal videregående skole	0	0	0	0
Sandnessjøen videregående skole	1	1	0	0
Sortland videregående skole	0	0	0	0
Vest-Lofoten videregående skole	4	4	2	2
Nordland	31	34	22	30

Tabell: Oversikt over lærlinger med løpende FOB1-kontrakter (1+3) som mottar fellesfagundervisning på skole (Kilde: Qlik Sense, VIGO)

Datagrunnlaget består av 261 løpende FOB1-kontrakter (1+3) som var aktive i 2024, hvorav 157 er med ungdomsrett. Noen har fullført fellesfagene før 2023-2024.

Oversikt 2023 - 2024

Videregående opplæring i Nordland

NØKKELTALL

Elever (per 01.10.23)	7053
Lærlinger (per 01.10.23)	2652
Lærekandidater (per 01.10.23)	71
Alternativ Vg3 i skole (per 01.10.23)	8
Voksnes læring (deltakere) (2023)	1781
Karriereveiledning kandidater (01.01.24-01.10.24)	1827
Antall lærere (2023)	1359
Totalt antall ansatte (2023)	2356
Antall skoler (ordinære)	16

Kilde: Utdanningsdirektoratet, SSB

VALG AV UTDANNINGSRETNING - Vg1

	2023	2024
Andelen som søkte studieforberevende	40,0%	40,0%
Andelen som søkte yrkesfag	60,0%	60,0%

Kilde: Utdanningsdirektoratet

HVA GJØR YRKESFAGELEVER ETTER VG2 I 2022-2023?

Opplæring i bedrift

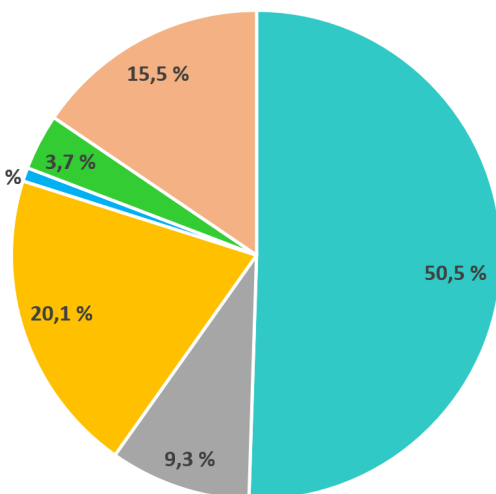
Yrkes-
/studiekompetanse
/ Alt. Vg3 i skole

Påbygging

Omvalg

Repetisjon

Ikke i opplæring



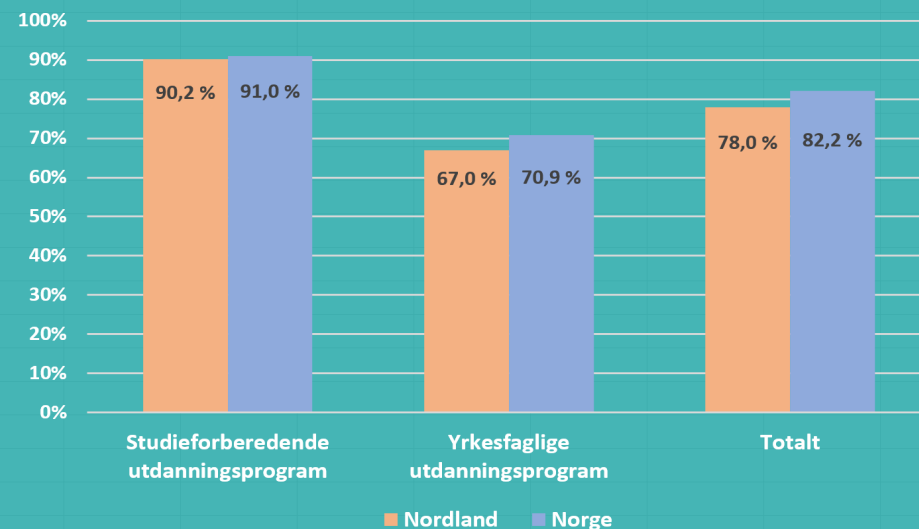
Kilde: Utdanningsdirektoratet

LÆRINGSMILJØ NORDLAND (alle trinn)

Elevundersøkelsen	Høsten 23	Høsten 24
Mestring	3,9	3,9
Faglig utfordring	4,4	4,4
Støtte fra lærer	4,1	4,1
Vurdering for læring	3,5	3,5

Kilde: Utdanningsdirektoratet, Elevundersøkelsen

FULLFØRT OG BESTÅTT ETTER 5/6 ÅR, 2017-kullet



Kilde: Utdanningsdirektoratet

FULLFØRT OG BESTÅTT (årlig)

	22/23	23/24
Nordland	85,7%	82,6%
Norge	84,6%	82,4%

Kilde: Qlik Sense

VIDEREGÅENDE OPPLÆRING FOR VOKSNE

Antall deltakere i videregående opplæring

Studieforberevende	308
Yrkesfag	1473

Kilde: SSB

FRAVÆR

NORDLAND	22/23	23/24
Studieforberevende	6,6%	7,2%
Påbygging	7,8%	9,3%
Yrkesfag	7,1%	7,4%
Total	6,9%	7,4%

Kilde: Qlik Sense

* Indikatoren beregnes ved å summere timefravær og dagsfravær (omregnet til timefravær), og dele dette på elevene årstimettall

ELEVER SOM HAR SLUTTET

	22/23	23/24
Nordland	3,9%	3,8%
Norge	3,3%	3,4%

Kilde: Qlik Sense

Oversikt skoleåret 2023/2024

ANDØY videregående skole



ANTALL ELEVER

Elever 120

Kilde: Utdanningsdirektoratet

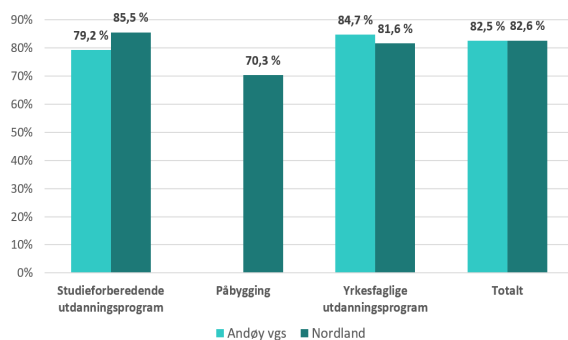
ELEVER SOM HAR SLUTTET

Andøy vgs 4,2%

Nordland 3,8%

Kilde: Qlik Sense

FULLFØRT OG BESTÅTT 2023-2024



Kilde: Qlik Sense

FRAVÆR

	Andøy vgs	Nordland
Studieforberedende	5,6%	7,2%
Påbygging	-	9,3%
Yrkesfag	5,9%	7,4%
Total	5,8%	7,4%

Kilde: Qlik Sense

LÆRINGSMILJØ

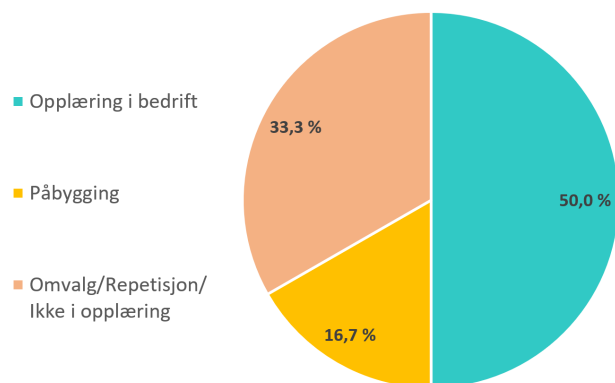
Elevundersøkelsen høsten 2024 (alle trinn)

	Andøy vgs	Nordland
Mestring	*	3,9%
Faglig utfordring	4,4%	4,4%
Støtte fra lærer	*	4,1%
Vurdering for læring	*	3,5%

Kilde: Utdanningsdirektoratet

* Indikatoren beregnes ved å summere timefravær og dagsfravær (omregnet til timefravær), og dele dette på elevene årstimetall.

HVA GJØR YRKESFAGELEVER ETTER VG2 I 2022-2023?



Oversikt skoleåret 2023/2024

AUST-LOFOTEN videregående skole



ANTALL ELEVER

Elever 278

Kilde: Utdanningsdirektoratet

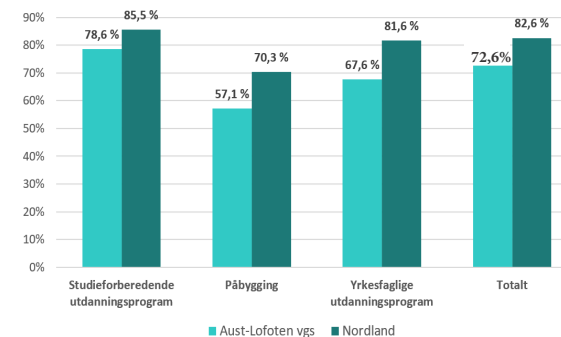
ELEVER SOM HAR SLUTTET

Aust-Lofoten vgs 4,7%

Nordland 3,8%

Kilde: Qlik Sense

FULLFØRT OG BESTÅTT 2023-2024



Kilde: Qlik Sense

FRAVÆR

	Aust-Lofoten vgs	Nordland
Studieforberedende	10,3%	7,2%
Påbygging	13,2%	9,3%
Yrkesfag	11,4%	7,4%
Total	10,9%	7,4%

Kilde: Qlik Sense

LÆRINGSMILJØ

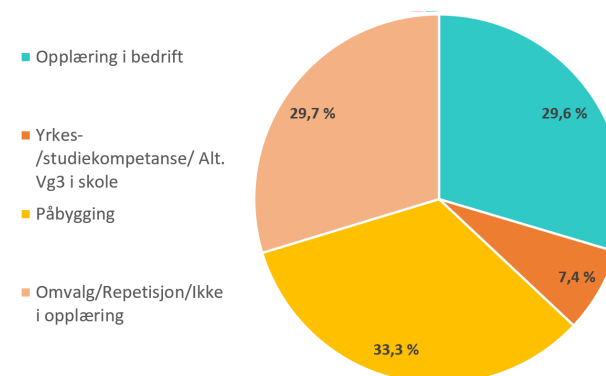
Elevundersøkelsen høsten 2024 (alle trinn)

	Aust-Lofoten vgs	Nordland
Mestring	3,8%	3,9%
Faglig utfordring	4,3%	4,4%
Støtte fra lærer	3,9%	4,1%
Vurdering for læring	3,3%	3,5%

Kilde: Utdanningsdirektoratet

* Indikatoren beregnes ved å summere timefravær og dagsfravær (omregnet til timefravær), og dele dette på elevene årstimetall.

HVA GJØR YRKESFAGELEVER ETTER VG2 I 2022-2023?



Oversikt skoleåret 2023/2024

BODIN videregående skole



ANTALL ELEVER

Elever 766

Kilde: Utdanningsdirektoratet

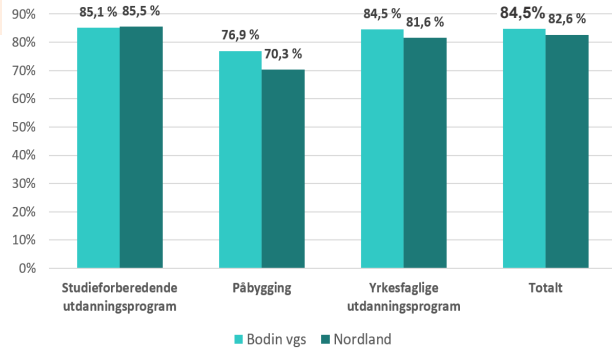
ELEVER SOM HAR SLUTTET

Bodin vgs 3,2%

Nordland 3,8%

Kilde: Qlik Sense

FULLFØRT OG BESTÅTT 2023-2024



Kilde: Qlik Sense

FRAVÆR

	Bodin vgs	Nordland
Studieforberevende	7,2%	7,2%
Påbygging	13,8%	9,3%
Yrkesfag	7,1%	7,4%
Total	7,4%	7,4%

Kilde: Qlik Sense

LÆRINGSMILJØ

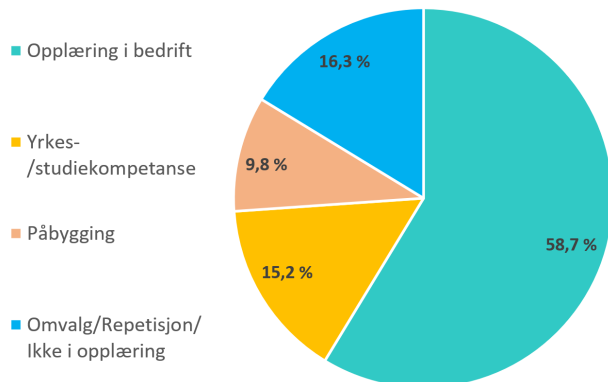
Elevundersøkelsen høsten 2024 (alle trinn)

	Bodin vgs	Nordland
Mestring	3,9%	3,9%
Faglig utfordring	*	4,4%
Støtte fra lærer	4,0%	4,1%
Vurdering for læring	3,3%	3,5%

Kilde: Utdanningsdirektoratet

* Indikatoren beregnes ved å summere timefravær og dagsfravær (omregnet til timefravær), og dele dette på elevene årstimetall.

HVA GJØR YRKESFAGELEVER ETTER VG2 I 2022-2023?



Oversikt skoleåret 2023/2024

BODØ videregående skole



ANTALL ELEVER

Elever 1170

Kilde: Utdanningsdirektoratet

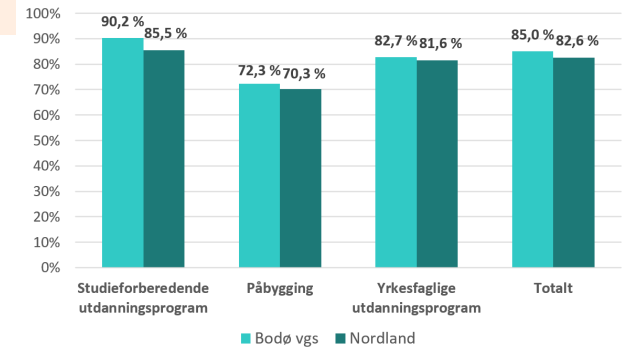
ELEVER SOM HAR SLUTTET

Bodø vgs 3,4%

Nordland 3,8%

Kilde: Qlik Sense

FULLFØRT OG BESTÅTT 2023-2024



Kilde: Qlik Sense

FRAVÆR

	Bodø vgs	Nordland
Studieforberevende	6,6%	7,2%
Påbygging	7,3%	9,3%
Yrkesfag	7,0%	7,4%
Total	6,9%	7,4%

Kilde: Qlik Sense

LÆRINGSMILJØ

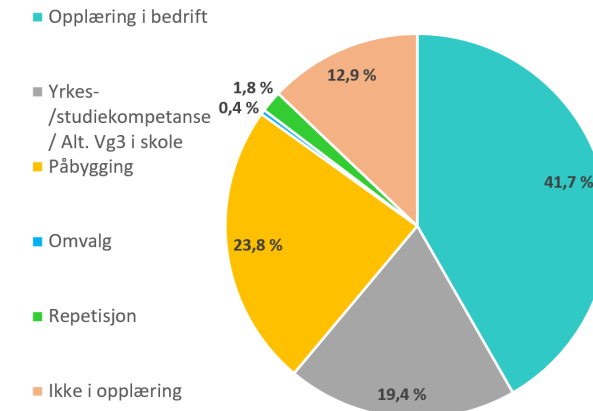
Elevundersøkelsen høsten 2024 (alle trinn)

	Bodø vgs	Nordland
Mestring	3,9%	3,9%
Faglig utfordring	4,5%	4,4%
Støtte fra lærer	4,2%	4,1%
Vurdering for læring	3,6%	3,5%

Kilde: Utdanningsdirektoratet

* Indikatoren beregnes ved å summere timefravær og dagsfravær (omregnet til timefravær), og dele dette på elevene årstimetall.

HVA GJØR YRKESFAGELEVER ETTER VG2 I 2022-2023?



ANTALL ELEVER

Elever 259

Kilde: Utdanningsdirektoratet

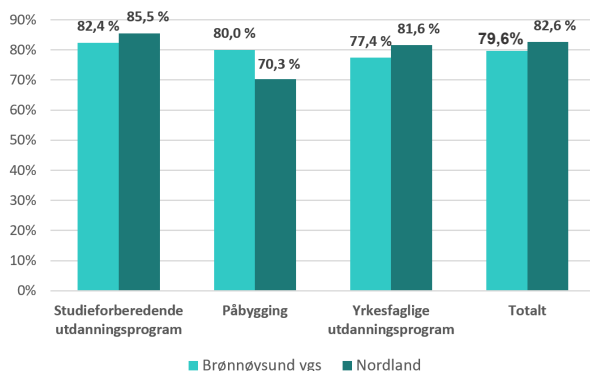
ELEVER SOM HAR SLUTTET

Brønnøysund vgs 5,5%

Nordland 3,8%

Kilde: Qlik Sense

FULLFØRT OG BESTÅTT 2023-2024



Kilde: Qlik Sense

FRAVÆR

	Brønnøysund vgs	Nordland
Studieforberedende	8,2%	7,2%
Påbygging	5,7%	9,3%
Yrkesfag	8,1%	7,4%
Total	7,9%	7,4%

Kilde: Qlik Sense

* Indikatoren beregnes ved å summere timefravær og dagsfravær (omregnet til timefravær), og dele dette på elevene årstimetall.

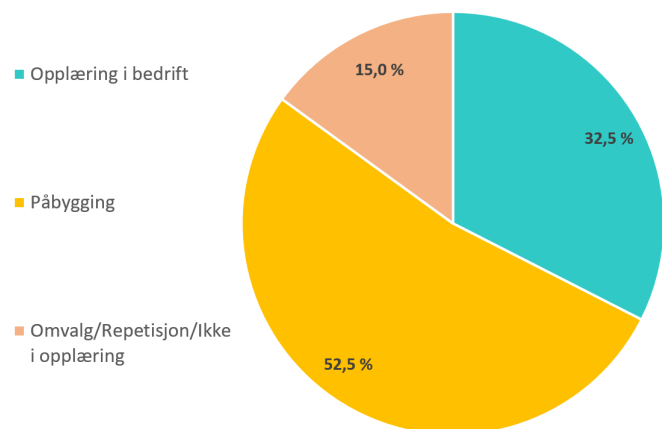
LÆRINGSMILJØ

Elevundersøkelsen høsten 2024 (alle trinn)

	Brønnøysund vgs	Nordland
Mestring	3,9%	3,9%
Faglig utfordring	4,4%	4,4%
Støtte fra lærer	4,1%	4,1%
Vurdering for læring	3,4%	3,5%

Kilde: Utdanningsdirektoratet

HVA GJØR YRKESFAGELEVER ETTER VG2 I 2022-2023?



ANTALL ELEVER

Elever 299

Kilde: Utdanningsdirektoratet

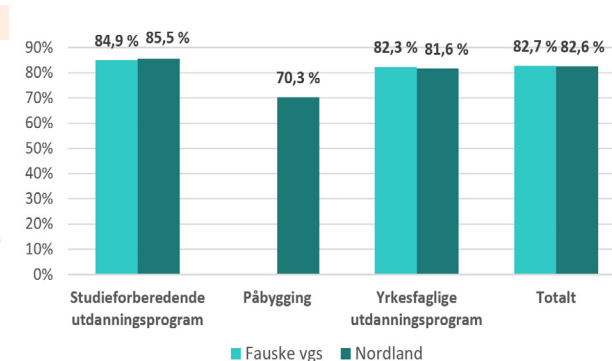
ELEVER SOM HAR SLUTTET

Fauske vgs 3,8%

Nordland 3,8%

Kilde: Qlik Sense

FULLFØRT OG BESTÅTT 2023-2024



Kilde: Qlik Sense

FRAVÆR

	Fauske vgs	Nordland
Studieforberedende	6,7%	7,2%
Påbygging	-	9,3%
Yrkesfag	8,1%	7,4%
Total	7,6%	7,4%

Kilde: Qlik Sense

* Indikatoren beregnes ved å summere timefravær og dagsfravær (omregnet til timefravær), og dele dette på elevene årstimetall.

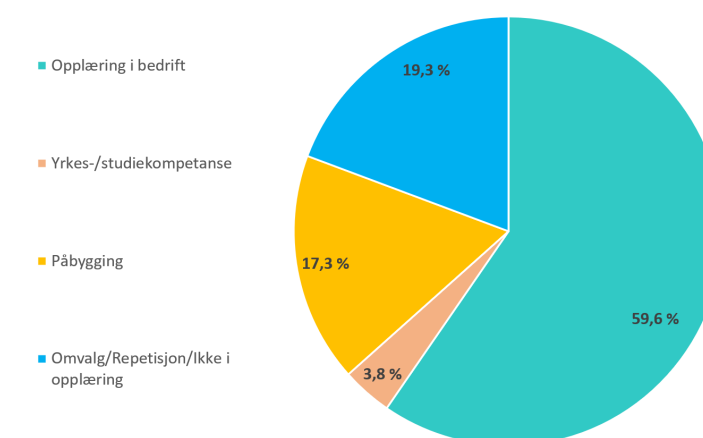
LÆRINGSMILJØ

Elevundersøkelsen høsten 2024 (alle trinn)

	Fauske vgs	Nordland
Mestring	*	3,9%
Faglig utfordring	*	4,4%
Støtte fra lærer	*	4,1%
Vurdering for læring	*	3,5%

Kilde: Utdanningsdirektoratet

HVA GJØR YRKESFAGELEVER ETTER VG2 I 2022-2023?



Oversikt skoleåret 2023/2024

HADSEL videregående skole



ANTALL ELEVER

Elever 351

Kilde: Utdanningsdirektoratet

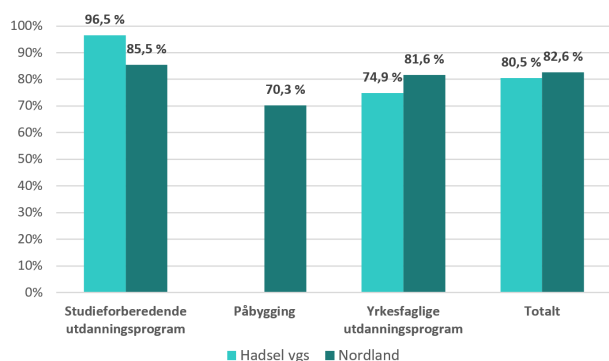
ELEVER SOM HAR SLUTTET

Hadsel vgs 6,6%

Nordland 3,8%

Kilde: Qlik Sense

FULLFØRT OG BESTÅTT 2023-2024



Kilde: Qlik Sense

FRAVÆR

	Hadsel vgs	Nordland
Studieforberevende	4,8%	7,2%
Påbygging	-	9,3%
Yrkesfag	9,7%	7,4%
Total	8,3%	7,4%

Kilde: Qlik Sense

* Indikatoren beregnes ved å summere timefravær og dagsfravær (omregnet til timefravær), og dele dette på elevene årstimetall.

LÆRINGSMILJØ

Elevundersøkelsen høsten 2024 (alle trinn)

	Hadsel vgs	Nordland
Mestring	3,9%	3,9%
Faglig utfordring	4,3%	4,4%
Støtte fra lærer	4,1%	4,1%
Vurdering for læring	3,5%	3,5%

Kilde: Utdanningsdirektoratet

HVA GJØR YRKESFAGELEVER ETTER VG2 I 2022-2023?

Opplæring i bedrift

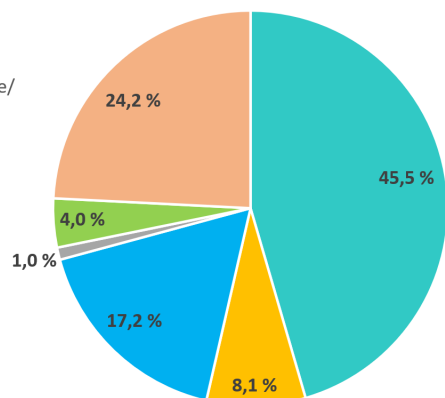
Yrkes- /studiekompetanse/ Alt. Vg3 i skole

Påbygging

Omvalg

Repetisjon

Ikke i opplæring



Oversikt skoleåret 2023/2024

KNUT HAMSUN videregående skole



ANTALL ELEVER

Elever 87

Kilde: Utdanningsdirektoratet

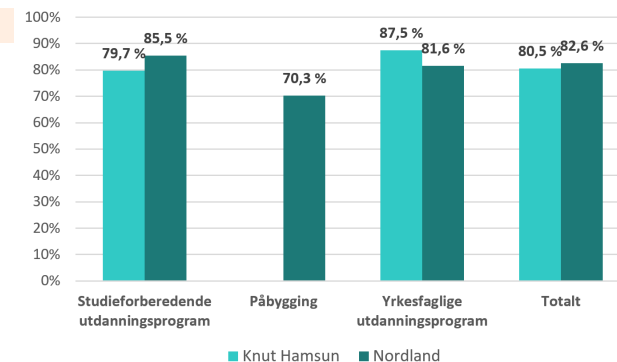
ELEVER SOM HAR SLUTTET

Knut Hamsun vgs *

Nordland 3,8%

Kilde: Qlik Sense

FULLFØRT OG BESTÅTT 2023-2024



Kilde: Qlik Sense

FRAVÆR

	Knut Hamsun vgs	Nordland
Studieforberevende	6,7%	7,2%
Påbygging	-	9,3%
Yrkesfag	*	7,4%
Total	7,6%	7,4%

Kilde: Qlik Sense

* Indikatoren beregnes ved å summere timefravær og dagsfravær (omregnet til timefravær), og dele dette på elevene årstimetall.

LÆRINGSMILJØ

Elevundersøkelsen høsten 2024 (alle trinn)

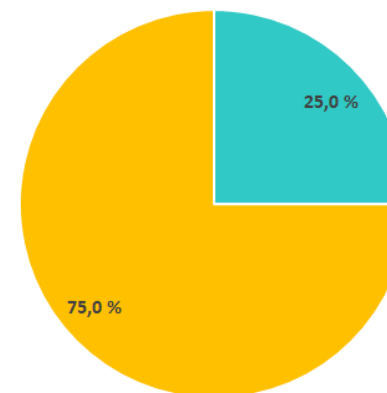
	Knut Hamsun vgs	Nordland
Mestring	*	3,9%
Faglig utfordring	4,4%	4,4%
Støtte fra lærer	4,2%	4,1%
Vurdering for læring	3,4%	3,5%

Kilde: Utdanningsdirektoratet

HVA GJØR YRKESFAGELEVER ETTER VG2 I 2022-2023?

Opplæring i bedrift

Omvalg/Repetisjon/ Ikke i opplæring



Oversikt skoleåret 2023/2024

MELØY videregående skole



ANTALL ELEVER

Elever 252

Kilde: Utdanningsdirektoratet

ELEVER SOM HAR SLUTTET

Meløy vgs 4,7%

Nordland 3,8%

Kilde: Qlik Sense

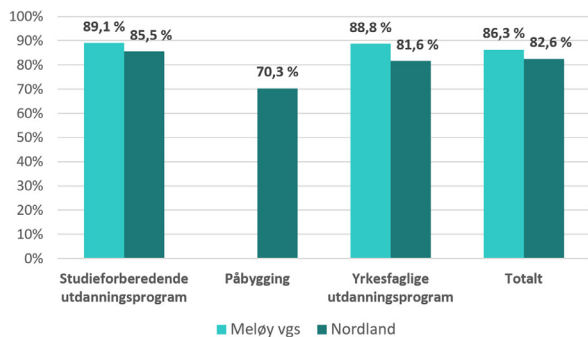
FRAVÆR

	Meløy vgs	Nordland
Studieforberedende	6,5%	7,2%
Påbygging	-	9,3%
Yrkesfag	5,2%	7,4%
Total	5,5%	7,4%

Kilde: Qlik Sense

* Indikatoren beregnes ved å summere timefravær og dagsfravær (omregnet til timefravær), og dele dette på elevene årstimetall.

FULLFØRT OG BESTÅTT 2023-2024



Kilde: Qlik Sense

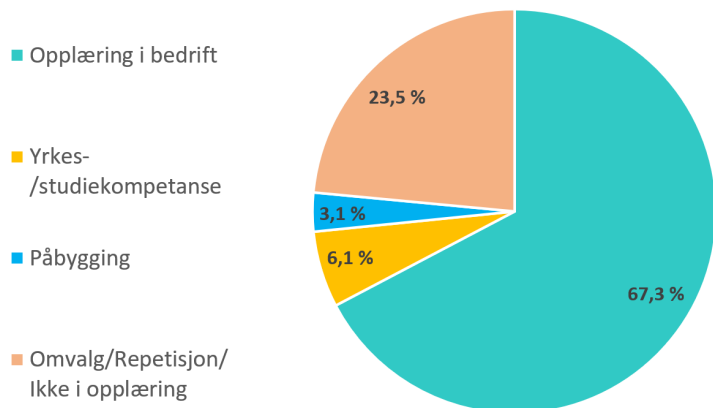
LÆRINGSMILJØ

Elevundersøkelsen høsten 2024 (alle trinn)

	Meløy vgs	Nordland
Mestring	3,8%	3,9%
Faglig utfordring	4,3%	4,4%
Støtte fra lærer	4,0%	4,1%
Vurdering for læring	3,6%	3,5%

Kilde: Utdanningsdirektoratet

HVA GJØR YRKESFAGELEVER ETTER VG2 I 2022-2023?



Oversikt skoleåret 2023/2024

MOSJØEN videregående skole



ANTALL ELEVER

Elever 578

Kilde: Utdanningsdirektoratet

ELEVER SOM HAR SLUTTET

Mosjøen vgs 3,9%

Nordland 3,8%

Kilde: Qlik Sense

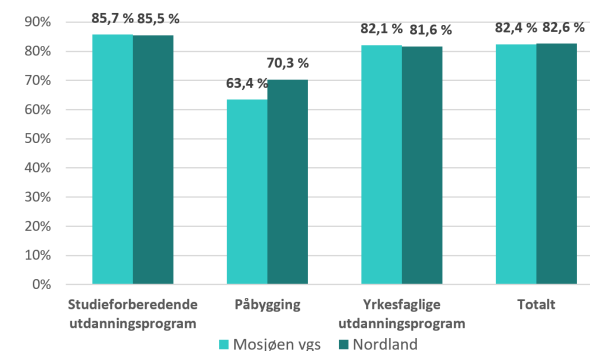
FRAVÆR

	Mosjøen vgs	Nordland
Studieforberedende	7,1%	7,2%
Påbygging	11,7%	9,3%
Yrkesfag	6,1%	7,4%
Total	6,9%	7,4%

Kilde: Qlik Sense

* Indikatoren beregnes ved å summere timefravær og dagsfravær (omregnet til timefravær), og dele dette på elevene årstimetall.

FULLFØRT OG BESTÅTT 2023-2024



Kilde: Qlik Sense

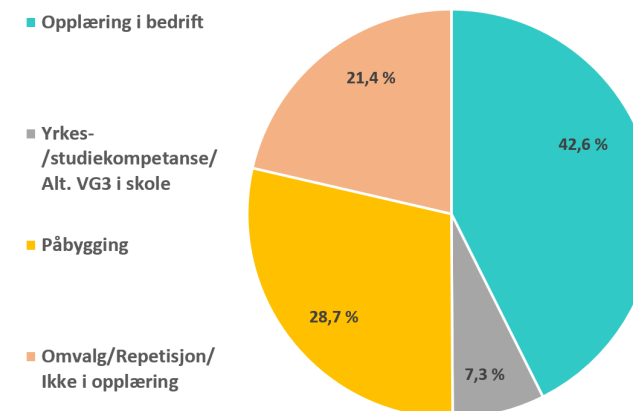
LÆRINGSMILJØ

Elevundersøkelsen høsten 2024 (alle trinn)

	Mosjøen vgs	Nordland
Mestring	3,9%	3,9%
Faglig utfordring	4,4%	4,4%
Støtte fra lærer	4,2%	4,1%
Vurdering for læring	3,6%	3,5%

Kilde: Utdanningsdirektoratet

HVA GJØR YRKESFAGELEVER ETTER VG2 I 2022-2023?



Oversikt skoleåret 2023/2024

NARVIK videregående skole



ANTALL ELEVER

Elever 636

Kilde: Utdanningsdirektoratet

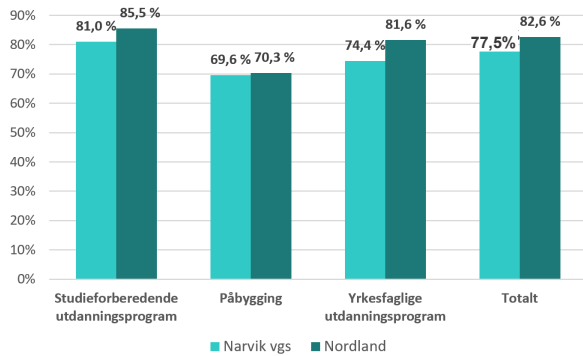
ELEVER SOM HAR SLUTTET

Narvik vgs 4,4%

Nordland 3,8%

Kilde: Qlik Sense

FULLFØRT OG BESTÅTT 2023-2024



Kilde: Qlik Sense

FRAVÆR

	Narvik vgs	Nordland
Studieforberedende	8,8%	7,2%
Påbygging	7,9%	9,3%
Yrkesfag	7,7%	7,4%
Total	8,3%	7,4%

Kilde: Qlik Sense

* Indikatoren beregnes ved å summere timefravær og dagsfravær (omregnet til timefravær), og dele dette på elevene årstimetall.

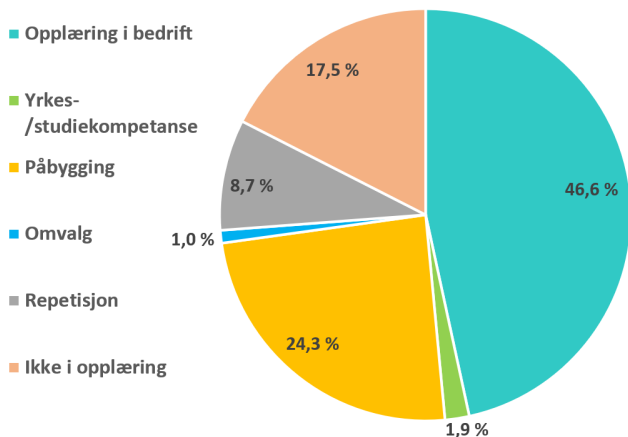
LÆRINGSMILJØ

Elevundersøkelsen høsten 2024 (alle trinn)

Nordland:	Narvik vgs	Nordland
Mestring	4,0%	3,9%
Faglig utfordring	4,5%	4,4%
Støtte fra lærer	4,2%	4,1%
Vurdering for læring	3,6%	3,5%

Kilde: Utdanningsdirektoratet

HVA GJØR YRKESFAGELEVER ETTER VG2 I 2022-2023?



Oversikt skoleåret 2023/2024

POLARSIRKELEN videregående skole



ANTALL ELEVER

Elever 893

Kilde: Utdanningsdirektoratet

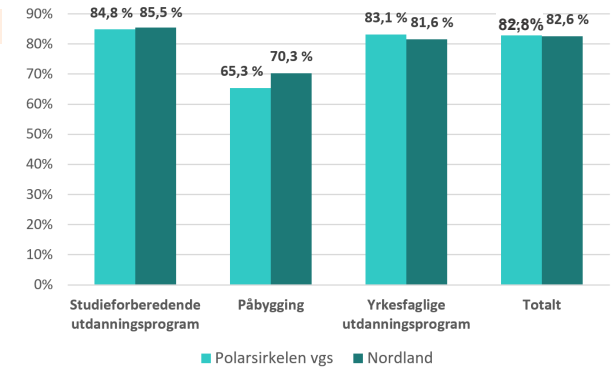
ELEVER SOM HAR SLUTTET

Polarsirkelen vgs 1,9%

Nordland 3,8%

Kilde: Qlik Sense

FULLFØRT OG BESTÅTT 2023-2024



Kilde: Qlik Sense

FRAVÆR

	Polarsirkelen vgs	Nordland
Studieforberedende	7,2%	7,2%
Påbygging	12,3%	9,3%
Yrkesfag	7,9%	7,4%
Total	7,8%	7,4%

Kilde: Qlik Sense

* Indikatoren beregnes ved å summere timefravær og dagsfravær (omregnet til timefravær), og dele dette på elevene årstimetall.

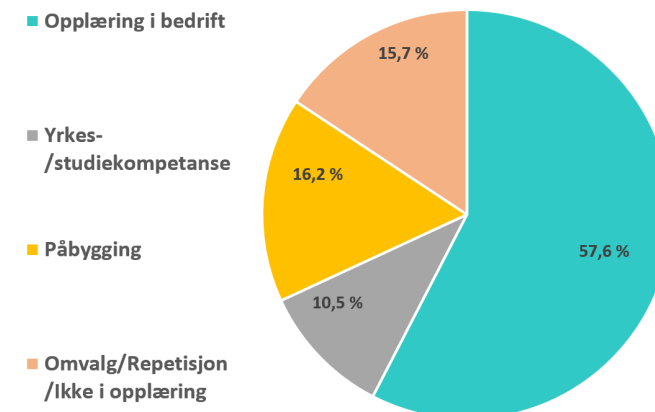
LÆRINGSMILJØ

Elevundersøkelsen høsten 2024 (alle trinn)

Nordland:	Polarsirkelen vgs	Nordland
Mestring	3,8%	3,9%
Faglig utfordring	4,4%	4,4%
Støtte fra lærer	4,0%	4,1%
Vurdering for læring	3,3%	3,5%

Kilde: Utdanningsdirektoratet

HVA GJØR YRKESFAGELEVER ETTER VG2 I 2022-2023?



Oversikt skoleåret 2023/2024

SALTDAL videregående skole



ANTALL ELEVER

Elever 151

Kilde: Utdanningsdirektoratet

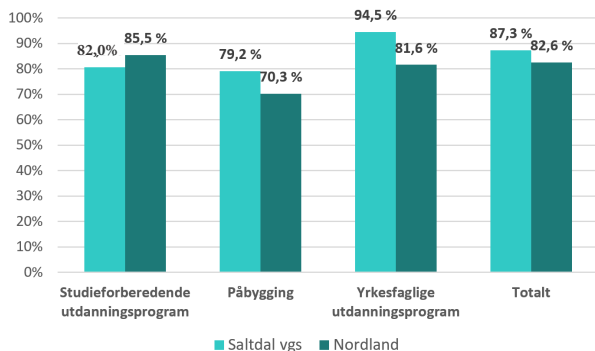
ELEVER SOM HAR SLUTTET

Saltdal vgs *

Nordland 3,8%

Kilde: Qlik Sense

FULLFØRT OG BESTÅTT 2023-2024



Kilde: Qlik Sense

FRAVÆR

	Saltdal vgs	Nordland
Studieforberevende	5,8%	7,2%
Påbygging	10,3%	9,3%
Yrkesfag	4,8%	7,4%
Total	6,0%	7,4%

Kilde: Qlik Sense

* Indikatoren beregnes ved å summere timefravær og dagsfravær (omregnet til timefravær), og dele dette på elevene årstimetall.

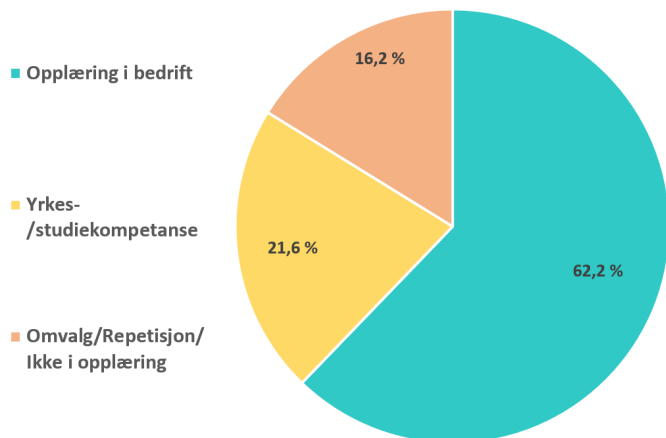
LÆRINGSMILJØ

Elevundersøkelsen høsten 2024 (alle trinn)

	Saltdal vgs	Nordland
Mestring	4,0%	3,9%
Faglig utfordring	4,5%	4,4%
Støtte fra lærer	4,3%	4,1%
Vurdering for læring	3,7%	3,5%

Kilde: Utdanningsdirektoratet

HVA GJØR YRKESFAGELEVER ETTER VG2 I 2022-2023?



Oversikt skoleåret 2023/2024

SANDNESSJØEN videregående skole



ANTALL ELEVER

Elever 369

Kilde: Utdanningsdirektoratet

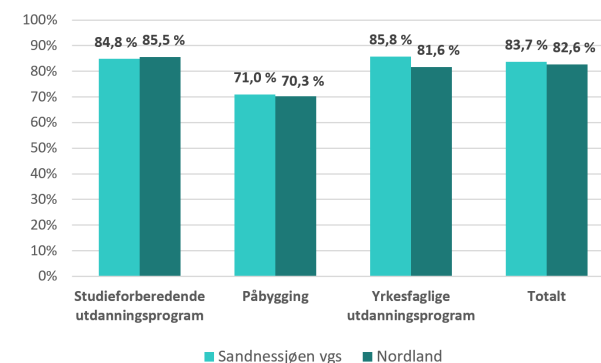
ELEVER SOM HAR SLUTTET

Sandnessjøen vgs 4,5%

Nordland 3,8%

Kilde: Qlik Sense

FULLFØRT OG BESTÅTT 2023-2024



Kilde: Qlik Sense

FRAVÆR

	Sandnessjøen vgs	Nordland
Studieforberevende	6,2%	7,2%
Påbygging	8,4%	9,3%
Yrkesfag	6,3%	7,4%
Total	6,4%	7,4%

Kilde: Qlik Sense

* Indikatoren beregnes ved å summere timefravær og dagsfravær (omregnet til timefravær), og dele dette på elevene årstimetall.

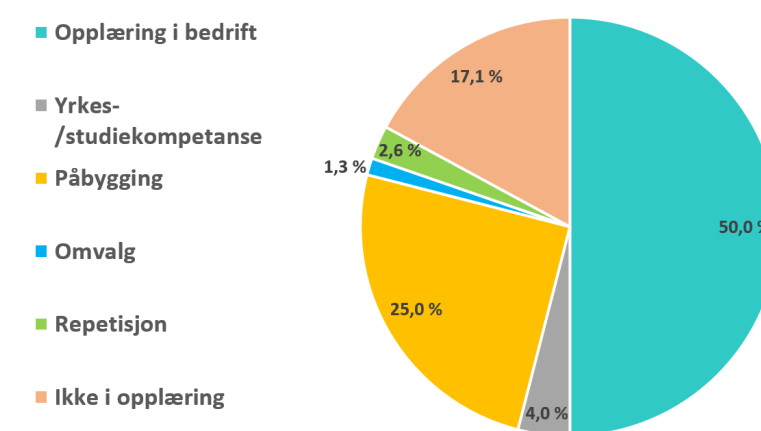
LÆRINGSMILJØ

Elevundersøkelsen høsten 2024 (alle trinn)

	Sandnessjøen vgs	Nordland
Mestring	3,9%	3,9%
Faglig utfordring	4,2%	4,4%
Støtte fra lærer	4,2%	4,1%
Vurdering for læring	3,7%	3,5%

Kilde: Utdanningsdirektoratet

HVA GJØR YRKESFAGELEVER ETTER VG2 I 2022-2023?



Oversikt skoleåret 2023/2024

SORTLAND videregående skole



ANTALL ELEVER

Elever 429

Kilde: Utdanningsdirektoratet

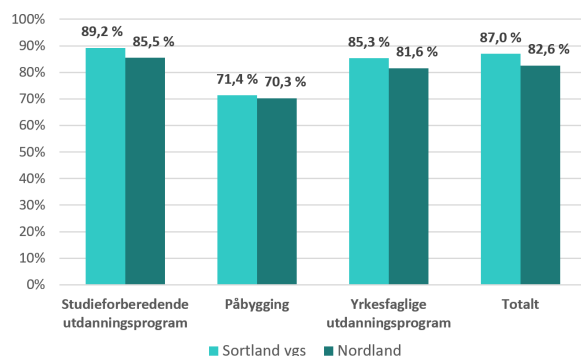
ELEVER SOM HAR SLUTTET

Sortland vgs 3,0%

Nordland 3,8%

Kilde: Qlik Sense

FULLFØRT OG BESTÅTT 2023-2024



Kilde: Qlik Sense

FRAVÆR

	Sortland vgs	Nordland
Studieforberedende	6,2%	7,2%
Påbygging	6,2%	9,3%
Yrkesfag	6,3%	7,4%
Total	6,2%	7,4%

Kilde: Qlik Sense

* Indikatoren beregnes ved å summere timefravær og dagsfravær (omregnet til timefravær), og dele dette på elevene årstimetall.

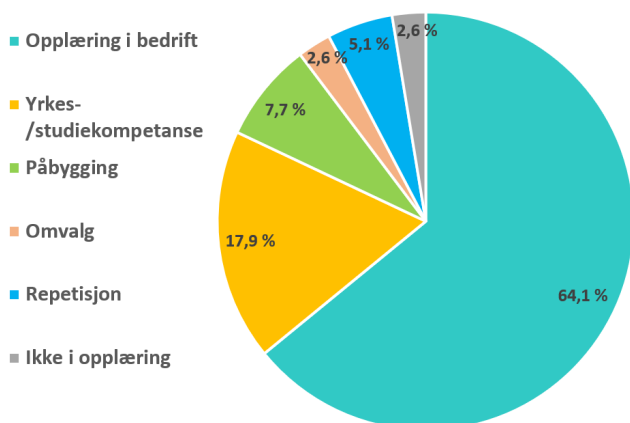
LÆRINGSMILJØ

Elevundersøkelsen høsten 2024 (alle trinn)

	Sortland vgs	Nordland
Mestring	4,0%	3,9%
Faglig utfordring	4,3%	4,4%
Støtte fra lærer	4,2%	4,1%
Vurdering for læring	3,6%	3,5%

Kilde: Utdanningsdirektoratet

HVA GJØR YRKESFAGELEVER ETTER VG2 I 2022-2023?



Oversikt skoleåret 2023/2024

VEST-LOFOTEN videregående skole



ANTALL ELEVER

Elever 415

Kilde: Utdanningsdirektoratet

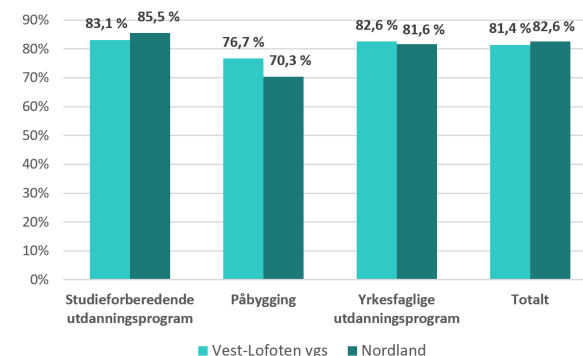
ELEVER SOM HAR SLUTTET

Vest-Lofoten vgs 4,2%

Nordland 3,8%

Kilde: Qlik Sense

FULLFØRT OG BESTÅTT 2023-2024



Kilde: Qlik Sense

FRAVÆR

	Vest-Lofoten vgs	Nordland
Studieforberedende	7,4%	7,2%
Påbygging	9,8%	9,3%
Yrkesfag	8,0%	7,4%
Total	7,8%	7,4%

Kilde: Qlik Sense

* Indikatoren beregnes ved å summere timefravær og dagsfravær (omregnet til timefravær), og dele dette på elevene årstimetall.

LÆRINGSMILJØ

Elevundersøkelsen høsten 2024 (alle trinn)

	Vest-Lofoten vgs	Nordland
Mestring	3,8%	3,9%
Faglig utfordring	4,3%	4,4%
Støtte fra lærer	4,0%	4,1%
Vurdering for læring	3,4%	3,5%

Kilde: Utdanningsdirektoratet

HVA GJØR YRKESFAGELEVER ETTER VG2 I 2022-2023?

